

INFORMACJA NA TEMAT SYTUACJI SEKTORA BANKOWEGO W 2022 ROKU

Opracowanie:
Departament Bankowości Komercyjnej
Zespół Analiz Sektora Bankowego

WARSZAWA, październik 2023 roku

Spis treści

Najważniejsze informacje.....	3
1. Struktura sektora bankowego	5
2. Koncentracja sektora bankowego	7
3. Wyniki sektora bankowego	8
4. Rentowność sektora bankowego	12
5. Bilans.....	13
5.1.Należności od sektora niefinansowego.....	16
5.1.1. Przedsiębiorstwa.....	17
5.1.2. Gospodarstwa domowe.....	19
5.1.2.1. Kredyty mieszkaniowe dla gospodarstw domowych	22
5.1.2.2. Ryzyko prawne portfela walutowych kredytów i pożyczek hipotecznych.....	29
5.1.2.3. Kredyty konsumpcyjne dla gospodarstw domowych	31
5.2.Zobowiązania	37
5.2.1. Depozyty sektora niefinansowego.....	38
5.2.2. Oprocentowanie depozytów	41
5.2.2.1 Osoby prywatne.....	41
5.2.2.2. Przedsiębiorstwa	42
6. Adekwatność kapitałowa.....	44
7. Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej – banki komercyjne.....	49
8. Wymóg MREL dla banków komercyjnych	51
9. Płynność.....	53
10. Finansowanie w ramach transakcji z podmiotami powiązanymi	54
11. Działalność sprzedażowa banków, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi – klienci detaliczni	57
12. Zobowiązania pozabilansowe	60
13. Sekurytyzacja aktywów	60
14. Transakcje płatnicze i transakcje oszukańcze w bankach komercyjnych w 2022 r.....	61
15. Ryzyka ESG.....	66
SPIS TABEL	68
SPIS WYKRESÓW.....	69

Informacja na temat sektora bankowego dotyczy rozwoju sytuacji ekonomiczno-finansowej banków i oddziałów instytucji kredytowych (OIK) w 2022 r. Wydarzenia mające miejsce po dacie sprawozdawczej nie zostały uwzględnione w raporcie.

Najważniejsze informacje

Do najistotniejszych czynników oddziałujących na wyniki banków należały:

- Ośmiokrotna podwyżka stopy referencyjnej ogłoszona przez Radę Polityki Pieniężnej (RPP) w 2022 r. do poziomu 6,75%, łącznie o 500 punktów bazowych.
- Spadek wartości kredytów i pożyczek sektora niefinansowego, głównie przez niższy popyt na kredyty mieszkaniowe w złotych oraz istotny spadek wartości mieszkaniowych kredytów walutowych spowodowany:
  - znacznym wzrostem liczby spraw sądowych związanych z walutowymi kredytami mieszkaniowymi skutkujący istotnym zwiększeniem poziomu rezerw dla banków wyeksponowanych na ryzyko tego portfela;
  - przyspieszeniem procesu zawierania ugód z kredytobiorcami mającymi walutowe kredyty hipoteczne i związanych z tym przewalutowań kredytów walutowych na złotowe.
- Zdarzenia jednorazowe:
  - koszt wakacji kredytowych,
  - utworzenie Systemu Ochrony Banków Komercyjnych,
  - dodatkowa składka na Fundusz Wsparcia Kredytobiorców.

Najważniejsze dane dotyczące sektora bankowego w 2022 r.:

- Stabilna struktura sektora bankowego: niezmienna liczba banków komercyjnych, spadek liczby oddziałów instytucji kredytowych o 3, niższa liczba banków spółdzielczych o 15 – zgodnie z trendem występującym w ostatnich latach.
- W 2022 r. obserwowano – kolejny rok z rzędu – zmniejszenie sieci bankowej.
- Wzrosła koncentracja sektora bankowego zarówno w obszarze aktywów, jak i depozytów sektora niefinansowego.
- Wynik finansowy netto zrealizowany w 2022 r. wyniósł 12 127,7 mln zł i był o 6 150,3 mln zł wyższy niż w 2021 r.
- Poprawa efektywności banków - wskaźnik ROE wzrósł w ciągu roku z 3,14% do 6,82% na koniec grudnia 2022 r.
- Aktywa sektora wzrosły o 6,2% (tj. 160,5 mld zł) do 2 733,0 mld zł a należności brutto (z wyłączeniem papierów dłużnych) od sektora niefinansowego zmniejszyły się w skali roku o 16,1 mld zł (tj. o 1,4%).
- Jakość należności (z wyłączeniem papierów dłużnych) od sektora niefinansowego nieznacznie poprawiła się: udział należności w fazie 3/ z utratą wartości w należnościach ogółem zmniejszył się z 5,77% na koniec 2021 r. do 5,51% na koniec

2022 r., przy czym poprawa nastąpiła zarówno w przypadku należności od przedsiębiorstw, jak i od gospodarstw domowych.

- Portfel walutowych kredytów mieszkaniowych systematycznie maleje ze względu na jego amortyzację w następstwie spłat, zawieranie ugód oraz rozstrzygnięcia spraw sądowych prowadzące do rozliczenia umowy. W związku ze starzeniem się tego portfela oraz dokonywaną reklasyfikacją należności udział należności w fazie 3 wzrósł w 2022 r. (o 2,7 p.p. r/r).
- Depozyty sektora niefinansowego wzrosły w skali roku o 101,4 mld zł (+6,5% r/r) do poziomu 1 650,7 mld zł. Nowe depozyty pozyskiwane były głównie przez banki komercyjne (wzrost o 98,5 mld zł).
- W 2022 r. sytuacja kapitałowa sektora bankowego pozostawała stabilna. Wartość funduszy własnych sektora na koniec 2022 r. wynosiła 221,5 mld zł (+1,0% r/r). Współczynnik TCR na koniec 2022 r. wynosił dla całego sektora bankowego 19,8%.
- Łączna kwota ekspozycji na ryzyko spadła o 1,0% r/r.
- Na koniec 2022 r. wszystkie banki komercyjne spełniały obowiązującą normę płynności krótkoterminowej – LCR. Średnia wartość tego wskaźnika w sektorze banków komercyjnych od lat kształtuje się powyżej wymaganego minimum w wysokości 100%, a na koniec 2022 r. osiągnęła wartość 177%.
- Wszystkie banki spółdzielcze spełniały obowiązujące normy płynności w zakresie LCR oraz NSFR. Średnie wartości tych wskaźników w sektorze banków spółdzielczych (z uwzględnieniem IPS) wyniosły odpowiednio 314% i 183%.
- Na początku 2022 r. widoczny był spadek wartości aktywów płynnych, co wynikało głównie z obniżenia wartości obligacji skarbowych w związku ze spadkiem ich wyceny. W kolejnych miesiącach widoczny był stopniowy wzrost wartości aktywów płynnych.
- Poziom wskaźnika stabilnego finansowania – NSFR – odkąd stał się normą regulacyjną, znacznie przewyższa poziom 100% w sektorze banków komercyjnych. Na koniec 2022 r. wskaźnik osiągnął wartość 149%.
- Nastąpiło znaczące obniżenie salda finansowania bilansowego w ramach transakcji z podmiotami powiązаныmi kapitałowo, co miało związek ze zmieniającymi się warunkami funkcjonowania na rynkach finansowych.
- Banki systematycznie podnosiły stawki oprocentowania lokat terminowych zarówno dla klientów indywidualnych, jak i dla przedsiębiorstw niefinansowych jako następstwo podwyżki stóp procentowych przez RPP.
- Banki, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi, notowały tendencję spadkową wartości nabyć instrumentów finansowych (bez pochodnych) dokonywanych przez klientów detalicznych. Za zmniejszenie zainteresowania klientów instrumentami finansowymi w ofercie ww. banków odpowiadają m.in. wysokie stopy procentowe. Stopniowo zmniejszająca się aktywność klientów detalicznych dotyczyła również instrumentów pochodnych.

1. Struktura sektora bankowego

Na koniec 2022 r. działalność prowadziło 560 podmiotów sektora bankowego.

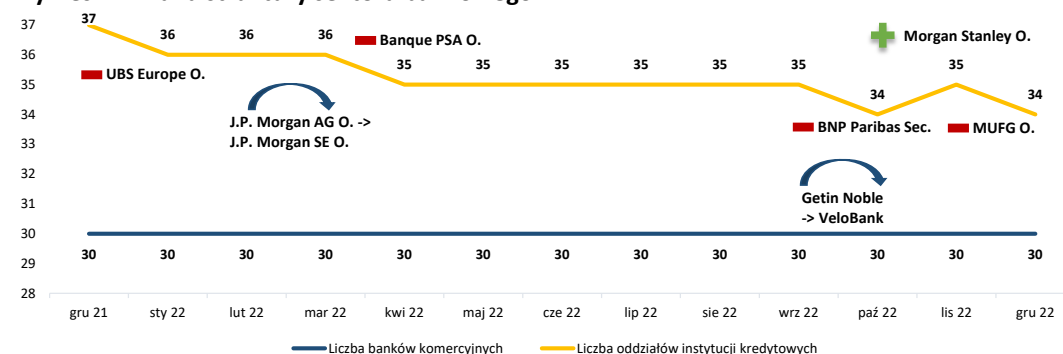
Tabela 1 Liczba podmiotów sektora bankowego

Liczba podmiotów sektora bankowego	gru 22	gru 21	zmiana
Banki komercyjne	30	30	→ 0
Oddziały instytucji kredytowych	34	37	↓ -3
Banki spółdzielcze	496	511	↓ -15
Razem	560	578	↓ -18

W ostatnim roku struktura sektora bankowego nie ulegała większym zmianom. Należy jednak wspomnieć o kilku przekształceniach, które miały miejsce w 2022 r.:

- przymusowa restrukturyzacja Getin Noble Banku i przeniesienie części jego działalności do wspólnego banku BFG i Systemu Ochrony Banków Komercyjnych (VeloBank),
- rozpoczęcie działalności przez Morgan Stanley Oddział w Polsce,
- zakończenie działalności przez UBS Europe Oddział w Polsce,
- zakończenie działalności przez Banque PSA Oddział w Polsce,
- zakończenie działalności przez BNP Paribas Sec. Oddział w Polsce,
- zakończenie działalności przez MUFG Oddział w Polsce,
- przekształcenie J.P. Morgan AG Oddział w Polsce w J.P. Morgan SE Oddział w Polsce.

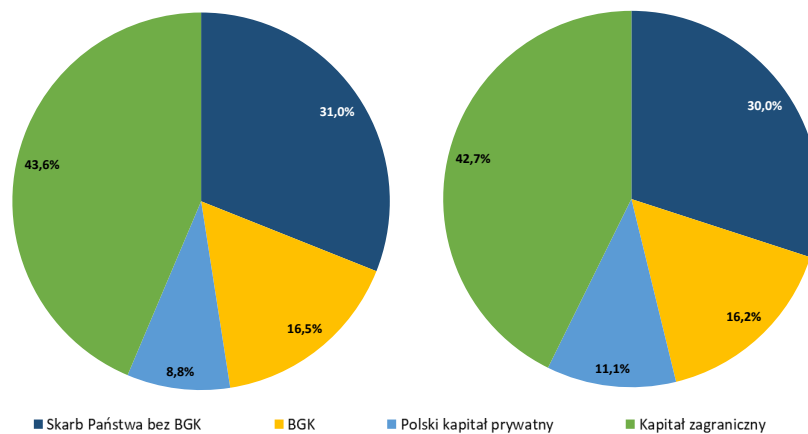
Wykres 1 Zmiana struktury sektora bankowego

W 2022 r. liczba banków spółdzielczych zmniejszyła się o 15 na skutek konsolidacji sektora.

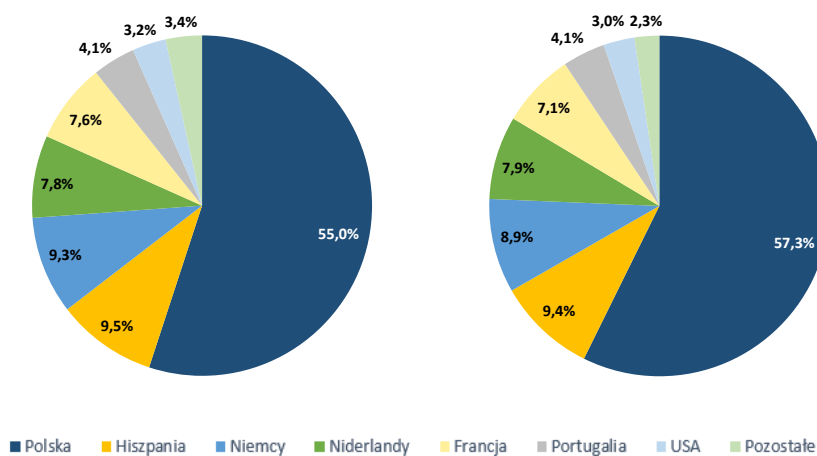
Zmiany te nie wpłynęły istotnie na rozkład pochodzenia kapitału.

Wykres 2 Pochodzenie kapitału (udział w aktywach – grudzień 2022 r. i grudzień 2021 r.)

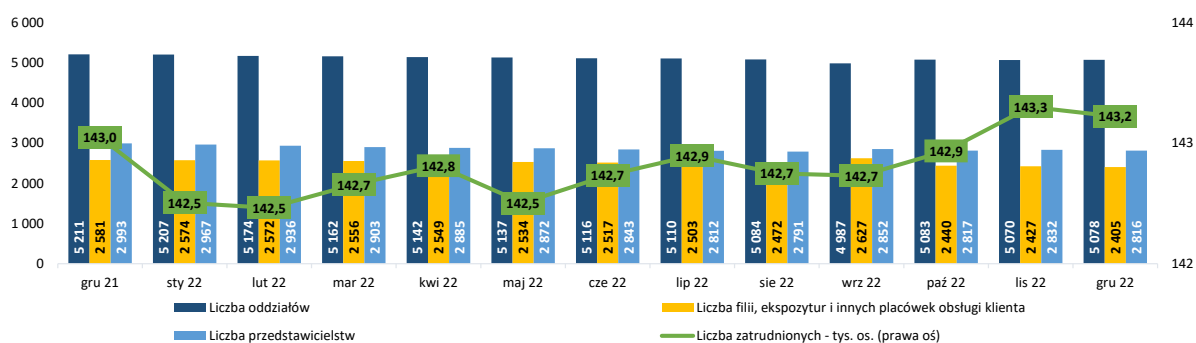
Wśród inwestorów zagranicznych od lat najważniejszą rolę pełni kapitał hiszpański, niemiecki, holenderski oraz francuski. Rozkład inwestorów z poszczególnych krajów nie ulega istotnym zmianom. W 2022 r. nieznacznie wzrósł udział inwestorów z wszystkich głównych krajów obecnych w polskim sektorze bankowym (z wyjątkiem Holandii).

Wykres 3 Kraj pochodzenia kapitału (udział w aktywach – grudzień 2022 r. i grudzień 2021 r.)

W 2022 r., kolejny rok z rzędu, obserwowano zmniejszenie sieci bankowej. Główną przyczyną tego zjawiska jest rozwój elektronicznych i mobilnych kanałów dystrybucji oraz dążenie do poprawy rentowności poprzez redukcję kosztów, a także zmiana przyzwyczajeń klientów po *lockdownach* towarzyszących kolejnym falom pandemii.

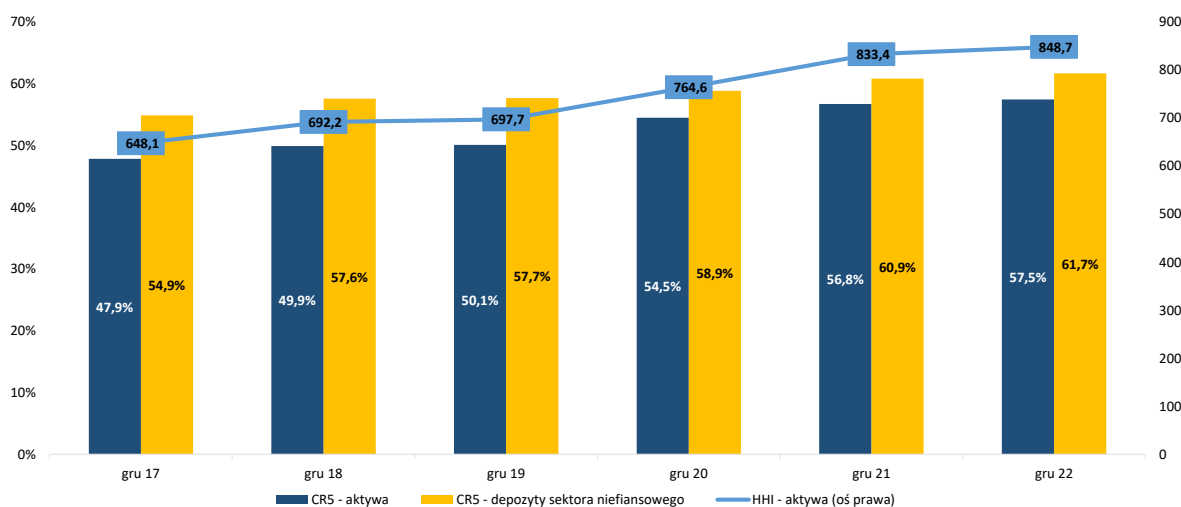
Wykres 4 Sieć bankowa i zatrudnienie w sektorze bankowym

2. Koncentracja sektora bankowego

W ostatnich latach wzrosła koncentracja aktywów, niemniej nadal polski sektor bankowy należy uznać za konkurencyjny, o czym świadczy wysokość wskaźnika HHI na poziomie 848,7. Systematycznie rośnie udział pięciu największych banków, zarówno dla aktywów, jak i depozytów sektora niefinansowego.

Wykres 5 Wskaźniki koncentracji

HHI – wskaźnik Herfindahla-Hirschmana (suma kwadratów udziałów banków w aktywach sektora bankowego) jest miarą koncentracji rynku. Wskaźnik ten uwzględnia nie tylko liczbę podmiotów, ale również ich względną wielkość.

CR5 - wskaźniki określające udział 5 banków o najwyższej sumie bilansowej lub z największą kwotą depozytów sektora niefinansowego w sektorze bankowym.

3. Wyniki sektora bankowego

Tabela 2 Wybrane pozycje z rachunku zysków i strat (mln zł)

Wyszczególnienie	gru 17	gru 18	gru 19	gru 20	gru 21	gru 22	Zmiana r/r 2022/2021	
	(mln zł)						(mln zł)	(%)
Całkowite przychody operacyjne	64 013,9	64 565,1	70 627,0	61 964,2	67 375,5	93 039,1	25 663,6	38,1%
wynik z tytułu odsetek	42 618,9	44 820,3	49 115,7	47 138,9	46 607,5	76 061,7	29 454,2	63,2%
wynik z tytułu prowizji	13 764,3	12 306,1	13 363,4	14 849,8	17 158,8	18 457,6	1 298,8	7,6%
przychody z tytułu dywidend	1 168,5	1 505,7	2 129,6	916,3	1 452,4	1 247,0	-205,3	-14,1%
wyniki z pozostałych pozycji	6 462,2	5 933,0	6 018,4	-940,8	2 156,8	-2 727,2	-4 884,1	-226,5%
Koszty działania i amortyzacja	36 010,2	36 365,9	39 247,4	39 299,7	40 096,9	49 828,3	9 731,4	24,3%
koszty pracownicze	16 643,2	16 991,0	17 748,4	17 450,3	18 337,9	20 466,9	2 129,0	11,6%
koszty ogólnego zarządu	16 418,2	16 469,8	17 069,9	17 256,3	17 121,2	24 800,5	7 679,3	44,9%
Amortyzacja	2 948,8	2 905,1	4 429,1	4 593,0	4 637,8	4 560,9	-76,9	-1,7%
Rezerwy	728,4	628,9	2 405,5	5 495,9	8 317,4	6 483,1	-1 834,3	-22,1%
Odpisy	8 860,3	9 430,5	9 566,1	13 348,2	7 149,1	9 277,3	2 128,2	29,8%
WYNIK FINANSOWY NETTO	13 686,6	13 046,2	13 806,2	-322,0	5 977,4	12 127,7	6 150,3	102,9%
banki komercyjne	12 652,3	12 215,5	13 242,5	-652,0	6 121,3	10 179,4	4 058,1	66,3%
banki spółdzielcze	629,0	638,0	588,1	472,6	702,1	3 171,2	2 469,1	351,7%
oddziały instytucji kredytowych	405,3	192,8	-24,4	-142,7	-846,0	-1 222,8	-376,9	44,6%

Wynik finansowy netto banków w 2022 r. wyniósł 12 127,7 mln zł i był wyższy o 6 150,3 mln zł niż w 2021 r. W 2022 r. wyższe wyniki zaraportowały zarówno banki komercyjne, jak i spółdzielcze, podczas gdy oddziały instytucji kredytowych zwiększyły stratę. Główną przyczyną poprawy wyniku były istotnie wyższe przychody odsetkowe, które wzrosły o 68 291,8 mln zł. Wynikało to z zacieśniania polityki pieniężnej od końca 2021 r. i w szczególności sposób uwidoczniono się w 2022 roku. Nawet wzrost kosztów odsetkowych o 38 837,6 mln zł z 4 485,7 mln zł do 43 323,3 mln zł, o 865,8%) nie był w stanie odwrócić tego trendu. Pozostałe pozycje miały mniej istotny wpływ na wyniki.

W 2022 r. banki spółdzielcze odnotowały zysk w wysokości 3,2 mld zł.

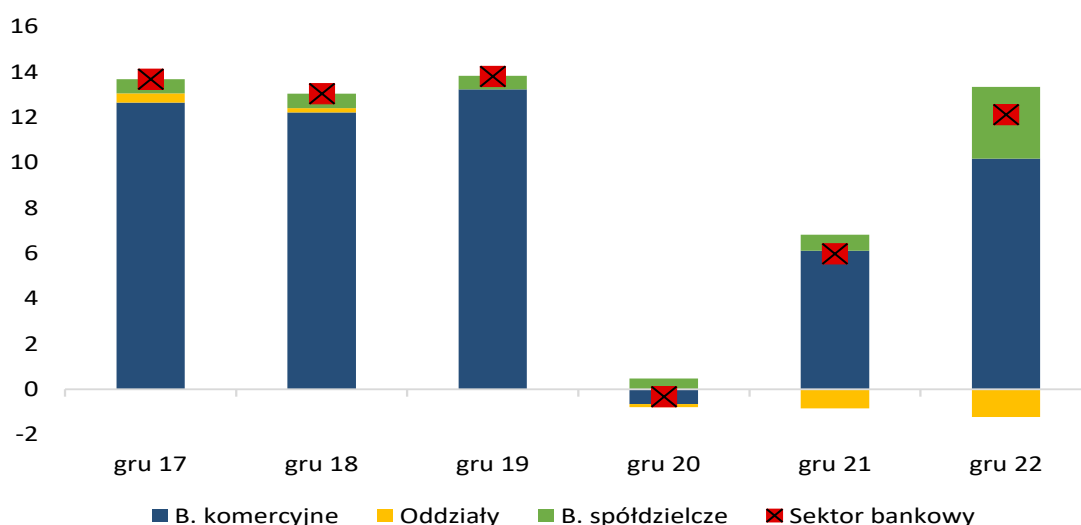
Wynik finansowy banków w 2022 r. ograniczyło kilka jednorazowych zdarzeń, takich jak:

- Zaksięgowanie strat związanych z wprowadzeniem wakacji kredytowych
- Utworzenie Systemu Ochrony Banków Komercyjnych przez 8 największych banków w sektorze (SOBK)
- Dodatkowe wpłaty na Fundusz Wsparcia Kredytobiorców (FWK).

Znaczący wpływ na wynik banków miały dodatkowe rezerwy na ryzyko prawne walutowych kredytów mieszkaniowych. Zagadnienie to zostało szczegółowo opisane w rozdziale 5.1.2.2.

Wykres 6 Wynik finansowy netto sektora bankowego (mld zł)

Wykres 7 Sektor bankowy – wynik finansowy netto na koniec okresu (narastająco, mln zł)

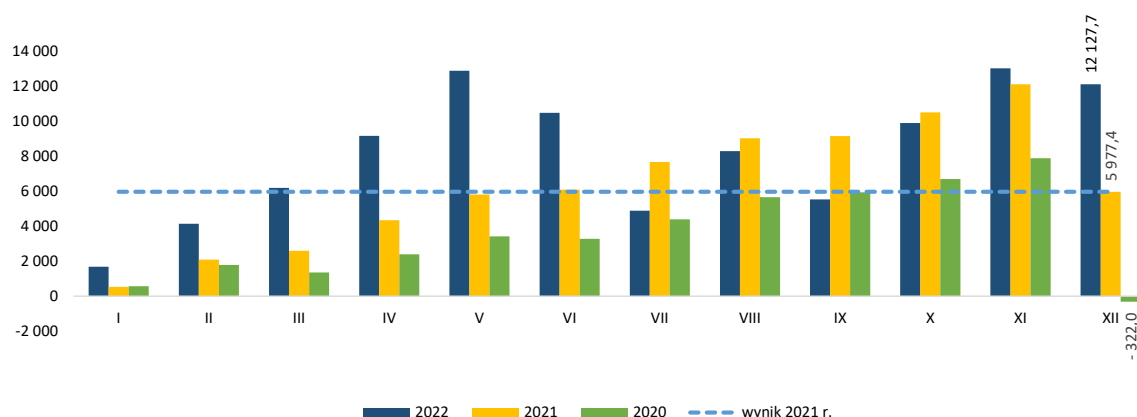
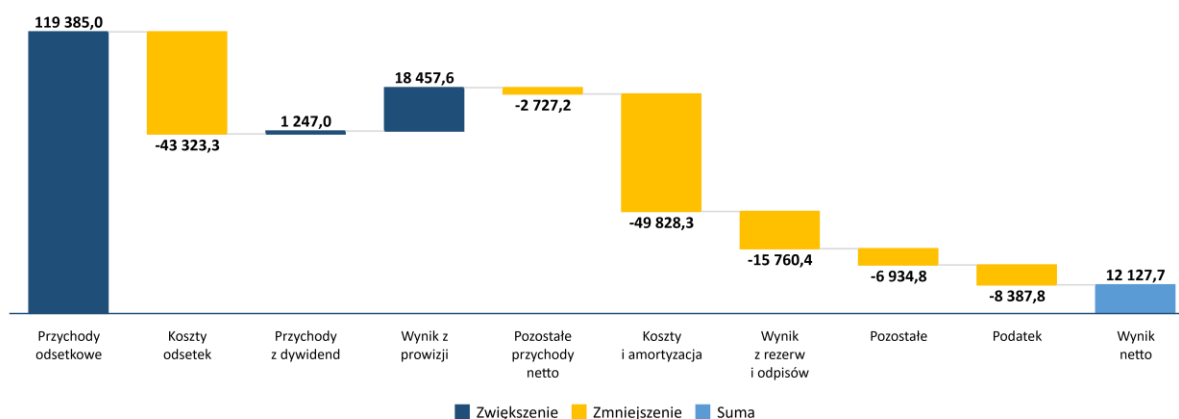

Tabela 3 Wybrane pozycje kosztów administracyjnych

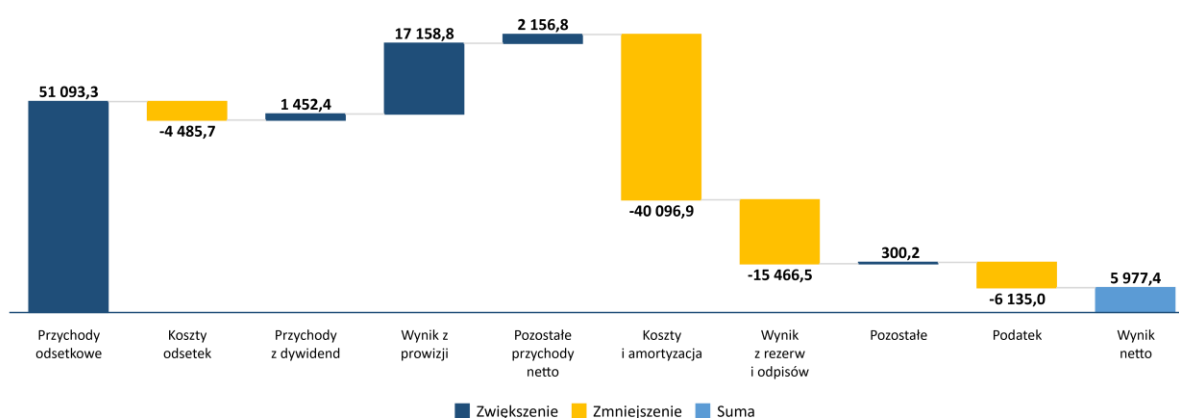
Wybrane pozycje kosztów administracyjnych	gru 17	gru 18	gru 19	gru 20	gru 21	gru 22	Zmiana r/r 2022/2021	
	(mln zł)						(mln zł)	(%)
Koszty pracownicze	16 643,2	16 991,0	17 748,4	17 450,3	18 337,9	20 466,9	2 129,0	11,6%
BFG	2 102,9	2 116,1	2 760,1	3 221,2	2 256,1	2 598,1	342,0	15,2%
Podatek bankowy	3 630,7	3 628,5	4 056,8	4 496,0	4 689,5	5 428,9	739,4	15,8%
Koszty IT	1 981,4	1 977,9	2 274,0	2 371,4	2 566,9	3 042,1	475,2	18,5%
Usługi obce - inne tytuły	1 952,4	1 962,2	1 994,2	1 923,3	2 046,3	2 326,1	279,8	13,7%
Marketing	1 058,2	1 249,7	1 289,9	905,7	1 019,7	1 352,2	332,5	32,6%
Czynsze	2 625,6	2 459,8	1 259,9	1 241,5	1 228,8	1 226,5	-2,3	-0,2%
Usługi obce - tyt. z Prawa Bankowego	755,1	834,2	821,2	708,0	746,2	695,7	-50,5	-6,8%
Pozostałe koszty ogólnego zarządu	2 311,9	2 241,4	2 613,8	2 389,2	2 567,8	8 130,8	5 563,0	216,6%

Największy udział (45,2%) w kosztach administracyjnych banków miały koszty pracownicze, które w 2022 r. wzrosły o 11,6% (tj. 2 129,0 mln zł). Większość pozycji kosztów ogólnego zarządu rosła umiarkowanie. Istotną pozycją kosztową był podatek bankowy, który obciążył instytucje na 5,4 mld zł i wzrost r/r o 15,8%. Za duży wzrost pozostałych kosztów ogólnego zarządu odpowiadają głównie wpłaty na SOBK oraz FWK.

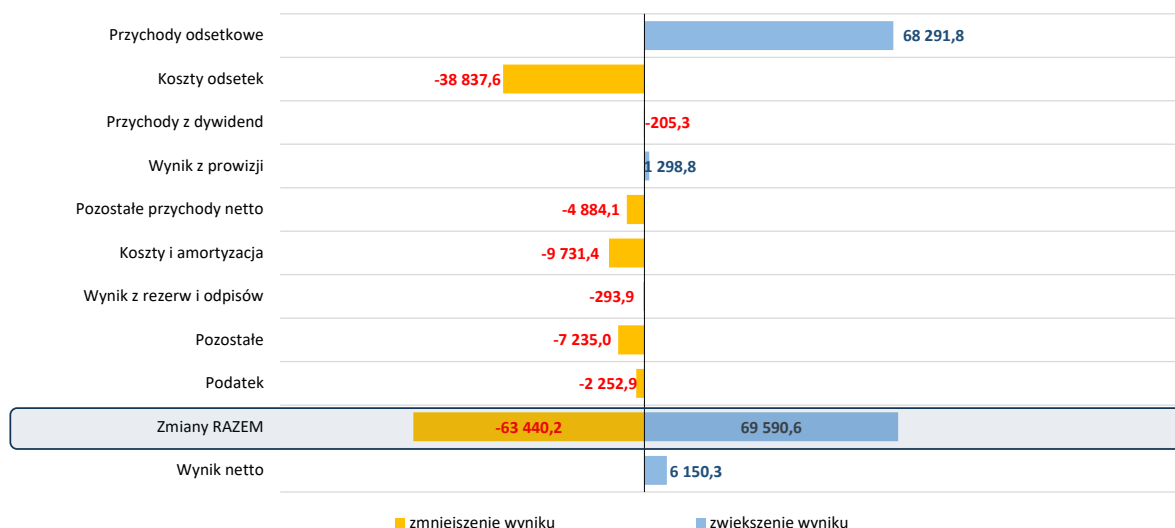
Wykres 8 Sektor bankowy – składowe wyniku finansowego na koniec grudnia 2022 r. (mln zł)

Wykres 9 Sektor bankowy – składowe wyniku finansowego na koniec grudnia 2021 r. (mln zł)

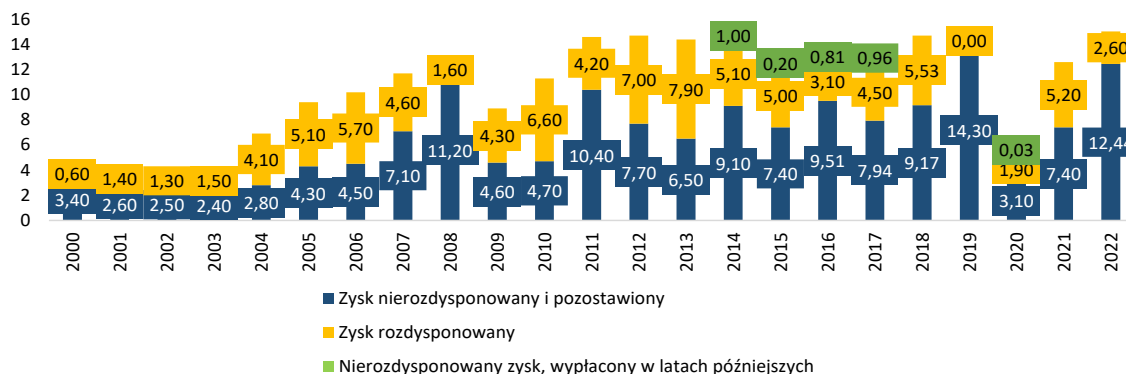

Wykres 10 Sektor bankowy – zmiana wyniku r/r (mln zł)

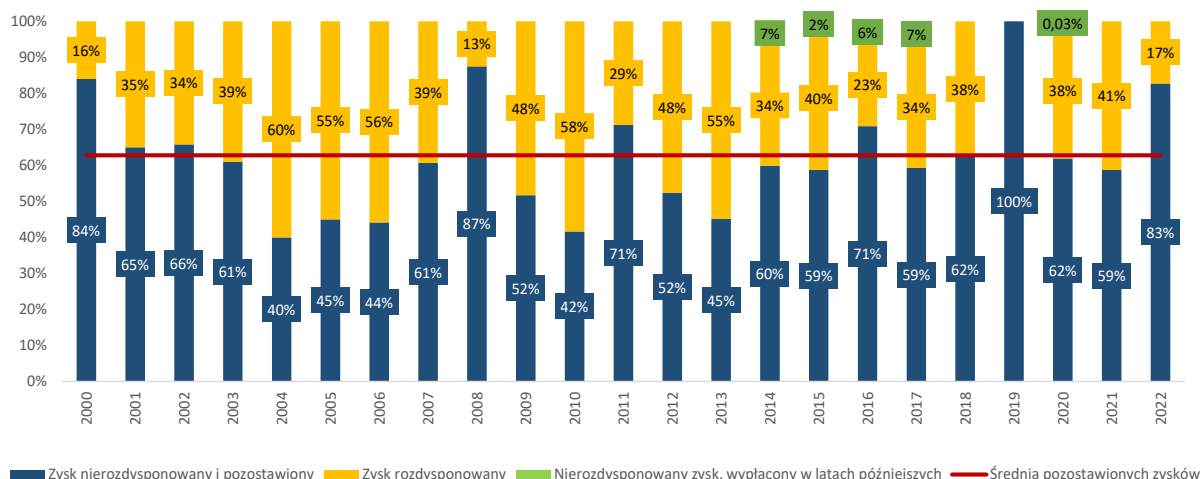
Udział w aktywach sektora bankowego podmiotów ze stratą wyniósł na koniec 2022 r. 16,3%.

Wykres 11 Podział zysku banków komercyjnych z dodatnim wynikiem finansowym (mld zł)

W 2022 r. 19 banków komercyjnych wypracowało zysk w łącznej kwocie 15 mld zł, pozostałe 11 banków odnotowało stratę w wysokości łącznie 4,9 mld zł. W 2023 r. dwa banki wypłaciły dywidendę w łącznej wysokości 2,6 mld zł.

Wykres 12 Podział zysku w poszczególnych latach

Podział zysku banków komercyjnych w 2022 r. kształtował się następująco:

- 52,1% tj. 7,8 mld zł pozostawiono;
- 30,6% tj. 4,6 mld zł nie rozdysponowano;
- 17,3% tj. 2,6 mld zł rozdysponowano w postaci dywidendy.

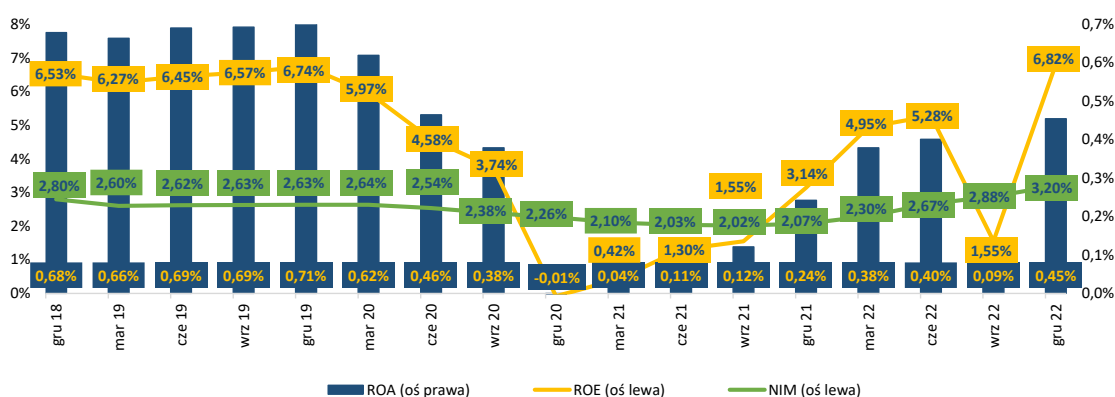
Średnia pozostawionych zysków od 2000 r. wynosi 62,8%.

Akcjonariat rozproszony oraz Skarb Państwa to najwięksi beneficjenci wypłaconej w 2023 r. dywidendy.

4. Rentowność sektora bankowego

W 2022 r. można było po raz kolejny zaobserwować poprawę rentowności sektora. Poza trzecim kwartałem wskaźniki zwrotu z kapitału oraz z aktywów rosły systematycznie. Głównym powodem załamania trendu w trzecim kwartale 2022 r., widocznym na poniższym wykresie, jest zaksięgowanie strat związanych z wprowadzeniem wakacji kredytowych. Pomimo, że cały program rozłożony jest na dwa lata, banki wykazały łączne oczekiwane koszty związane z tym programem jednorazowo, ewentualnie korygując je nieznacznie w późniejszych okresach. Na koniec 2022 r. całkowity koszt wakacji ujęty w wyniku finansowym lub kapitałach banków komercyjnych wyniósł 13,4 mld zł.

Wykres 13 Wskaźniki efektywności w sektorze bankowym (%)

Najwyższą poprawę rentowności mierzoną zwrotem na aktywach odnotowały banki spółdzielcze, co spowodowane było m.in. niższą ekspozycją na niskomaryżowych kredytach mieszkaniowych dla gospodarstw domowych (w tym kredytach denominowanych w walutach obcych) czy też brakiem opłat na SOBK i wiązaniem rezerw na ryzyko prawne. Banki te w największym stopniu poprawiły też marżę odsetkową netto.

Tabela 4 Poziom efektywności w poszczególnych subsektorach (%)

Data	ROA 12M				Marża odsetkowa netto			
	Sektor	Komercyjne	Oddziały	Spółdzielcze	Sektor	Komercyjne	Oddziały	Spółdzielcze
gru 20	-0,01%	-0,03%	-0,20%	0,31%	2,26%	2,31%	1,01%	2,19%
mar 21	0,04%	0,02%	-0,06%	0,27%	2,10%	2,16%	1,02%	1,96%
cze 21	0,11%	0,11%	-0,51%	0,30%	2,03%	2,08%	1,05%	1,86%
wrz 21	0,12%	0,13%	-0,70%	0,31%	2,02%	2,07%	1,02%	1,85%
gru 21	0,24%	0,28%	-1,13%	0,41%	2,07%	2,12%	1,03%	1,98%
mar 22	0,38%	0,41%	-1,22%	0,67%	2,30%	2,33%	1,10%	2,44%
cze 22	0,40%	0,38%	-0,64%	1,08%	2,67%	2,67%	1,23%	3,27%
wrz 22	0,09%	0,01%	-0,92%	1,59%	2,88%	2,82%	1,37%	4,27%
gru 22	0,45%	0,42%	-1,55%	1,75%	3,20%	3,09%	1,54%	5,15%

Wskaźnik kosztów do przychodów operacyjnych utrzymywał się w okolicach 50%, przy czym był on niższy w bankach spółdzielczych niż w bankach komercyjnych i OIK. Przychody banków spółdzielczych w mniejszym stopniu były obciążane rezerwami.

Tabela 5 Wskaźniki obciążenia przychodów operacyjnych sektora bankowego kosztami (C/I) oraz rezerwami i odpisami (R/I) (%)

Data	C/I - koszty/przychody				R/I - (odpisy i rezerwy)/przychody			
	Sektor	Komercyjne	Oddziały	Spółdzielcze	Sektor	Komercyjne	Oddziały	Spółdzielcze
gru 20	63,42%	61,19%	79,79%	74,99%	30,41%	32,95%	19,22%	10,65%
mar 21	62,88%	60,61%	82,87%	73,78%	13,92%	14,87%	9,89%	4,96%
cze 21	58,53%	55,74%	80,01%	75,03%	15,30%	15,36%	24,24%	5,27%
wrz 21	58,15%	55,20%	81,39%	74,53%	15,69%	16,04%	20,82%	5,64%
gru 21	59,51%	56,89%	78,69%	72,60%	22,96%	23,25%	34,05%	7,71%
mar 22	53,32%	52,07%	78,90%	48,46%	9,89%	9,07%	20,67%	10,82%
cze 22	55,08%	54,80%	78,00%	43,88%	12,86%	12,94%	11,61%	12,89%
wrz 22	53,04%	52,72%	79,20%	41,11%	19,49%	20,24%	18,51%	13,86%
gru 22	53,56%	52,63%	80,73%	46,14%	16,94%	15,94%	35,94%	14,34%

Wskaźnik C/I – relacja kosztów (koszty działania+amortyzacja środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych) do przychodów (całkowite przychody operacyjne netto) - średnia krocząca z 12 miesięcy.

Wskaźnik R/I – relacja odpisów i rezerw (rezerwy+utrata wartości lub odwrócenie utraty wartości) do przychodów (całkowite przychody operacyjne netto) - średnia krocząca z 12 miesięcy.

5. Bilans

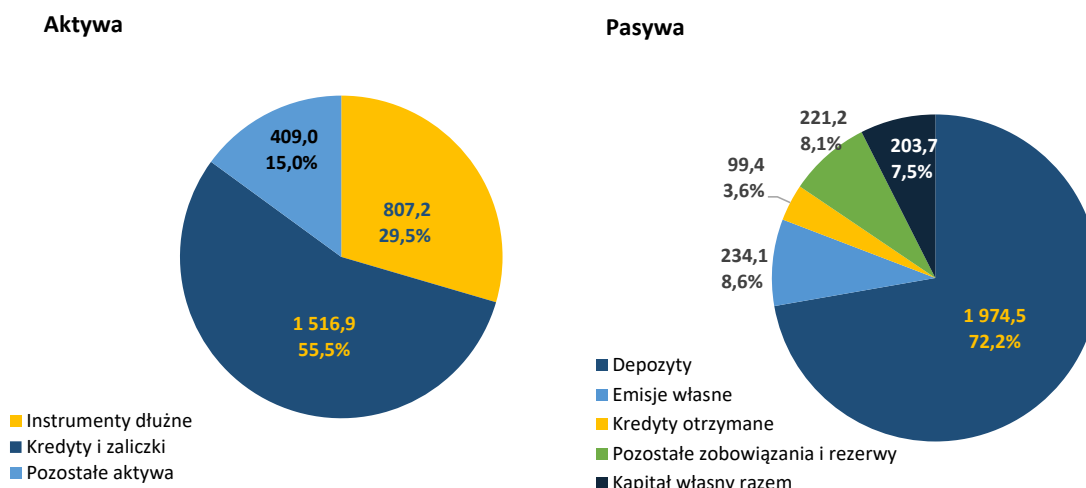
Na koniec 2022 r. zagregowana suma bilansowa sektora bankowego wyniosła 2 733,0 mld zł i w ciągu roku wzrosła o 160,5 mld zł (+6,2%), przy czym struktura zagregowanego bilansu sektora bankowego nie zmieniła się w istotny sposób.

Rosnące oprocentowanie rynkowych stóp procentowych miało wpływ zarówno na aktywną, jak i pasywną stronę bilansu. Z jednej strony większą popularnością cieszyły się lokaty terminowe, których wzrost odbywał się częściowo kosztem spadku depozytów bieżących. Z drugiej strony odnotowano odwrócenie dynamiki kredytów mieszkaniowych, w przypadku których nową produkcję ograniczał niższy popyt ze strony klientów (efekt wyższych stóp procentowych) oraz niepewność związana z trwającą agresją Federacji Rosyjskiej na Ukrainę. W istotny sposób spadała również wartość walutowych kredytów hipotecznych.

Tabela 6 Bilans sektora bankowego

	gru 20	gru 21	gru 22	zmiana r/r 2022/2021	
	(mld zł)			(mld zł)	(%)
Aktywa sektora	2 350,0	2 572,5	2 733,0	160,5	6,2%
banki komercyjne	2 106,0	2 307,9	2 466,1	158,2	6,9%
banki spółdzielcze	167,2	185,0	186,3	1,3	0,7%
oddziały banków zagranicznych	76,8	79,6	80,5	0,9	1,1%

Wykres 14 Struktura produktowa bilansu – sektor bankowy; grudzień 2022 (mld zł)

Tabela 7 Struktura bilansu sektora bankowego – AKTYWA

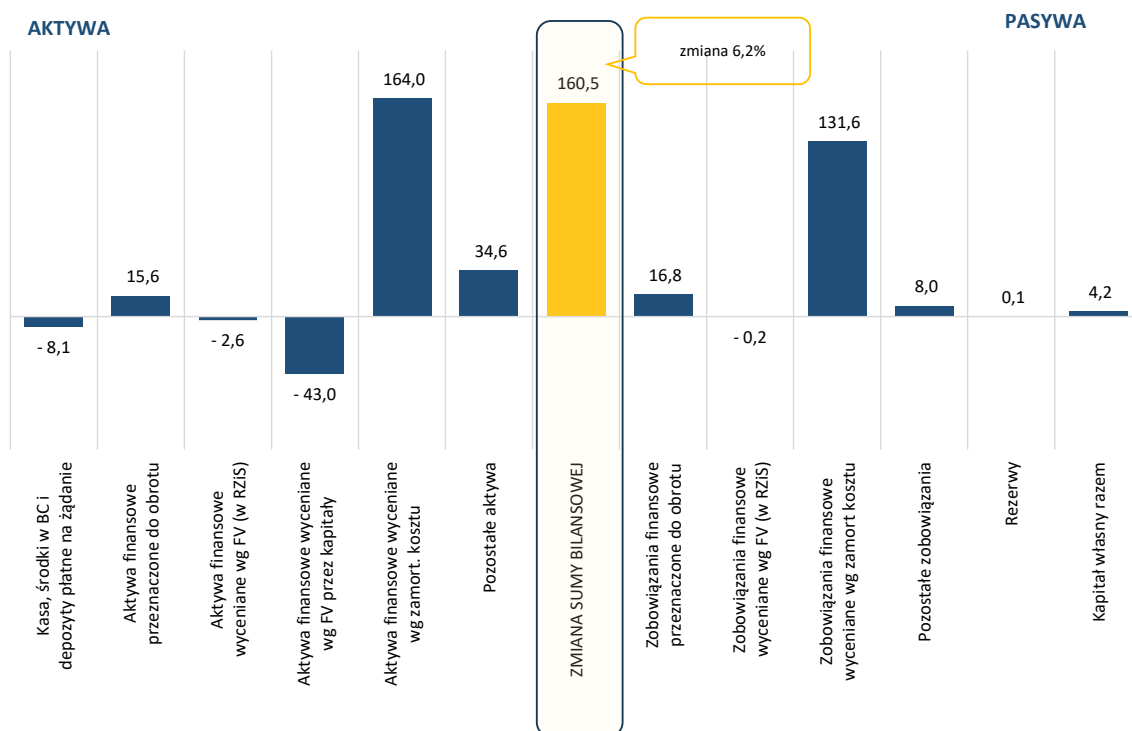
	gru 20	gru 21	gru 22	zmiana r/r 2022/2021	
	(mld zł)			(mld zł)	(%)
Kasa, środki w bankach centralnych i inne depozyty płatne na żądanie	112,6	150,7	142,6	-8,1	-5,4%
Papiery dłużne	695,1	740,6	807,2	66,6	9,0%
Instrumenty kapitałowe	6,4	6,0	5,4	-0,6	-9,3%
Kredyty i zaliczki wyceniane wg wartości godziwej	55,8	66,8	62,8	-4,0	-6,0%
Kredyty i zaliczki wyceniane wg zamortyzowanego kosztu	1 288,5	1 363,9	1 419,7	55,8	4,1%
Pozostałe aktywa	191,6	244,6	295,3	50,7	20,7%

*Pozycje „Kredyty i zaliczki” wyszczególnione w tabeli obejmują należności od wszystkich segmentów klienta – w tym banków, z wyłączeniem depozytów w bankach płatnych na żądanie, które w tabeli wykazane zostały w pozycji „Kasa, środki w bankach centralnych i inne depozyty płatne na żądanie”.

Tabela 8 Struktura bilansu sektora bankowego – PASywa

	gru 20	gru 21	gru 22	zmiana r/r 2022/2021	
	(mld zł)			(mld zł)	(%)
Depozyty	1 697,9	1 870,4	1 974,5	104,1	5,6%
Zobowiązania z tytułu własnej emisji	191,1	220,2	234,1	13,9	6,3%
Kredyty od sektora finansowego	90,6	88,8	99,4	10,6	12,0%
Pozostałe zobowiązania i rezerwy	150,9	193,6	221,2	27,6	14,2%
Kapitał własny razem	219,7	199,5	203,7	4,2	2,1%

Wykres 15 Struktura portfelowa bilansu sektora bankowego – zmiana w 2022 r.

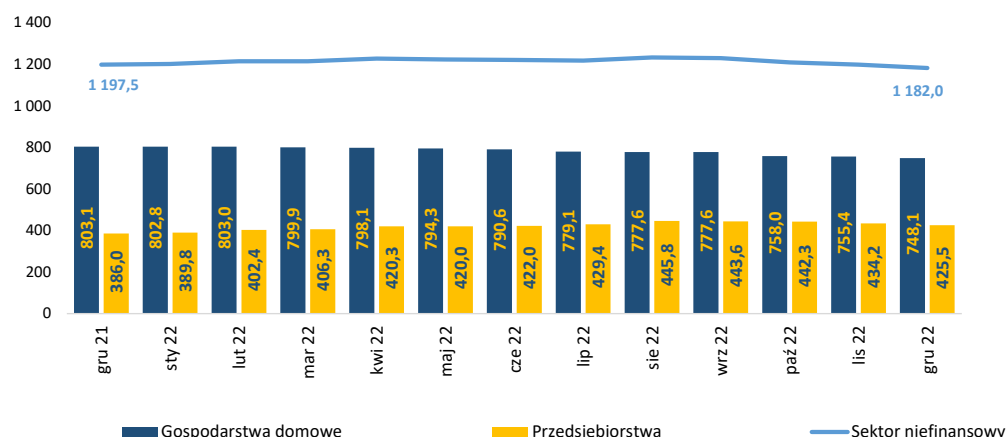
Największy wpływ na zmianę sumy bilansowej miały aktywa finansowe (papiery dłużne oraz kredyty i zaliczki) wyceniane wg zamortyzowanego kosztu oraz zobowiązania finansowe wyceniane wg zamortyzowanego kosztu, wśród których dominują depozyty sektora niefinansowego oraz budżetu.

W aktywach banków dominuje kategoria „Kredyty i zaliczki”, której udział w aktywach na koniec 2022 r. wyniósł 55,5% i w porównaniu do stanu na koniec 2021 r. zmniejszył się o 1,0 p.p., głównie na skutek wzrostu udziału pozycji „Papiery dłużne”.

Tabela 9 Struktura podmiotowa kredytów i zaliczek

	gru 20	gru 21	gru 22	zmiana r/r 2022/2021	
	(mld zł)			(mld zł)	(%)
Sektor finansowy	173,9	206,6	285,0	78,4	37,9%
Sektor budżetowy	106,7	102,8	103,8	1,0	1,0%
Sektor niefinansowy	1 083,2	1 144,1	1 128,1	-16,0	-1,4%

Dane wg wartości bilansowej, z uwzględnieniem depozytów w bankach płatnych na żądanie.

Wykres 16 Należności od sektora niefinansowego brutto – portfel B (mld zł)

Drugą pod względem udziału w aktywach kategorią są dłużne papiery wartościowe, które stanowią 29,5% sumy bilansowej sektora. Ich udział w aktywach zwiększył się w ciągu roku o 0,7 p.p., jednak należy tutaj pamiętać o istotnym wpływie podwyżek stóp procentowych na spadek wartości bilansowej części papierów dłużnych.

Tabela 10 Struktura portfela papierów dłużnych – wg wyceny bilansowej

	gru 20	gru 21	gru 22	zmiana r/r 2022/2021	
	(mld zł)			(mld zł)	(%)
Sektor finansowy, w tym:	232,8	303,7	384,9	81,2	26,7%
emitowane przez banki centralne	121,2	177,2	249,9	72,7	41,0%
Sektor niefinansowy	16,8	18,2	17,6	-0,6	-3,8%
Sektor inst. rządowych i samorz., w tym:	445,5	418,7	404,8	-13,9	-3,3%
emitowane przez rządy	420,1	393,5	376,7	-16,8	-4,3%
emitowane przez samorządy	25,4	25,2	28,1	2,9	11,4%

5.1. Należności od sektora niefinansowego

Na koniec 2022 r. wartość bilansowa brutto kredytów i zaliczek (z portfela B¹) udzielonych podmiotom sektora niefinansowego osiągnęła wartość 1 182,0 mld zł. Oznacza to spadek wartości kredytów i zaliczek sektora niefinansowego o 15,5 mld zł, tj. o 1,3%.

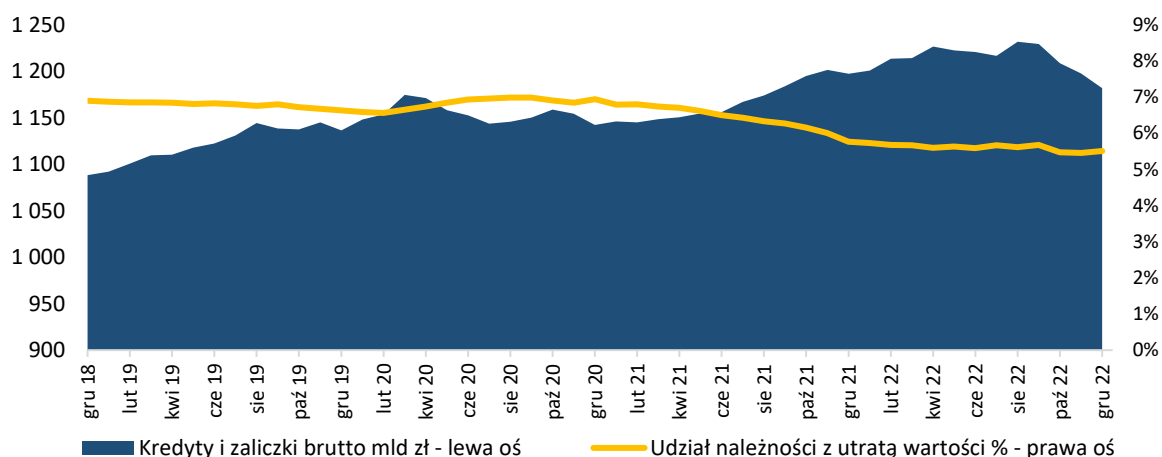
Tabela 11 Należności od sektora niefinansowego – portfel B (mld zł)

	gru 20	gru 21	gru 22	zmiana r/r 2022/2021	
	(mld zł)			(mld zł)	(%)
Sektor niefinansowy razem	1 142,5	1 197,5	1 182,0	-15,5	-1,3%
Przedsiębiorstwa	367,6	386,0	425,5	39,5	10,2%
Gospodarstwa domowe	766,8	803,1	748,1	-55,0	-6,9%

¹ Należności wyceniane wg zamortyzowanego kosztu oraz wg wartości godziwej przez inne całkowite dochody; z wyłączeniem instrumentów dłużnych.

Wykres 17 Jakość należności od sektora niefinansowego – portfel B

Jakość należności od sektora niefinansowego mierzona relacją wartości bilansowej brutto kredytów i zaliczek zaliczanych do fazy 3/z utratą wartości, do wartości bilansowej brutto kredytów i zaliczek ogółem, uległa w 2022 r. nieznacznej poprawie, co było kontynuacją trendu z 2021 r.

Tabela 12 Jakość należności od sektora niefinansowego (udział należności zaliczanych do fazy 3/z utratą wartości) – portfel B

	gru 20	gru 21	gru 22	zmiana r/r	
	(%)			2021/2020	2022/2021
				(pp)	
Sektor niefinansowy razem	6,95%	5,77%	5,51%	-1,18pp	-0,26pp
Przedsiębiorstwa	9,03%	7,34%	6,44%	-1,69pp	-0,90pp
Gospodarstwa domowe	6,01%	5,06%	5,03%	-0,95pp	-0,03pp

Tabela 13 Pokrycie odpisami należności fazy 3/ z utratą wartości – sektor niefinansowy – portfel B

	gru 20	gru 21	gru 22	zmiana r/r	
	(%)			2021/2020	2022/2021
				(pp)	
Sektor niefinansowy razem	59,38%	60,02%	61,01%	0,64pp	0,99pp
Przedsiębiorstwa	52,71%	54,54%	54,92%	1,83pp	0,38pp
Gospodarstwa domowe	64,21%	63,84%	65,45%	-0,37pp	1,61pp

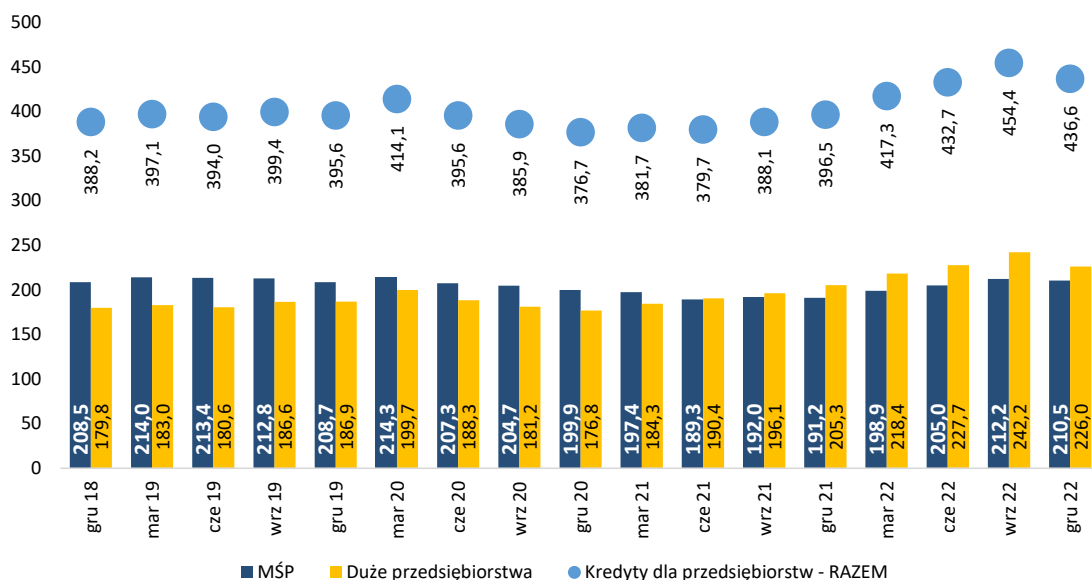
5.1.1. Przedsiębiorstwa

W roku 2022, pomimo wzrostu stóp procentowych, popyt na kredyt ze strony przedsiębiorstw pozostawał wysoki. Wzrost wartości kredytów i zaliczek zarówno dla MŚP, jak i dużych przedsiębiorstw był zbliżony. Jakość portfela kredytowego uległa poprawie, a pokrycie odpisami było zbliżone do 2021 r.

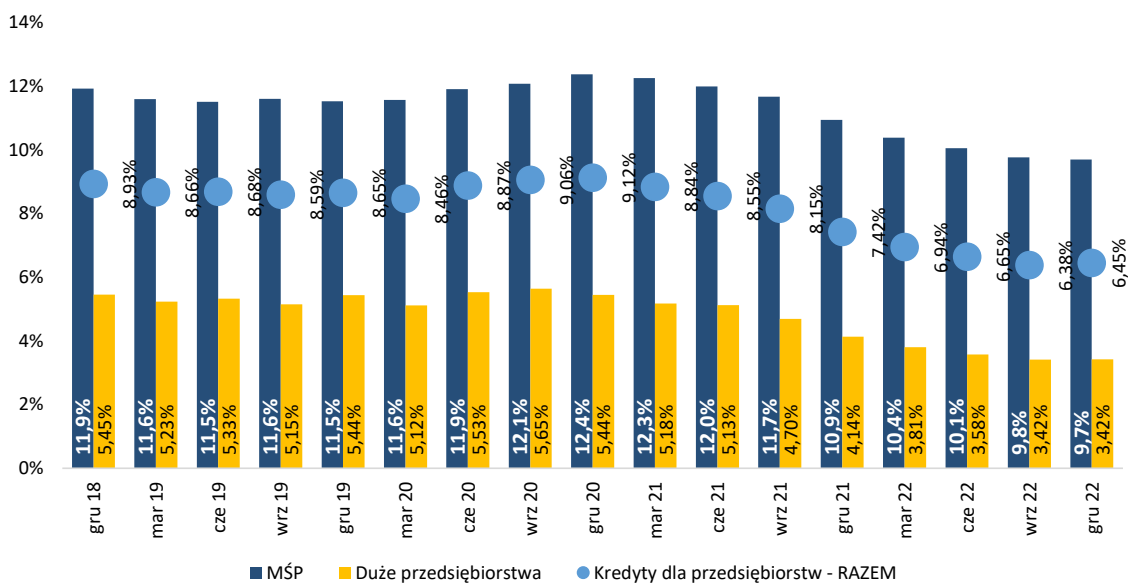
Tabela 14 Należności od przedsiębiorstw sektora niefinansowego – portfel B

	gru 20	gru 21	gru 22	zmiana r/r 2022 / 2021	
	(mld zł)			(mld zł)	(%)
Przedsiębiorstwa razem	376,7	396,5	436,6	40,1	10,12%
Duże przedsiębiorstwa	176,8	205,3	226,0	20,8	10,13%
MŚP	199,9	191,2	210,5	19,4	10,12%

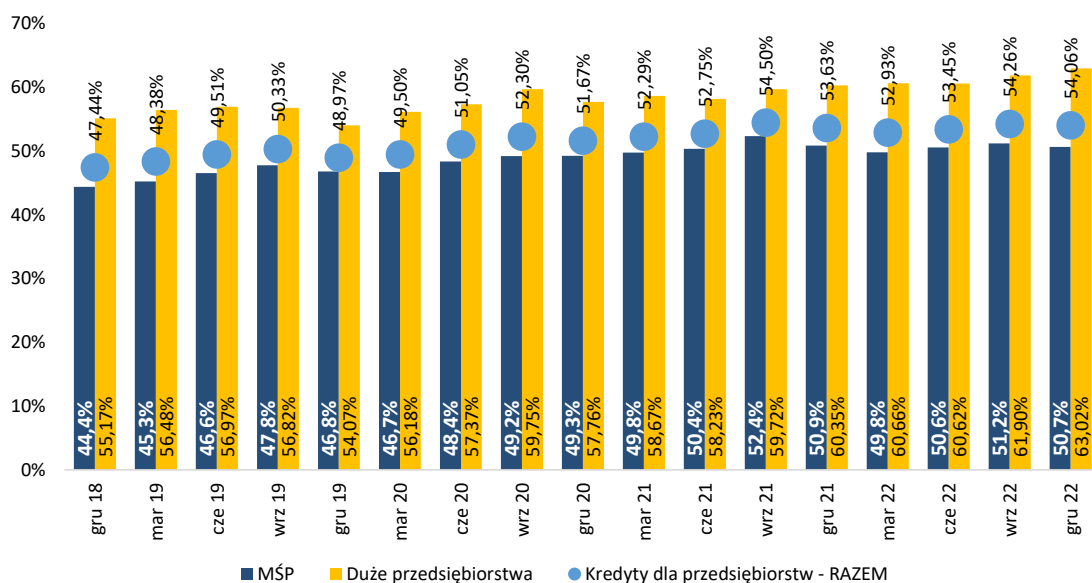
Wykres 18 Należności od przedsiębiorstw sektora niefinansowego – portfel B (mld zł)

Wykres 19 Jakość należności (udział należności zaliczanych do fazy 3/z utratą wartości) od przedsiębiorstw sektora niefinansowego – portfel B

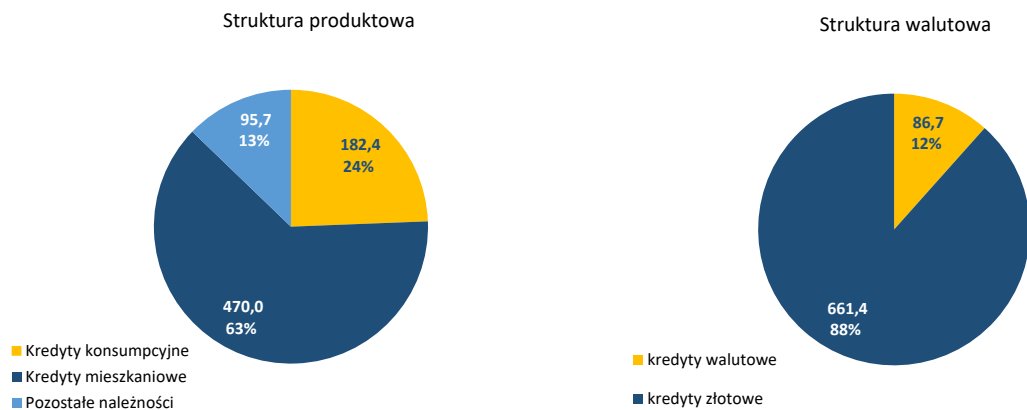

Wykres 20 Stopień pokrycia odpisami należności (zaliczanych do fazy 3/z utratą wartości) od przedsiębiorstw sektora niefinansowego – portfel B

5.1.2. Gospodarstwa domowe

Wykres 21 Należności od gospodarstw domowych brutto – portfel B (mld zł)

Tabela 15 Należności od gospodarstw domowych brutto – portfel B

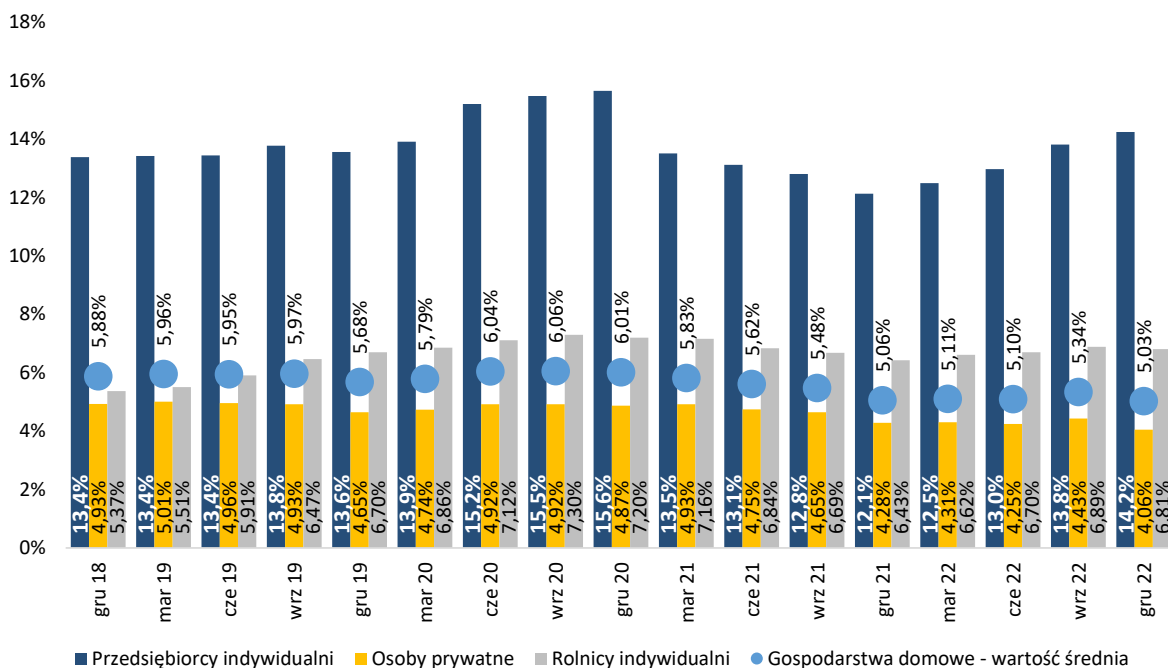
	gru 20	gru 21	gru 22	zmiana r/r 2022/2021	
	(mld zł)			(mld zł)	(%)
Gospodarstwa domowe, w tym:	766,8	803,1	748,1	-55,0	-6,9%
Przedsiębiorcy indywidualni	74,4	71,2	63,7	-7,4	-10,4%
Osoby prywatne	661,2	701,0	656,5	-44,5	-6,3%
Rolnicy indywidualni	31,3	31,0	27,9	-3,1	-10,1%
Kredyty mieszkaniowe	477,5	509,5	470,0	-39,5	-7,7%
Kredyty mieszkaniowe złotowe	357,9	403,7	391,5	-12,2	-3,0%
Kredyty mieszkaniowe CHF	91,4	77,7	52,3	-25,5	-32,8%
Kredyty mieszkaniowe – pozostałe waluty	28,2	28,1	26,3	-1,8	-6,4%
Kredyty konsumpcyjne	178,5	186,6	182,4	-4,3	-2,3%
Pozostałe	110,8	107,0	95,7	-11,3	-10,6%

*Kategoria „Pozostałe” obejmuje przede wszystkim kredyty dla przedsiębiorców indywidualnych i rolników.

Zmiany wolumenów w kategorii „Kredyty mieszkaniowe CHF” są wypadkową korekty wartości bilansowej brutto tych kredytów o wartość rezerw na ryzyko prawne portfela (banki stosujące do tych rezerw standard MSSF 9), spłat kredytów, konwersji części kredytów na złote oraz zmian kursów walut.

O jakości należności od gospodarstw domowych decyduje w praktyce jakość kredytów udzielonych osobom prywatnym, których udział w ogólnej wartości brutto kredytów dla gospodarstw na koniec grudnia 2022 r. wyniósł 87,8%. O dobrej jakości portfela kredytów dla osób prywatnych decydują kredyty mieszkaniowe, których udział w portfelu należności od tego segmentu klienta zaczął spadać w drugiej połowie roku i na koniec 2022 r. wyniósł 71,6%, przy udziale kredytów konsumpcyjnych na poziomie 27,8%.

Wykres 22 Jakość należności od gospodarstw domowych (udział należności zaliczanych do fazy 3/ z utratą wartości); sektor bankowy – podmioty; portfel B

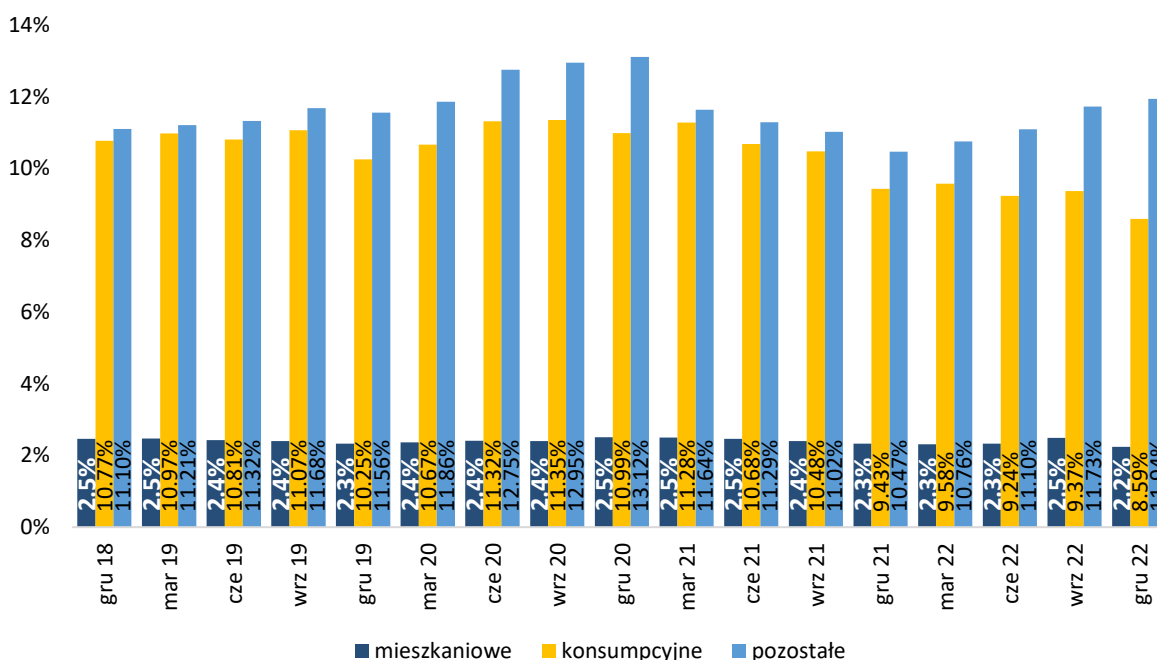
Tabela 16 Jakość należności od gospodarstw domowych (udział fazy 3/z utratą wartości) – podmioty; portfel B

	gru 20	gru 21	gru 22	zmiana r/r	
	(%)			2021 / 2020	2022 / 2021
				(p.p.)	
Gospodarstwa domowe, w tym:	6,01%	5,06%	5,03%	-0,95pp	-0,03pp
Przedsiębiorcy indywidualni	15,65%	12,13%	14,24%	-3,52pp	2,11pp
Osoby prywatne	4,87%	4,28%	4,06%	-0,59pp	-0,23pp
Rolnicy indywidualni	7,20%	6,43%	6,81%	-0,77pp	0,38pp

Tabela 17 Pokrycie odpisami należności (faza 3/z utratą wartości) od gospodarstw domowych – podmioty; portfel B

	gru 20	gru 21	gru 22	zmiana r/r	
	(%)			2021 / 2020	2022 / 2021
				(p.p.)	
Gospodarstwa domowe, w tym:	64,21%	63,84%	65,45%	-0,37pp	1,61pp
Przedsiębiorcy indywidualni	68,49%	63,66%	64,78%	-4,83pp	1,12pp
Osoby prywatne	63,99%	64,63%	65,92%	0,64pp	1,29pp
Rolnicy indywidualni	45,15%	52,65%	61,97%	7,50pp	9,31pp

Wykres 23 Jakość należności od gospodarstw domowych (udział należności zaliczanych do fazy 3/ z utratą wartości); sektor bankowy – produkty; portfel B

Kategoria „Pozostałe” obejmuje przede wszystkim kredyty dla przedsiębiorców indywidualnych i rolników.

Tabela 18 Jakość należności od gospodarstw domowych (udział fazy 3/ z utratą wartości) – produkty; portfel B

	gru 20	gru 21	gru 22	zmiana r/r	
	(%)			2021 / 2020	2022 / 2021
				(p.p.)	
Kredyty mieszkaniowe	2,51%	2,33%	2,24%	-0,18pp	-0,09pp
Kredyty konsumpcyjne	10,99%	9,43%	8,59%	-1,56pp	-0,84pp
Pozostałe	13,12%	10,47%	11,94%	-2,65pp	1,47pp

Tabela 19 Pokrycie odpisami należności (faza 3/ z utratą wartości) od gospodarstw domowych – produkty; portfel B

	gru 20	gru 21	gru 22	zmiana r/r	
				2021 / 2020	2022 / 2021
	(%)			(p.p.)	
Kredyty mieszkaniowe	53,96%	55,74%	60,59%	1,77pp	4,86pp
Kredyty konsumpcyjne	70,08%	70,61%	69,47%	0,53pp	-1,14pp
Pozostałe	64,71%	61,77%	64,40%	-2,95pp	2,64pp

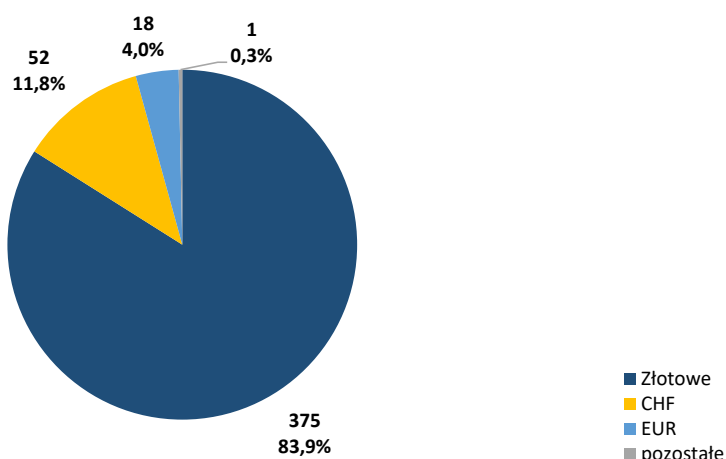
5.1.2.1. Kredyty mieszkaniowe dla gospodarstw domowych

Przedstawione w tym podrozdziale informacje pochodzą z badania pozasprawozdawczego dotyczącego kredytów mieszkaniowych dla gospodarstw domowych i stanowią rozszerzenie wobec prezentowanych powyżej informacji sprawozdawczych. W dodatkowym badaniu wzięto udział 27 instytucji kredytowych (banków komercyjnych i oddziałów instytucji kredytowych).

Wielkość i struktura portfela

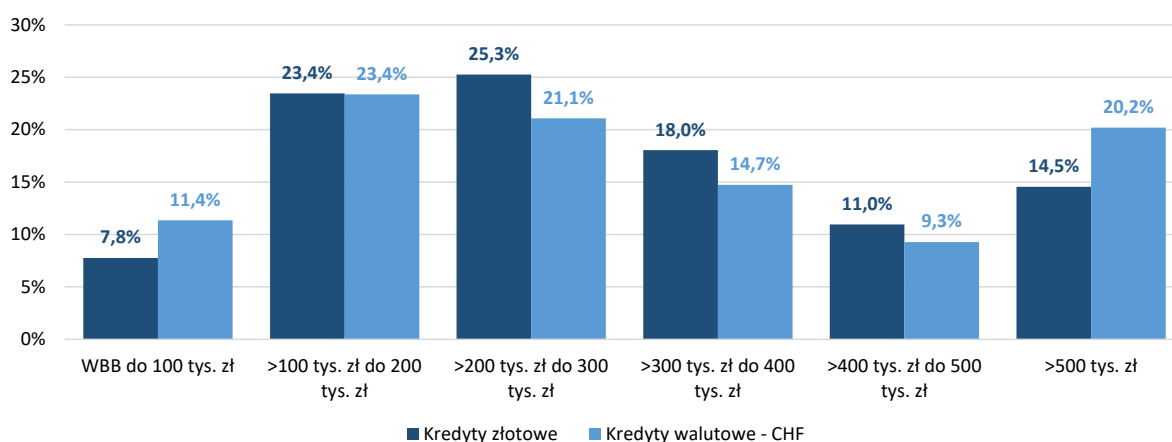
Wartość bilansowa brutto portfela kredytów mieszkaniowych dla gospodarstw domowych wynosiła na koniec 2022 r. 446,2 mld zł, a ich liczba 2,32 mln. W porównaniu z końcem 2021 r. nastąpił spadek obu wartości, odpowiednio o 8,0% z 485,0 mld zł i o 5,9% z 2,47 mln. Kredyty złotowe stanowiły 83,9%, a kredyty frankowe – 11,8% wartości bilansowej brutto portfela kredytów mieszkaniowych.

Wykres 24 Struktura portfela kredytów mieszkaniowych wg waluty kredytu na koniec 2022 (wartość bilansowa brutto w mld zł, udział wg wartości bilansowej brutto)

Średnia wartość bilansowa brutto kredytu frankowego wynosiła na koniec 2022 r. 173,1 tys. zł, a kredytu złotowego 193,0 tys. zł. Udział kredytów o wartości bilansowej brutto powyżej 500 tys. zł jest wyższy w przypadku kredytów frankowych niż kredytów złotowych. Jednak udział wysokokwotowych kredytów frankowych w portfelu wszystkich kredytów frankowych zmniejszył się w 2022 r., wraz z przeniesieniem portfela walutowych kredytów mieszkaniowych jednego banku do podmiotu rezydualnego, nieobjętego badaniem.

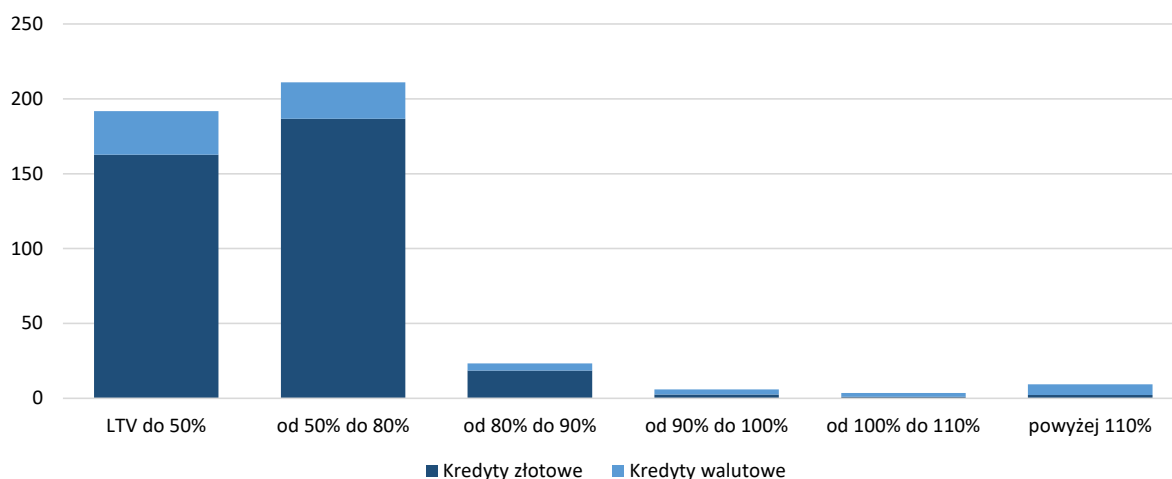
Wykres 25 Rozkład mieszkaniowych kredytów złotych i frankowych względem wartości bilansowej brutto kredytów w bilansach banków na koniec 2022 r. Rozkład przedstawiony wg udziału kredytów z danego przedziału odpowiednio we wszystkich mieszkaniowych kredytach złotych i frankowych (udział wg wartości bilansowej brutto)

Loan-to-Value (LTV)

Kredyty o wartości LTV poniżej 80% stanowią 90,6% portfela kredytów mieszkaniowych: 93,5% portfela złotych kredytów mieszkaniowych i 74,9% walutowych kredytów mieszkaniowych (udział wg wartości bilansowej brutto). 13,6% walutowych kredytów mieszkaniowych to kredyty o LTV powyżej 100%. Dla kredytów złotych udział ten wynosi jedynie 0,8%.

Wykres 26 Rozkład kredytów mieszkaniowych złotych i walutowych względem poziomu LTV; rozkład wg wartości bilansowej brutto na koniec 2022 r. (mld zł)

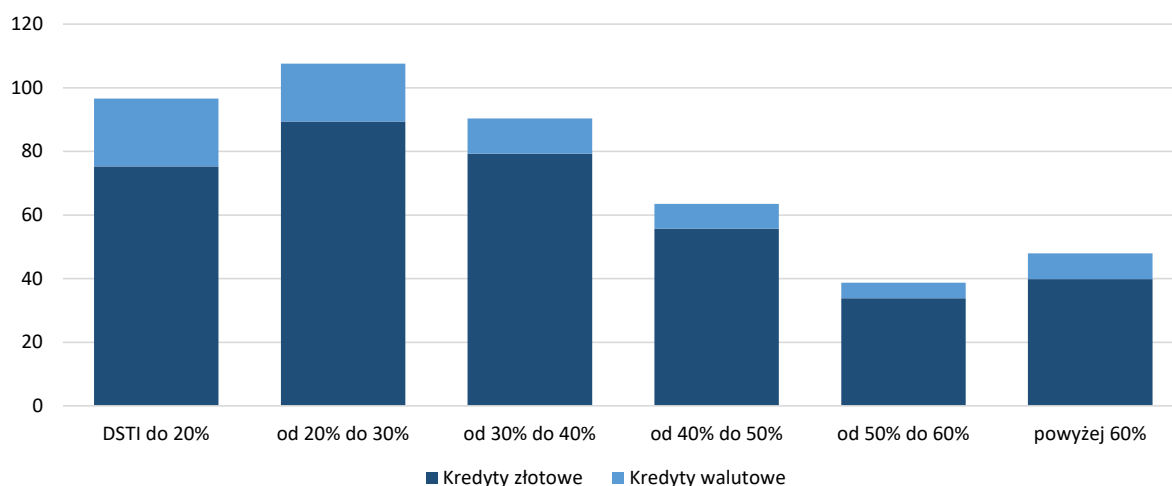
Średnia wartość LTV dla kredytów mieszkaniowych w sektorze bankowym, ważona wartością bilansową brutto portfela tych kredytów w każdym banku wynosiła na koniec 2022 r. 55,6%.

Debt-Service-to-Income (DSTI)

DSTI jest to relacja miesięcznej wartości wszystkich spłacanych rat kredytowych do miesięcznego dochodu netto gospodarstw domowych, która określa jaka część dochodu przeznaczana jest co miesiąc na spłatę długu (z pominięciem kredytów na karcie kredytowej, w linii kredytowej lub w rachunku bieżącym). DSTI uwzględnia nie tylko wydatki związane z obsługą danego kredytu mieszkaniowego, lecz także wszystkie inne obciążenia kredytowe.

Mediana rozkładu DSTI na koniec 2022 r. zawarta była w przedziale od 20% do 30%.

Wykres 27 Rozkład kredytów mieszkaniowych złotych i walutowych względem poziomu DSTI wg wartości bilansowej brutto na koniec 2022 r. (mld zł)

Średnia wartość DSTI, ważona wartością bilansową brutto kredytów mieszkaniowych w każdym z banków wynosiła 35,3% na koniec 2022 r. Średnie wartości DSTI dla klientów mających kredyt złotowy były zbliżone do wartości DSTI dla klientów posiadających kredyt walutowy.

Dodatkowa charakterystyka

Kredyty, których termin spłaty przypada na wiek emerytalny kredytobiorcy, stanowiły 46,8% kredytów mieszkaniowych w bilansach banków biorących udział w badaniu. Wśród kredytów mieszkaniowych udzielonych w 2022 r. udział tych kredytów był niższy i wyniósł 44,6%. Wartość bilansowa brutto kredytów o terminie spłaty przypadającym na wiek emerytalny kredytobiorcy to 208,8 mld zł na koniec 2022 r.

Przedmiotem badania był również poziom kosztów utrzymania przyjmowany przez banki w procesie oceny zdolności kredytowej dla kredytów udzielonych w 2022 r. W grupie badanych banków, 33,9% kredytów mieszkaniowych (udział wg wartości bilansowej brutto) zostało udzielonych przy założeniu kosztów utrzymania na poziomie minimum socjalnego lub niższym, 65,6% kredytów – przy założeniu, że koszty utrzymania w momencie przyznania kredytu nie przekraczają 1,5-krotności minimum socjalnego.

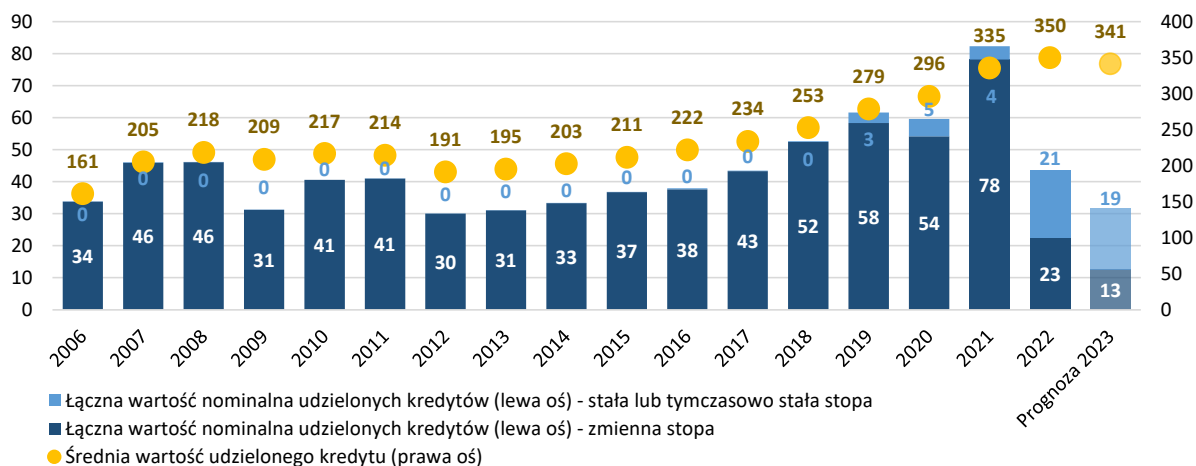
Przewalutowania kredytów

Na koniec 2022 r. liczba przewalutowanych kredytów z walutowych na złotowe wynosiła 25,6 tys., a ich wartość bilansowa brutto wynosiła 3,5 mld zł (podane wartości dotyczą kredytów będących w bilansach badanych banków wg stanu na koniec 2022 r., w tym kredytów przewalutowanych w związku z zawartą umową). 24,0% kredytów przewalutowanych z walutowych na złotowe (udział wg wartości bilansowej brutto) to kredyty zaklasyfikowane do kategorii zagrożonych/z rozpoznaną utratą wartości (na dzień przewalutowania).

Akcja kredytowa w 2022 r.

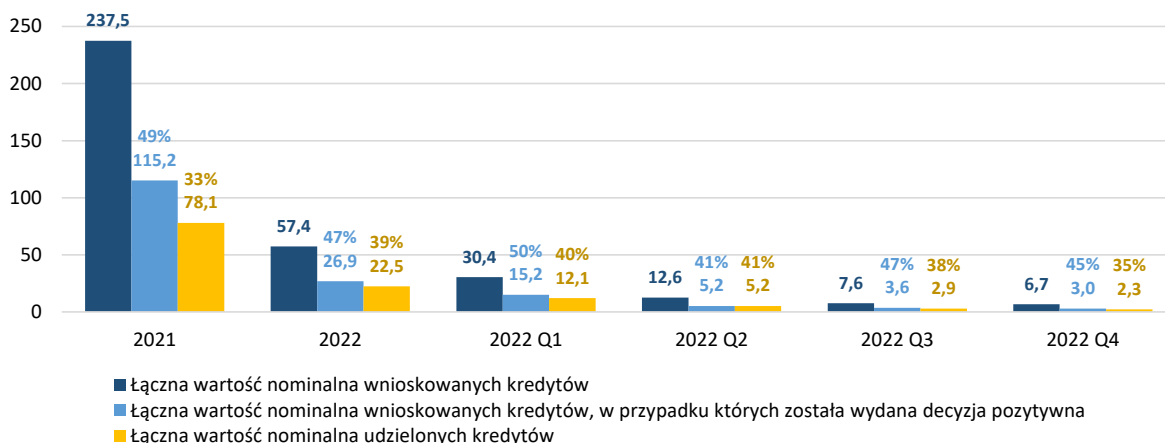
W 2022 r. banki udzieliły 124,4 tys. kredytów mieszkaniowych o łącznej wartości nominalnej 43,5 mld zł. Udział kredytów o tymczasowo stałym oprocentowaniu w łącznej wartości nominalnej udzielonych kredytów w 2022 r. wyniósł 48,2%.

Wykres 28 łączna wartość nominalna udzielonych kredytów (mld zł) i średnia wartość udzielonego kredytu (tys. zł) w latach 2006-2022 oraz prognoza na 2023 r.

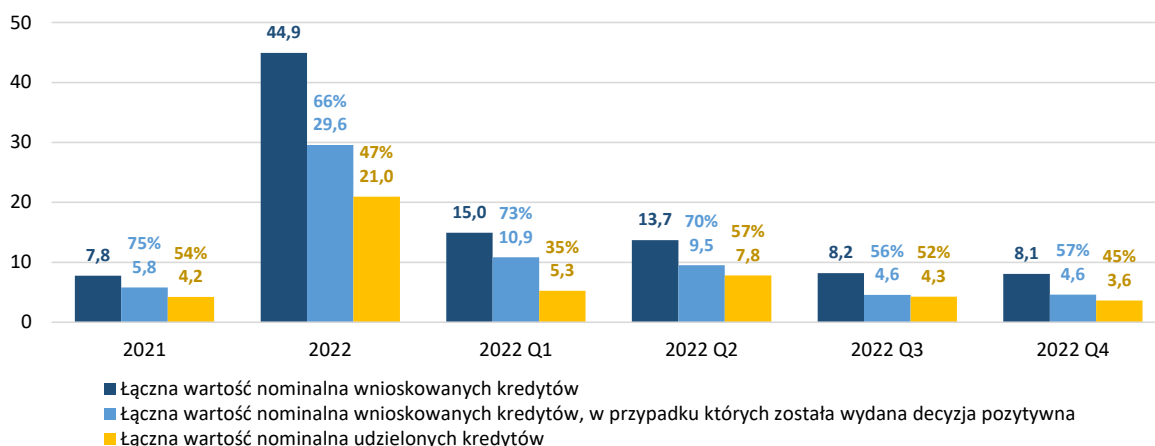

W 2022 r. wraz ze wzrostem stóp procentowych nastąpił znaczny spadek popytu na kredyt. W każdym kwartale zaobserwowano spadek liczby wnioskowanych kredytów oraz łącznej wartości nominalnej wnioskowanych kredytów w porównaniu do kwartału poprzedniego.

Wykres 29 Kredyty mieszkaniowe na zmienną stopę – popyt i podaż, wartość nominalna (mld zł), procentowy udział w wartości wnioskowanych kredytów

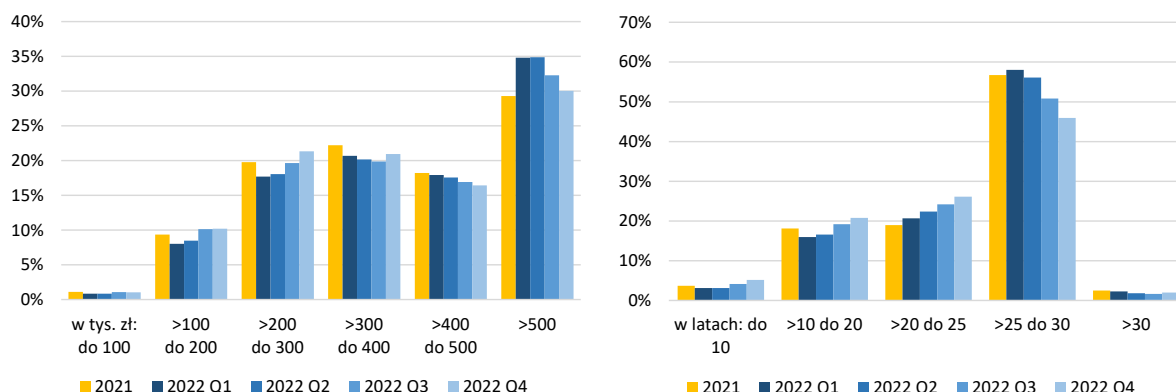
Wykres 30 Kredyty mieszkaniowe na tymczasowo stałą stopę – popyt i podaż, wartość nominalna (mld zł), procentowy udział w wartości wnioskowanych kredytów

W 2022 r. nastąpił skokowy wzrost zainteresowania kredytobiorców kredytem o tymczasowo stałym oprocentowaniu. Od drugiego kwartału wartość udzielonych kredytów oprocentowanych tymczasowo stałą stopą procentową przewyższyła wartość udzielonych w tym samym czasie kredytów na zmienną stopę procentową.

W pierwszym kwartale 2022 r., nastąpił wzrost udziału kredytów o wysokiej wartości nominalnej (powyżej 500 tys. zł) w łącznej wartości wszystkich udzielonych w tym kwartale kredytów mieszkaniowych.

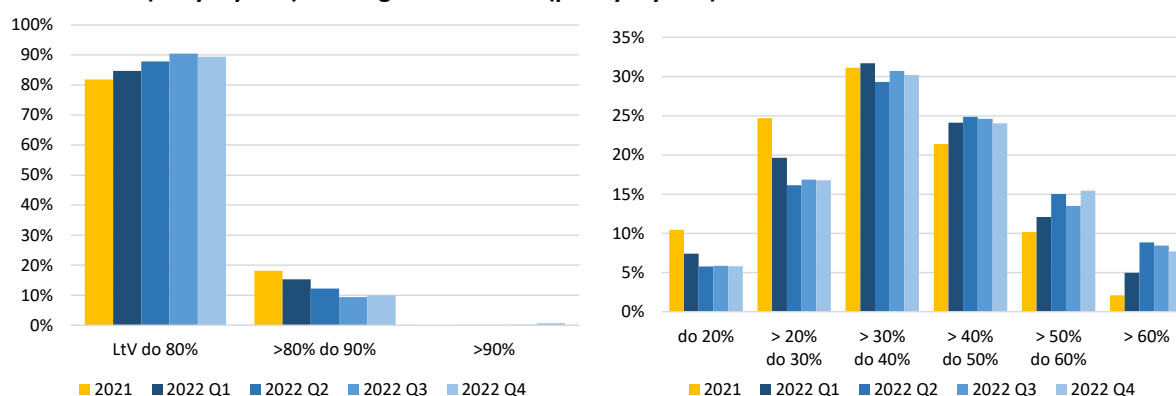
Wykres 31 Rozkład łącznej wartości wynikającej z umowy kredytów udzielonych w 2022 i 2021 r. (%) wg wartości nominalnej udzielonego kredytu (lewy wykres) oraz wg pierwotnego okresu kredytowania (prawy wykres)

W większości banków polityka udzielania kredytów mieszkaniowych była w kolejnych kwartałach 2022 r. ostrożniejsza niż w pierwszym kwartale 2022 r. (pod względem relacji wartości kredytu do zabezpieczenia). Kredyty o LTV w momencie uruchomienia powyżej 80% stanowiły 12,8% łącznej wartości nominalnej kredytów udzielonych w 2022 r. Udział tych kredytów obniżył się w porównaniu do kredytów udzielonych w 2021 r. z 18,2%.

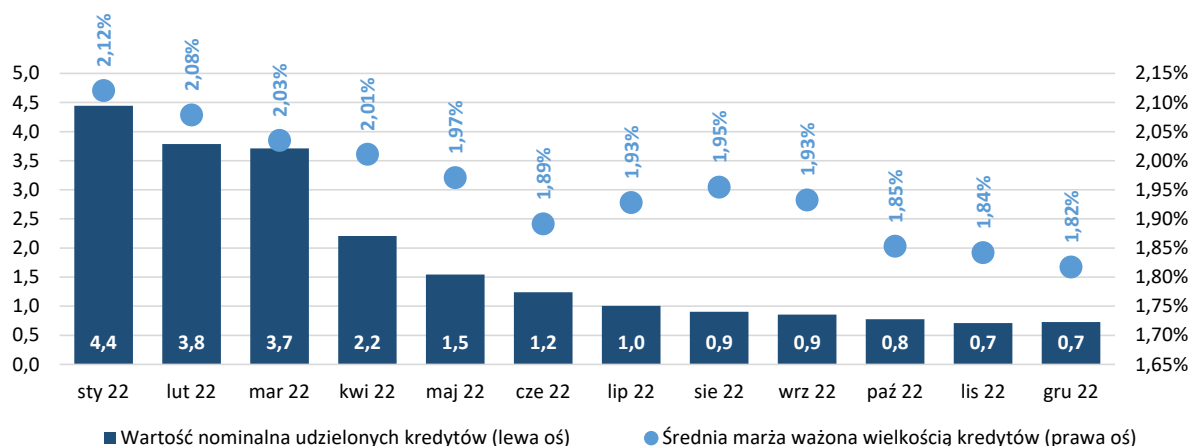
W 2022 r. wzrósł udział udzielonych kredytów o wysokim wskaźniku DSTI w porównaniu z 2021 r. W większości banków złagodzone w 2022 r. politykę udzielania kredytów mieszkaniowych – obniżona zdolność kredytowa wywołana wzrostem stóp procentowych była częściowo rekompensowana przez akceptowanie przez banki wyższego poziomu DSTI.

Wykres 32 Rozkład łącznej wartości wynikającej z umowy kredytów udzielonych w 2022 i 2021 r. (%) wg wartości LTV (lewy wykres) oraz wg wartość DSTI (prawy wykres)

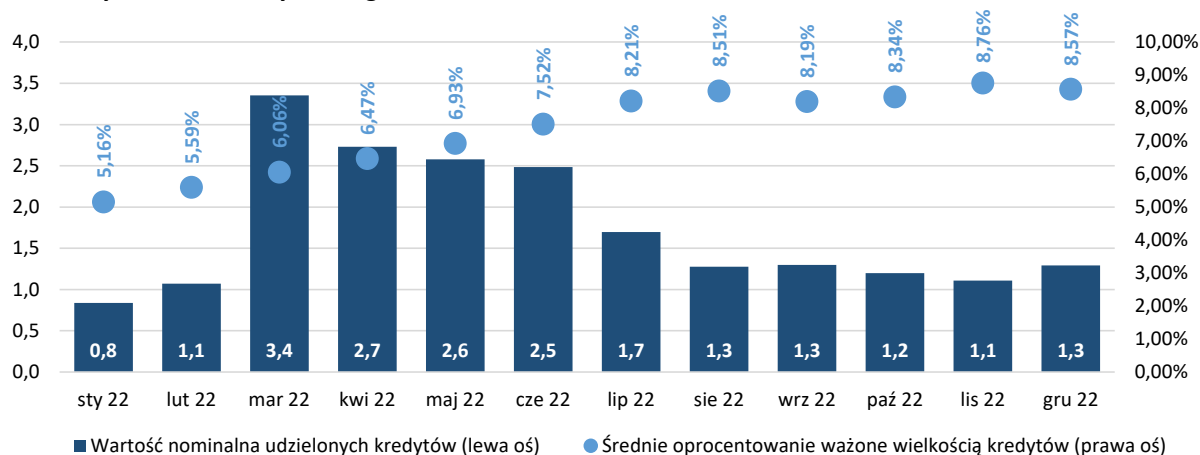

Dla kredytów o zmiennym oprocentowaniu średnia marża (ponad WIBOR) ważona wartością nominalną kredytów udzielonych w 2022 r. wynosiła w grupie badanych banków 2,01% (2,21% w 2021 r.), a średnia prowizja 0,13% (0,18% w 2021 r.). Dla kredytów oprocentowanych tymczasowo stałą stopą procentową średnie oprocentowanie wynosiło 7,22% (3,79% w 2021 r.), a średnia prowizja 0,06% (0,10% w 2021 r.).

Wykres 33 Wartość nominalna (mld zł) oraz średnia marża dla kredytów o zmiennym oprocentowaniu udzielonych w okresie styczeń – grudzień 2022 r.

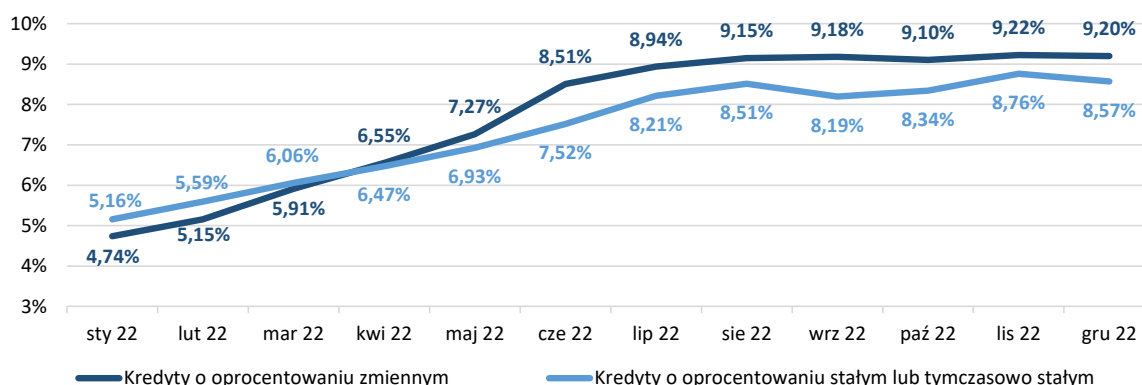

Wykres 34 Wartość nominalna (mld zł) oraz średnie oprocentowanie dla kredytów o tymczasowo stałej stopie udzielonych w okresie styczeń – grudzień 2022 r.

Od kwietnia 2022 r. oprocentowanie kredytów udzielanych na tymczasowo stałą stopę procentową było niższe niż dla kredytów o zmiennym oprocentowaniu w momencie udzielenia.

Wykres 35 Średnie oprocentowanie w momencie udzielenia, ważone wartością nominalną udzielonych kredytów

Kredyty oprocentowane tymczasowo stałą stopą procentową zyskały na znaczeniu w 2022 r. Ich udział w wartości bilansowej brutto kredytów mieszkaniowych banków biorących udział w badaniu to 12,2% (wzrost z 2,75% na koniec 2021 r.). Wartość bilansowa brutto tych kredytów na koniec 2022 r. wynosiła 54,3 mld zł (13,3 mld zł na koniec 2021 r.). Najczęściej oferowany okres obowiązywania tymczasowo stałej stopy procentowej to 5 lat.

5.1.2.2. Ryzyko prawne portfela walutowych kredytów i pożyczek hipotecznych

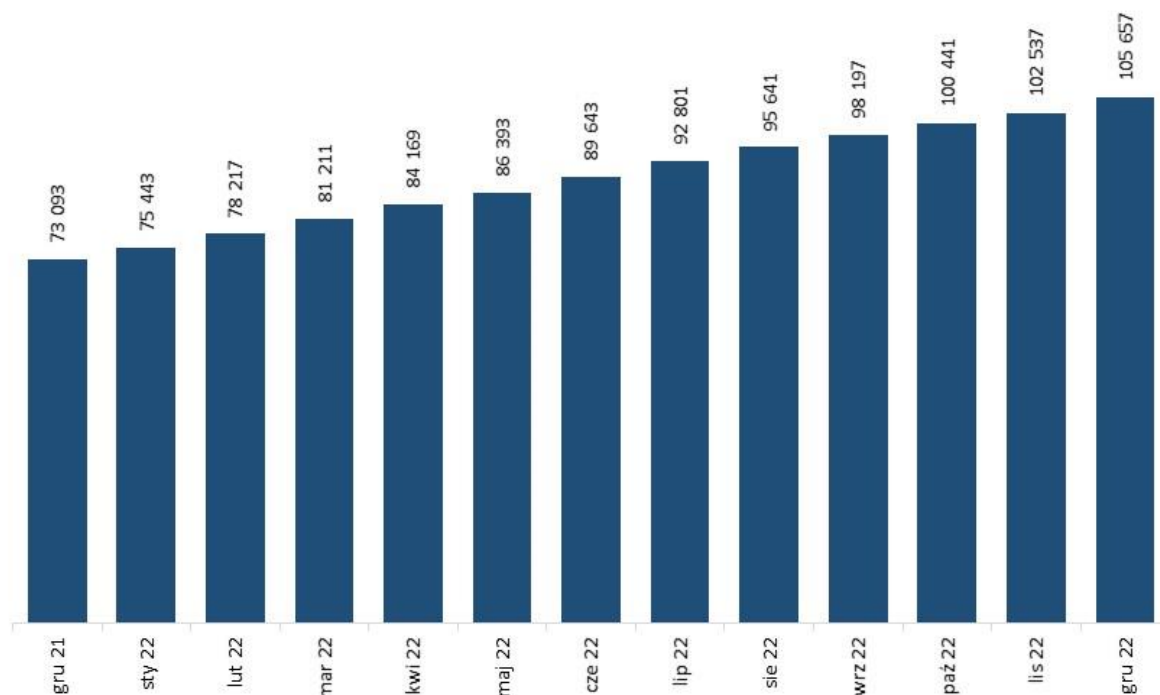
Portfel walutowych kredytów i pożyczek hipotecznych od kilku już lat jest głównym czynnikiem ryzyka w sektorze bankowym, istotnie wpływającym na sytuację finansową banków. Dotyczy to w głównej mierze kredytów denominowanych lub indeksowanych do franka szwajcarskiego. Liczba spraw sądowych dla tych kredytów oraz wartość przedmiotu sporu systematycznie rosną, a istotna część tych spraw kończy się unieważnieniem umowy kredytowej. UKNF prowadzi ciągły monitoring wpływu ryzyka prawnego na sytuację poszczególnych banków m.in. poprzez badanie pozasprawozdawcze dot. ryzyka prawnego portfela walutowych kredytów i pożyczek mieszkaniowych, w którym bierze udział 16 banków oraz 2 oddziały instytucji kredytowych. Przedstawione poniżej dane pochodzą z tego badania.

Wartość przedmiotu sporu w 2022 r. wzrosła w skali sektora o 15,6 mld zł (+77,3% w stosunku do stanu na koniec 2021 r.) i osiągnęła 35,8 mld zł na koniec 2022 r., natomiast liczba kredytów objętych sporem wzrosła o 32,6 tys. (wzrost o 44,6% w skali roku) do łącznej liczby 105,7 tys. (dane te dotyczą zarówno kredytów będących w bilansach banków jak i tych już poza bilansem, m.in. kredytów sptaconych). W tym samym czasie w bilansach banków i oddziałów instytucji kredytowych było łącznie 310,6 tys. kredytów mieszkaniowych dla gospodarstw domowych powiązanych z frankiem szwajcarskim.

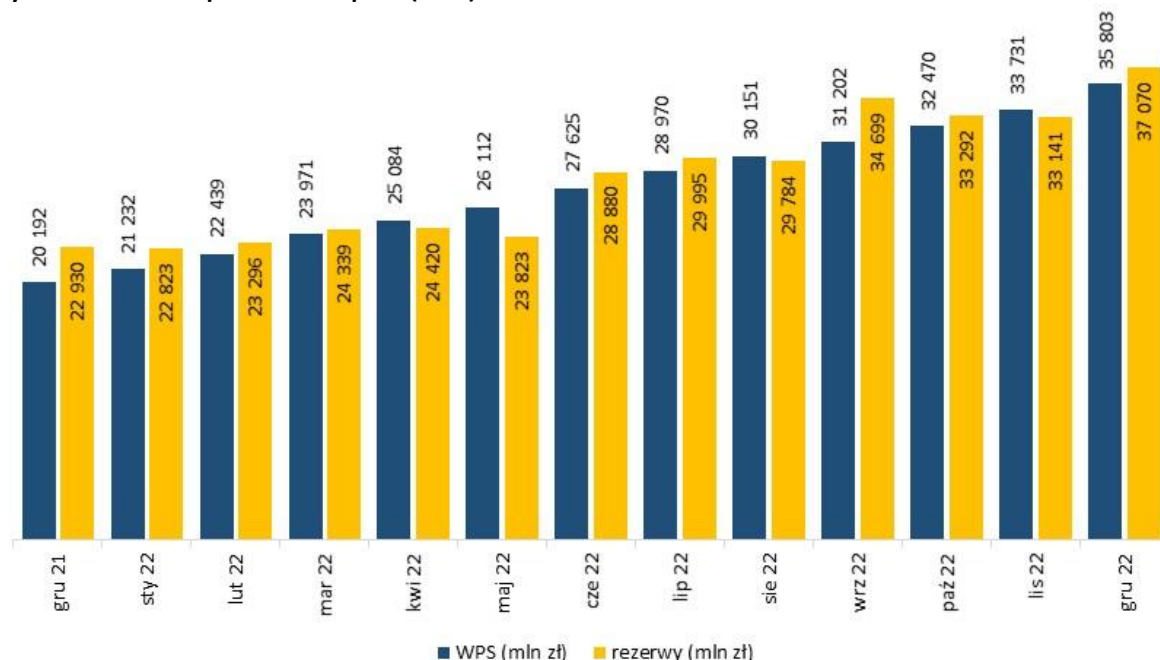
Ryzyko prawne portfela walutowych kredytów i pożyczek hipotecznych wzrosło w związku ze spodziewanym w 2023 r. rozstrzygnięciem przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej w postępowaniu toczącym się z pytania prejudycjalnego dotyczącego w szczególności możliwości żądania przez bank wynagrodzenia za korzystanie przez konsumenta z udzielonego mu kapitału w przypadku unieważnienia umowy kredytu i wzajemnego zwrotu świadczeń (sprawa C-520/21).

W reakcji na wzrost ryzyka prawnego większość banków zwiększała poziom rezerw na to ryzyko, których wartość w 2022 r. wzrosła o 14,1 mld zł (+61,7% w stosunku do stanu na koniec 2021 r.) do poziomu 37,1 mld zł. Rezerwy te tworzone były także w związku z intensyfikacją procesu oferowania ugód kredytobiorcom.

Wykres 36 Liczba kredytów objętych sporem – Banki razem

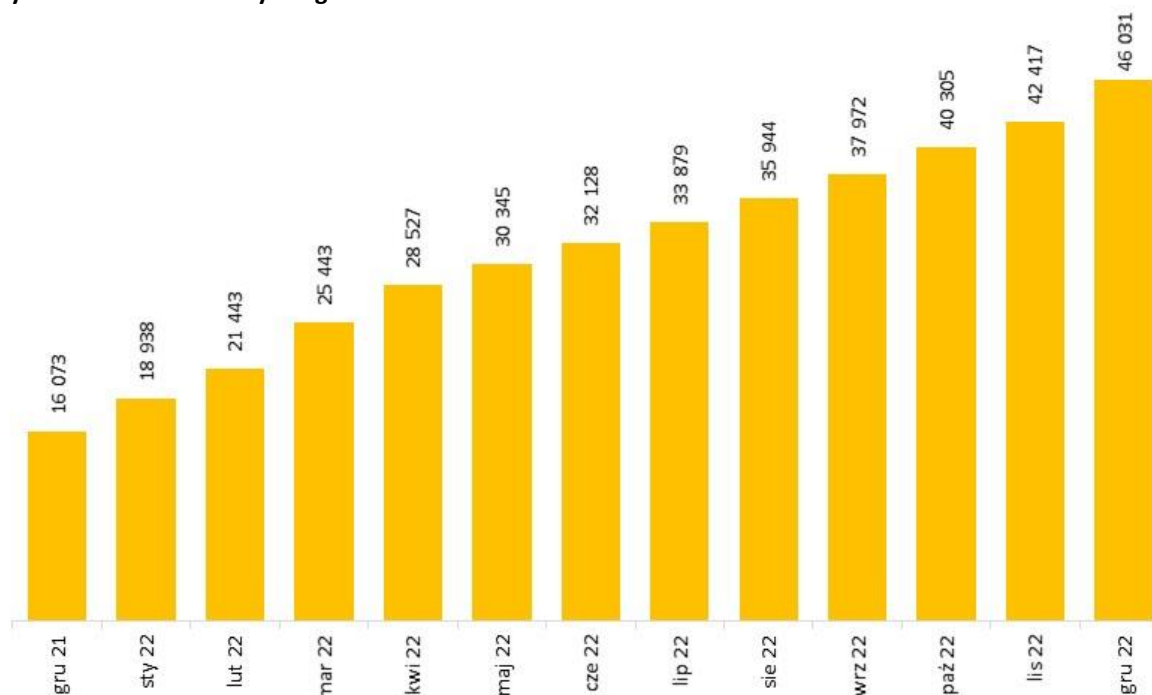
Wykres 37 Wartość przedmiotu sporu (WPS) i rezerw – Banki razem

Zmierzając do ograniczenia ryzyka prawnego walutowych kredytów mieszkaniowych w grudniu 2020 r. Przewodniczący KNF przedstawił propozycję ugód mających w założeniu stanowić alternatywę dla sporów sądowych. Mediacje pomiędzy bankami a kredytobiorcami prowadzone są za pośrednictwem

Sądu Polubownego przy Komisji Nadzoru Finansowego. W 2022 r. kilka banków aktywnie oferowało i zawierało tego typu umowy z klientami. Kilka innych banków oferowało i zawierało umowy na własnych warunkach. Do końca 2022 r. banki zawarły 46 tys. umów na łączną wartość 8,1 mld zł.

Wykres 38 Liczba zawartych umów – Banki razem

5.1.2.3. Kredyty konsumpcyjne dla gospodarstw domowych

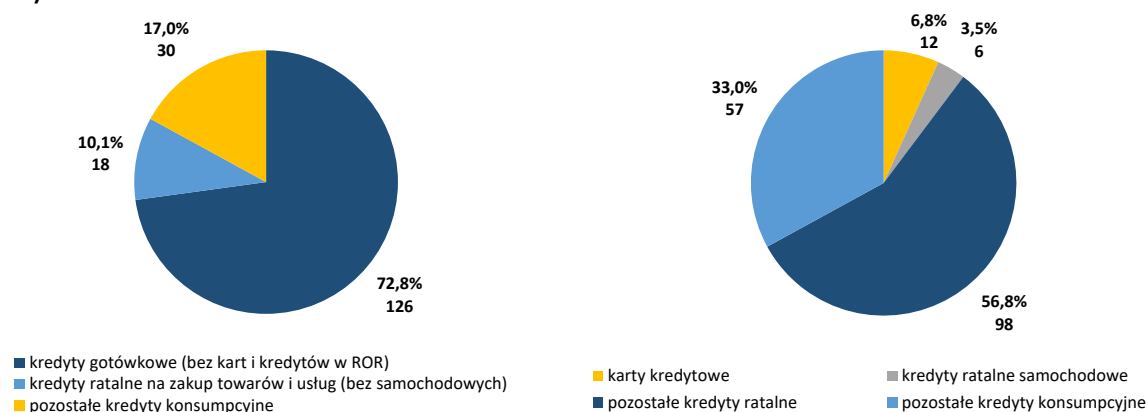
Przedstawione w tym podrozdziale informacje pochodzą z badania pozasprawozdawczego dot. kredytów konsumpcyjnych dla gospodarstw domowych. Wzięto w nim udział 26 instytucji kredytowych (banków i oddziałów instytucji kredytowych).

Wielkość i struktura portfela

Wartość bilansowa brutto portfela kredytów konsumpcyjnych w aktywach banków biorących udział w badaniu wynosiła 173,3 mld zł na koniec 2022 r. W porównaniu do końca 2021 r. nastąpił wzrost wartości portfela o 4,9 mld zł (+2,9%) dla tej samej grupy banków.

Najbardziej znaczącą pozycją były kredyty gotówkowe (bez kart i kredytów ROR) stanowiące 72,8% wartości bilansowej brutto portfela kredytów konsumpcyjnych. Największy udział (wg klasyfikacji FINREP) miały kredyty ratalne (łącznie z samochodowymi) – 60,3%.

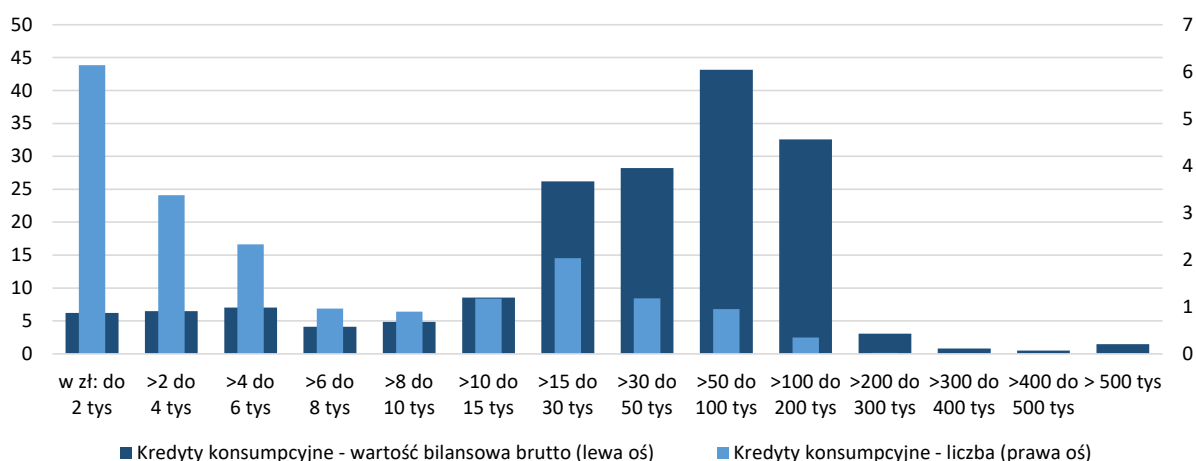
Wykres 39 Struktura portfela kredytów konsumpcyjnych na koniec 2022 r., wartość bilansowa brutto (mld zł), udział w kredytach konsumpcyjnych ogółem wg wartości bilansowej brutto (%); Klasyfikacja wg FINREP (prawy wykres)

Na zmniejszenie wartości bilansowej brutto kredytów konsumpcyjnych w wybranych bankach wpływ miała sprzedaż części portfela lub przeniesienie jej do ewidencji pozabilansowej. W 2022 r. wyściągowano łącznie z bilansów banków kredyty o wartości 3,5 mld zł z powodu sprzedaży oraz 0,6 mld zł z powodu przeniesienia do ewidencji pozabilansowej.

W bilansach banków liczbowo dominowały kredyty o wartości nominalnej w momencie udzielenia do 2 tys. zł, najwyższą łączną wartością bilansową brutto miały kredyty o wartości nominalnej z przedziału od 50 tys. do 100 tys. zł.

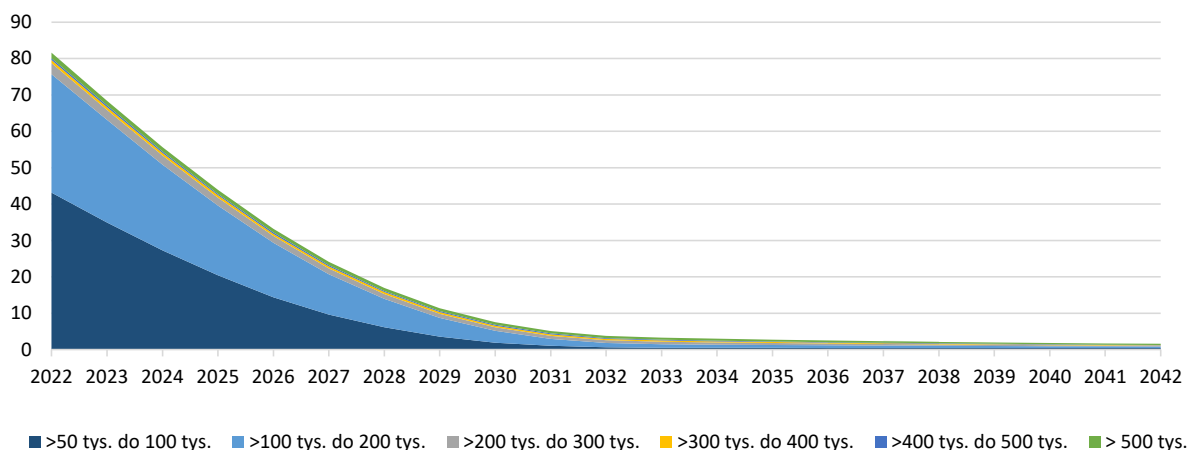
Wykres 40 Wartość bilansowa brutto (mld zł) i liczba (mln sztuk) kredytów konsumpcyjnych w podziale ze względu na wartość nominalną kredytów w momencie udzielenia

Zgodnie z pierwotnymi harmonogramami spłat, wartość bilansowa brutto portfela wysokokwotowych kredytów konsumpcyjnych, wg stanu na koniec 2022 r., zmniejszy się o połowę w 2026 r. Rozkład spłaty tego portfela w czasie przedstawiony został na poniższym wykresie.

Wykres 41 Rozkład w czasie spłaty aktualnego na koniec 2022 r. portfela kredytów konsumpcyjnych o wartości początkowej przekraczającej 50 tys. zł, przy założeniu spłat zgodnie z harmonogramem. Rozkład dotyczy wartości bilansowej brutto (mld zł), w podziale wg początkowej wartości nominalnej kredytów (zł)

Jakość portfela kredytów konsumpcyjnych

Kredyty w fazie 3 stanowiły na koniec 2022 r. 8,8% wartości bilansowej brutto kredytów konsumpcyjnych ogółem (9,6% na koniec 2021 r.). Kredyty bez opóźnień w spłacie stanowiły 87,7% portfela (87,4% na koniec 2021 r.). Pozostałą część portfela (3,5%) stanowiły kredyty z opóźnieniami w spłacie, ale bez rozpoznanej utraty wartości.

Tabela 20 Wartość bilansowa brutto kredytów konsumpcyjnych, kredytów konsumpcyjnych w fazie 3 (mld zł) i udział kredytów w fazie 3 w kredytach konsumpcyjnych (wg wartości bilansowej brutto) w podziale na pierwotny okres spłaty oraz wartość nominalną kredytu w momencie udzielenia

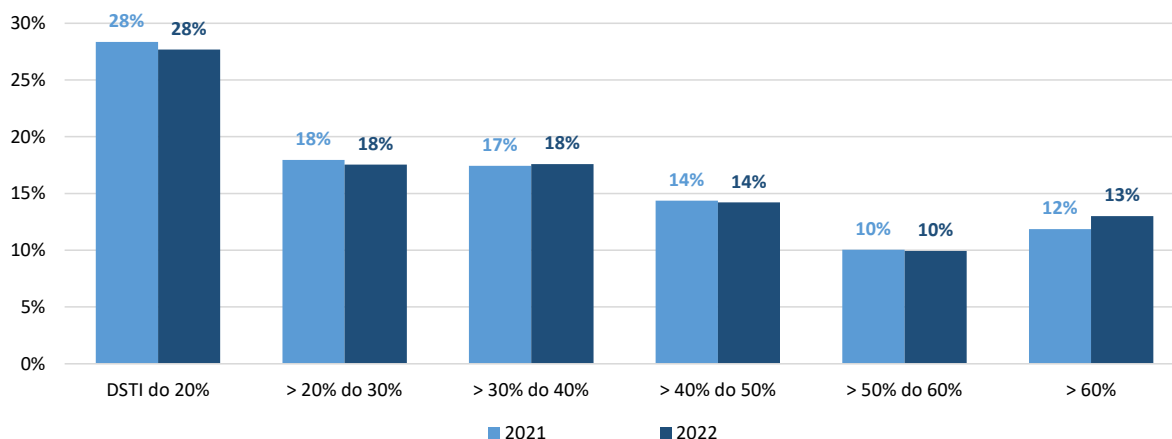
Pierwotny okres spłaty w momencie udzielenia kredytu	Wartość nominalna w momencie udzielenia kredytu (zł)					
	do 8 tys.	>8 tys. do 15 tys.	>15 tys. do 30 tys.	>30 tys. do 50 tys.	>50 tys. do 100 tys.	>100 tys.
Wartość bilansowa brutto kredytów konsumpcyjnych						
do 2 lat	11,50	3,58	3,19	1,56	1,24	0,66
> 2 lat do 5 lat	7,61	6,44	12,39	10,66	9,12	2,59
> 5 lat do 8 lat	1,62	1,86	6,48	9,41	15,07	8,57
powyżej 8 lat	3,12	1,49	3,77	6,82	17,80	26,79
Wartość bilansowa brutto kredytów konsumpcyjnych zagrożonych/z utratą wartości						
do 2 lat	0,55	0,25	0,31	0,24	0,37	0,35
> 2 lat do 5 lat	0,41	0,47	0,94	0,79	0,71	0,47
> 5 lat do 8 lat	0,12	0,17	0,50	0,70	0,99	0,78
powyżej 8 lat	0,16	0,10	0,30	0,60	1,50	3,51
Udział kredytów zagrożonych/z utratą wartości w kredytach konsumpcyjnych (wg wartości bilansowej brutto)						
do 2 lat	5%	7%	10%	15%	30%	53%
> 2 lat do 5 lat	5%	7%	8%	7%	8%	18%
> 5 lat do 8 lat	8%	9%	8%	7%	7%	9%
powyżej 8 lat	5%	7%	8%	9%	8%	13%

Wartość bilansowa brutto kredytów w fazie 3 w bilansach banków biorących udział w badaniu wynosiła 15,3 mld zł na koniec 2022 r. (17,0 mld zł na koniec 2021 r.), z czego 6,8 mld zł przypadało na kredyty wysokokwotowe (o wartości nominalnej pow. 50 tys. zł) o długim pierwotnym okresie spłaty (pow. 5 lat).

DSTI

Na koniec 2022 r. dominujące w portfelach kredytów konsumpcyjnych były kredyty, w przypadku których DSTI nie przekraczało 20%. W 2022 r. nie zaobserwowano istotnych zmian w kontekście wskaźnika DSTI kredytów konsumpcyjnych w porównaniu z 2021 r.

Wykres 42 Rozkład wartości bilansowej brutto kredytów konsumpcyjnych wg DSTI na koniec 2021 i 2022 r.

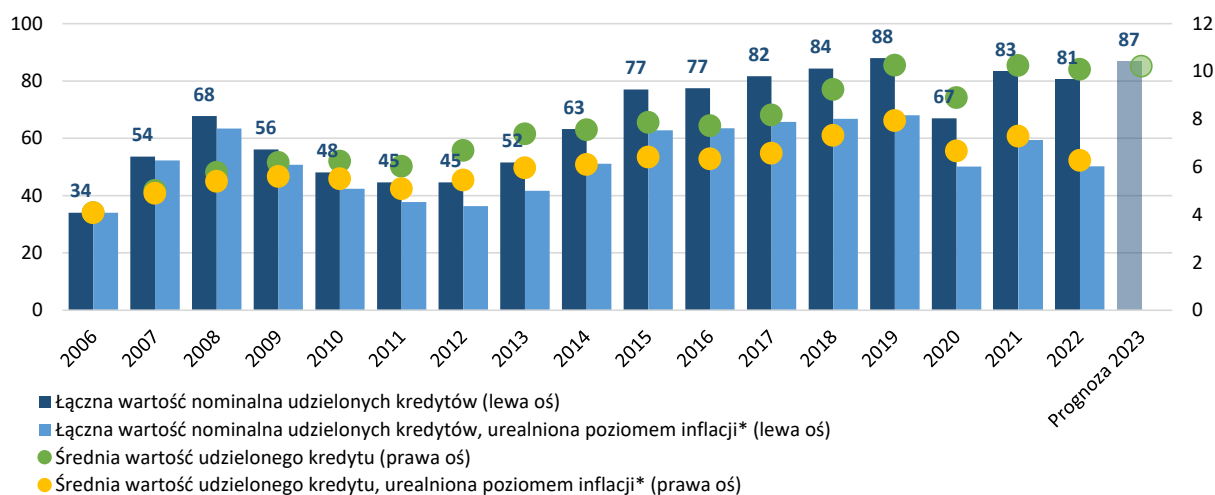

Wartość kredytów konsumpcyjnych, w przypadku których szacowany na koniec 2022 r. wskaźnik DSTI przekraczał 50%, wynosiła dla całej grupy banków łącznie ok. 39,6 mld zł, co stanowi 22,9% wartości wszystkich kredytów konsumpcyjnych.

Akcja kredytowa w 2022 r.

Łączna wartość nominalna udzielonych w 2022 r. kredytów konsumpcyjnych wyniosła 80,7 mld zł (spadek o 2,7 mld zł i o 3,3% r/r). Średnia wartość nominalna kredytu konsumpcyjnego udzielonego w 2022 r. zmniejszyła się nieznacznie w stosunku do średniej wartości kredytu udzielonego w 2021 r. i wynosiła 10,1 tys. zł.

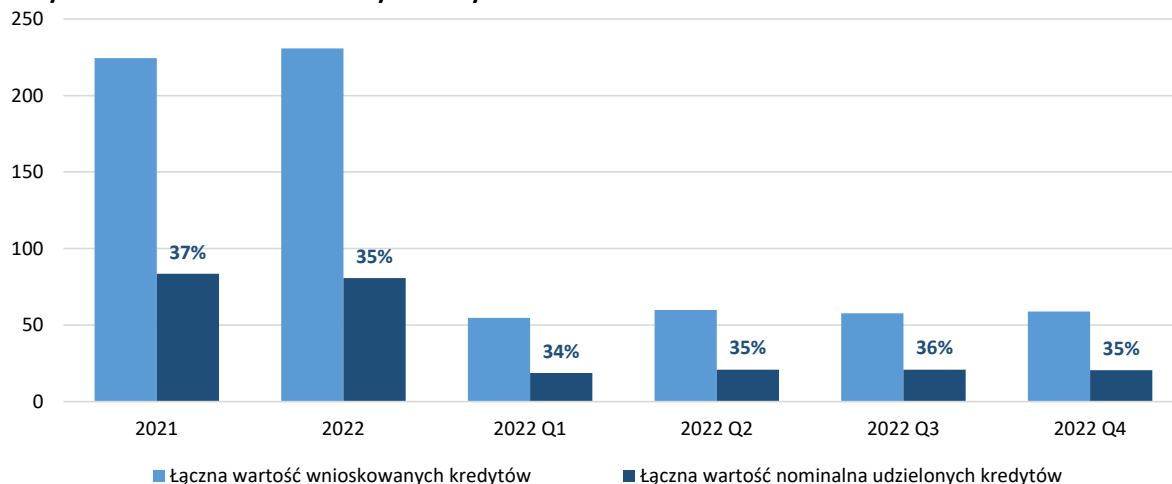
Wykres 43 Łączna wartość nominalna udzielonych kredytów (mld zł), średnia wartość udzielonego kredytu (tys. zł) w latach 2006–2022 i prognoza na 2023 r.

* Roczne wskaźniki cen towarów i usług konsumpcyjnych (źródło: Główny Urząd Statystyczny), wskaźnik cen przy podstawie 2006 = 100.

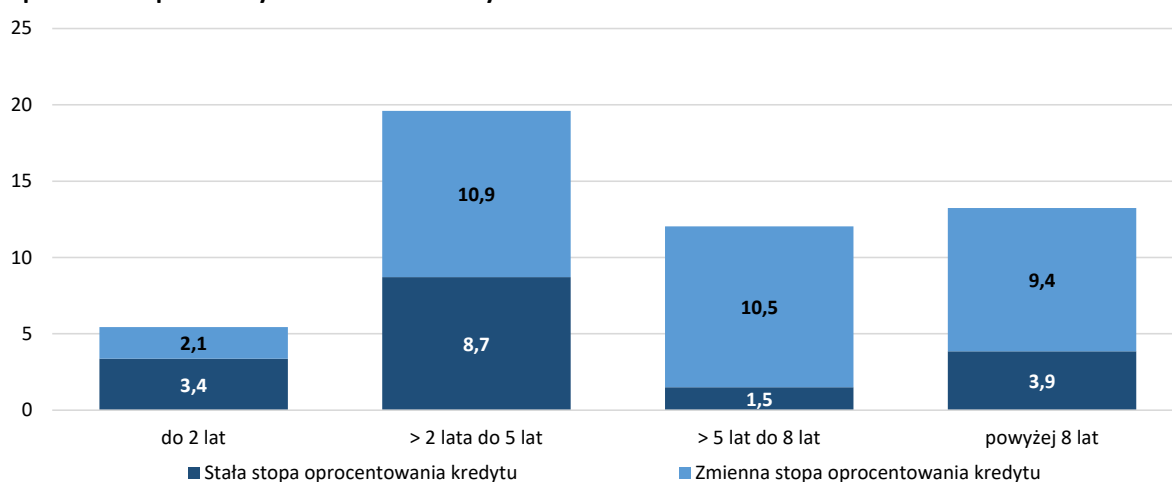
Popyt na kredyty konsumpcyjne był w 2022 r. wyższy niż w 2021 r. – wartość nominalna wnioskowanych kredytów wzrosła o 2,8% r/r. Relacja wartości udzielonych kredytów do wartości wnioskowanych kredytów spadła o 2,2 p.p. r/r.

Wykres 44 Kredyty konsumpcyjne - popyt i podaż, wartość nominalna (mld zł), procentowy udział udzielonych kredytów w wartości wnioskowanych kredytów

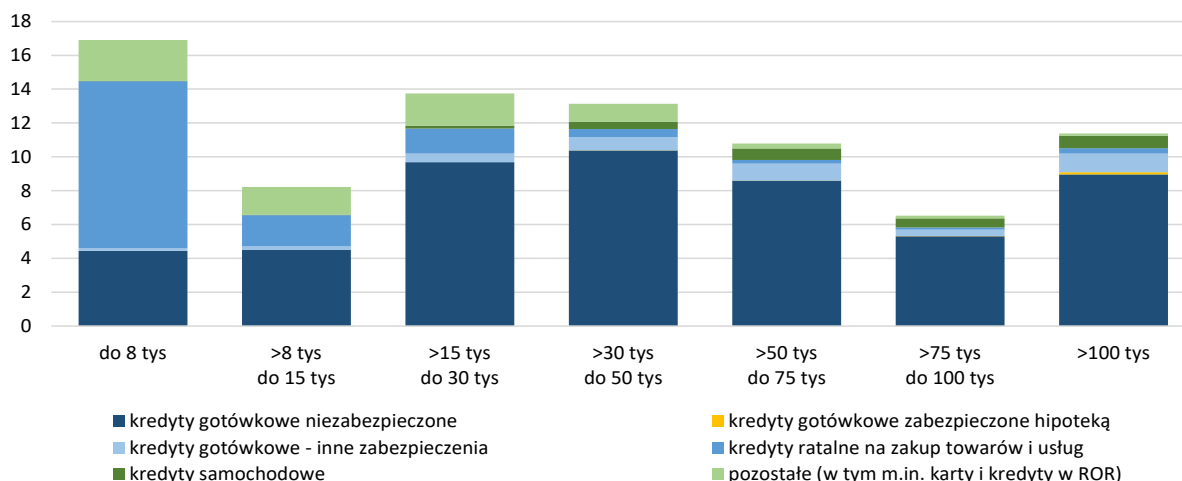
65% kredytów udzielonych w 2022 r. (udział według wartości nominalnej) to kredyty na zmienną stopę procentową (68% w 2021 r.). Wyższy udział kredytów o stałym oprocentowaniu występuje wśród kredytów o niższym pierwotnym okresie trwania.

Wykres 45 Wartość nominalna (mld zł) kredytów udzielonych w 2022 r. na stałą i zmienną stopę procentową w podziale na pierwotny okres trwania kredytu

Kredyty na kwotę pow. 50 tys. zł stanowiły 35,6% łącznej wartości nominalnej wszystkich udzielonych w 2022 r. kredytów konsumpcyjnych (+1,2 p.p. r/r).

Wykres 46 łączna wartość nominalna (mld zł) kredytów konsumpcyjnych udzielonych w 2022 r. w podziale wg wartości nominalnej kredytu (zł)

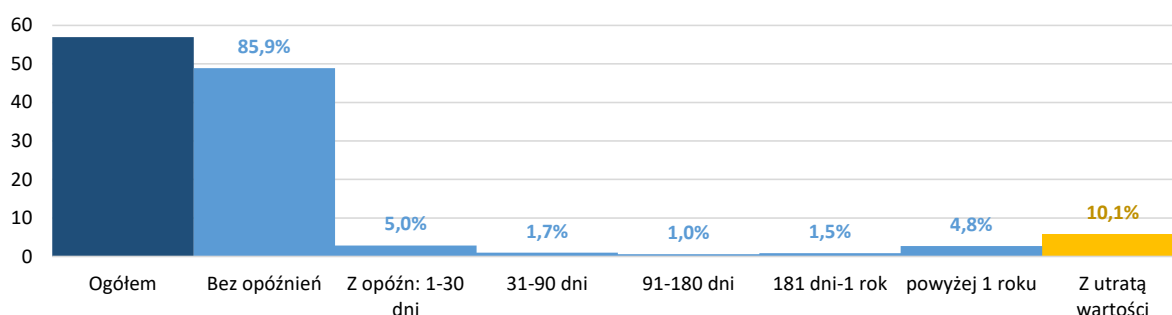

Kredyty konsolidacyjne

Kredyty konsumpcyjne konsolidacyjne stanowią 32,9% wszystkich kredytów konsumpcyjnych. Ich wartość bilansowa brutto wynosi 57,0 mld zł, z czego 23,3 mld zł to wolumen przejęty z innych banków, a 24,2 mld zł to wartość bilansowa brutto kredytów powstałych w procesie konsolidacji bez udziału kredytów przejętych z innego banku.

Wartość bilansowa brutto kredytów konsolidacyjnych z utratą wartości to 5,7 mld zł, co stanowiło 10,1% wartości portfela kredytów konsolidacyjnych. 85,9% wartości portfela kredytów konsolidacyjnych to kredyty bez opóźnień w spłacie.

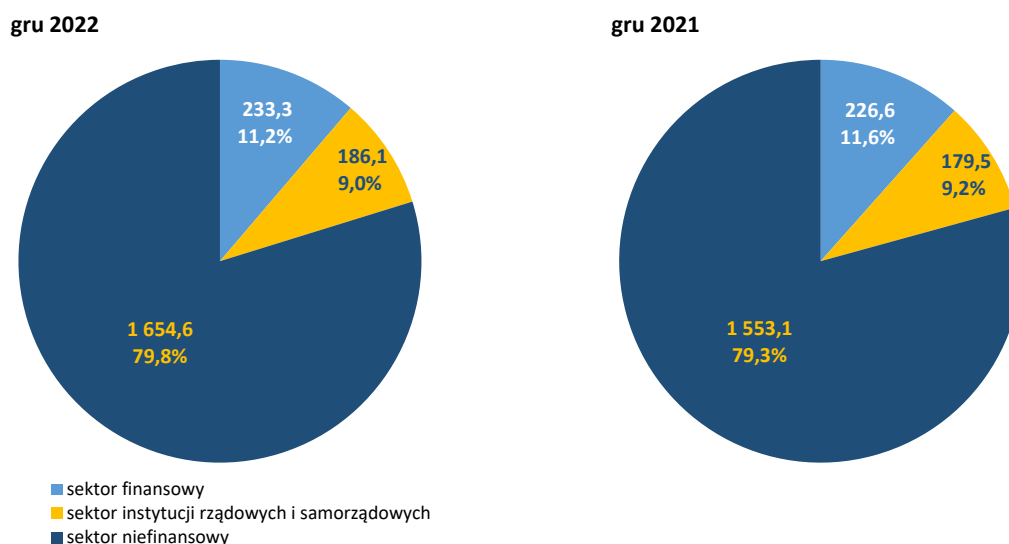
Wykres 47 Kredyty konsumpcyjne konsolidacyjne, opóźnienia w spłacie, wartość bilansowa brutto (mld zł) na koniec 2022 r.

5.2. Zobowiązania

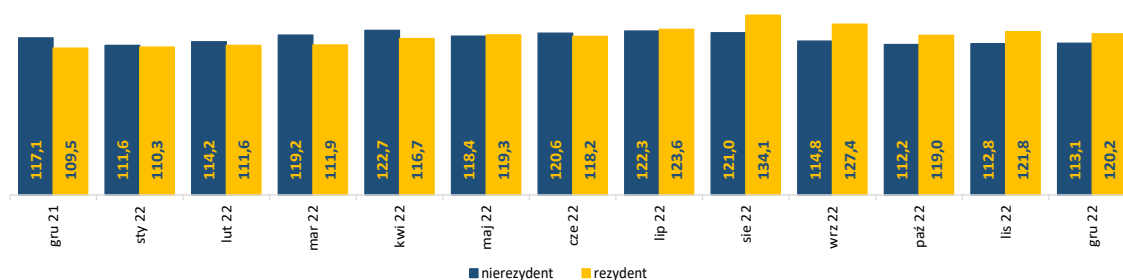
W 2022 r. nastąpił nieznaczny wzrost (o 0,5%) udziału zobowiązań wobec sektora niefinansowego kosztem sektora finansowego oraz instytucji rządowych i samorządowych.

Wykres 48 Struktura sektorowa zobowiązań z tytułu depozytów i kredytów otrzymanych (mld zł)

Razem z depozytami zablokowanymi tj. – środkami zdeponowanymi w instytucji sprawozdającej, którymi deponent nie może dobrowolnie rozporządzać z uwagi na ich przeznaczenie na określone cele, m.in. na rozliczenia akredytyw, jako zabezpieczenie ryzyka instytucji sprawozdającej, itp.

Wykres 49 Depozyty i kredyty otrzymane od sektora finansowego (mld zł)

5.2.1. Depozyty sektora niefinansowego

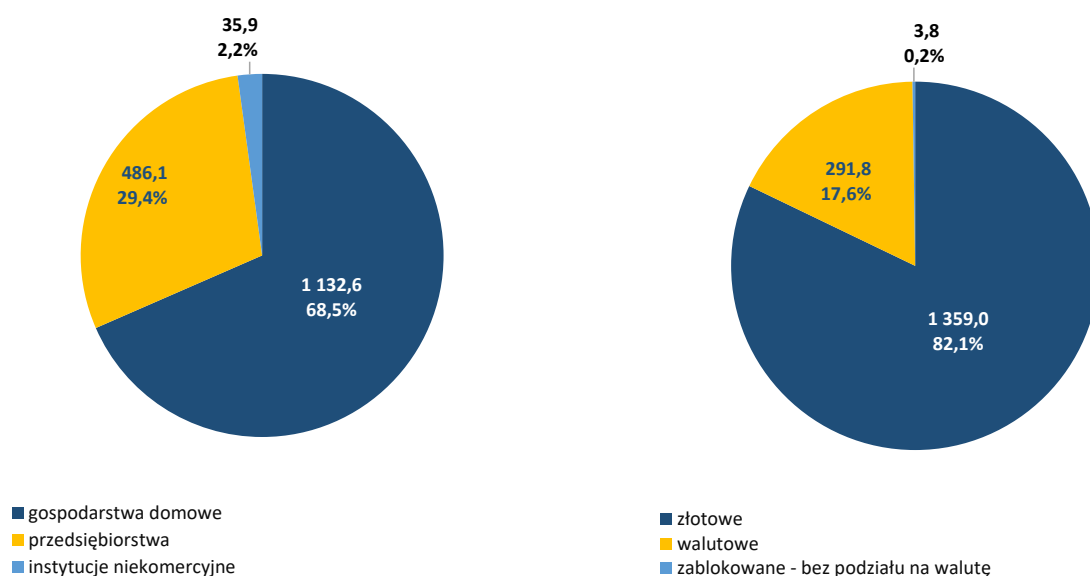
W 2022 r. wartość depozytów sektora niefinansowego wzrosła o 6,5% r/r, tj. o 101,4 mld zł, przy czym największy przyrost depozytów w skali roku wystąpił w bankach komercyjnych – o 98,5 mld zł (o 7,1%).

Tabela 21 Depozyty sektora niefinansowego – struktura sektorowa

	gru 20	gru 21	gru 22	zmiana r/r 2022 / 2021	
	(mld zł)			(mld zł)	(%)
Depozyty sektora niefinansowego	1 434,9	1 549,4	1 650,7	101,4	6,54%
banki komercyjne	1 280,6	1 385,6	1 484,2	98,5	7,11%
banki spółdzielcze	132,7	141,5	140,6	-0,9	-0,62%
oddziały banków zagranicznych	21,6	22,3	26,0	3,7	16,62%

W strukturze depozytów sektora niefinansowego dominują gospodarstwa domowe oraz depozyty w złotych. Struktura ta jest zbliżona do zeszłorocznej.

Wykres 50 Depozyty sektora niefinansowego na koniec grudnia 2022 r. (mld zł)

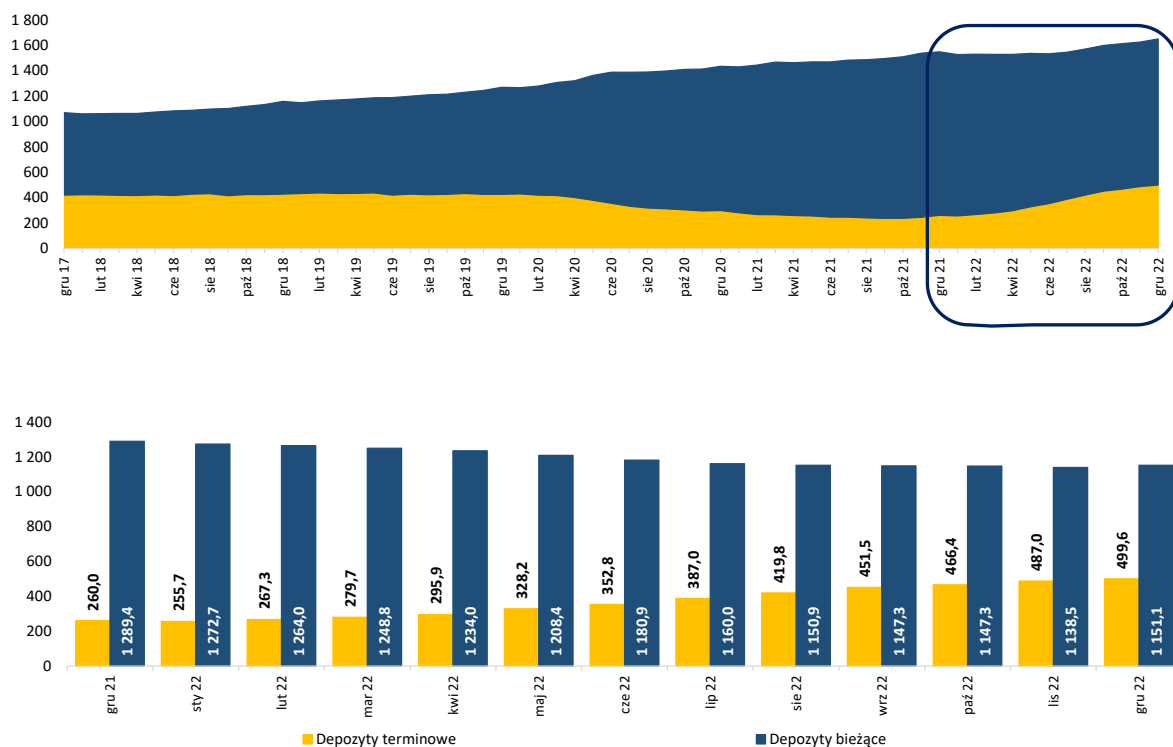

Tabela 22 Depozyty sektora niefinansowego – struktura walutowa i terminowa (bez depozytów zablokowanych)

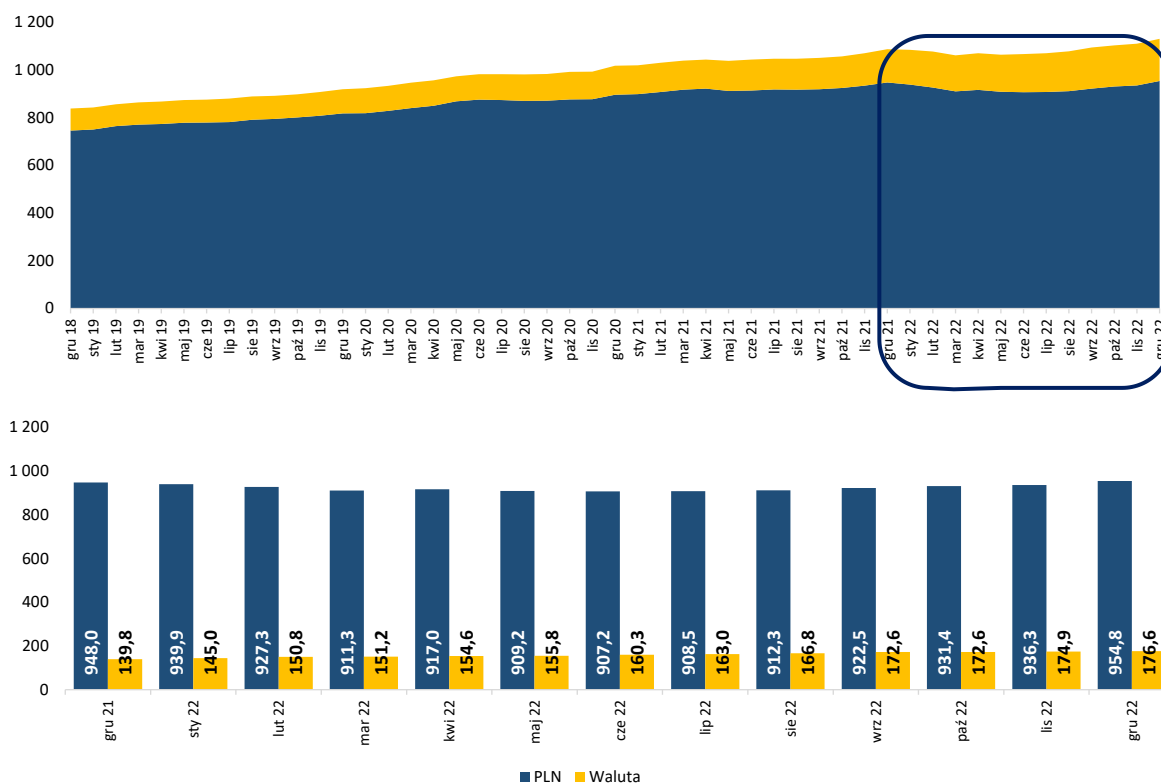
	gru 20	gru 21	gru 22	zmiana r/r 2022 / 2021	
	(mld zł)			(mld zł)	(%)
Depozyty gospodarstw domowych	1 018,4	1 087,8	1 131,4	43,5	4,0%
złotowe	896,6	948,0	954,8	6,8	0,7%
w walucie	121,8	139,8	176,6	36,7	26,3%
Depozyty przedsiębiorstw	386,8	429,9	483,5	53,6	12,5%
złotowe	319,1	349,2	370,3	21,1	6,0%
w walucie	67,7	80,7	113,2	32,5	40,3%
Depozyty instytucji niekomercyjnych	29,7	31,6	35,9	4,2	13,3%
złotowe	28,7	30,4	33,9	3,5	11,6%
w walucie	1,0	1,3	2,0	0,7	55,6%
Depozyty bieżące	1 136,4	1 289,4	1 151,1	-138,3	-10,7%
Depozyty terminowe	298,5	260,0	499,6	239,6	92,2%

Depozyty przedsiębiorstw w 2022 r. wzrosły o 12,5% r/r (tj. o 53,6 mld zł), natomiast depozyty gospodarstw domowych o 4,0% (tj. o 43,5 mld zł). Wolumen depozytów terminowych zwiększył się w ciągu roku o 92,2% do 499,6 mld zł, podczas gdy depozyty bieżące zmniejszyły się w tym czasie o 10,7% do 1 151,1 mld zł. Zarówno depozyty walutowe przedsiębiorstw, jak i gospodarstw domowych (wzrost o 40,3% i 26,3%) rosły relatywnie szybciej niż depozyty złotowe (odpowiednio 6,0% i 0,7%), również ze względu na deprecjację złotego.

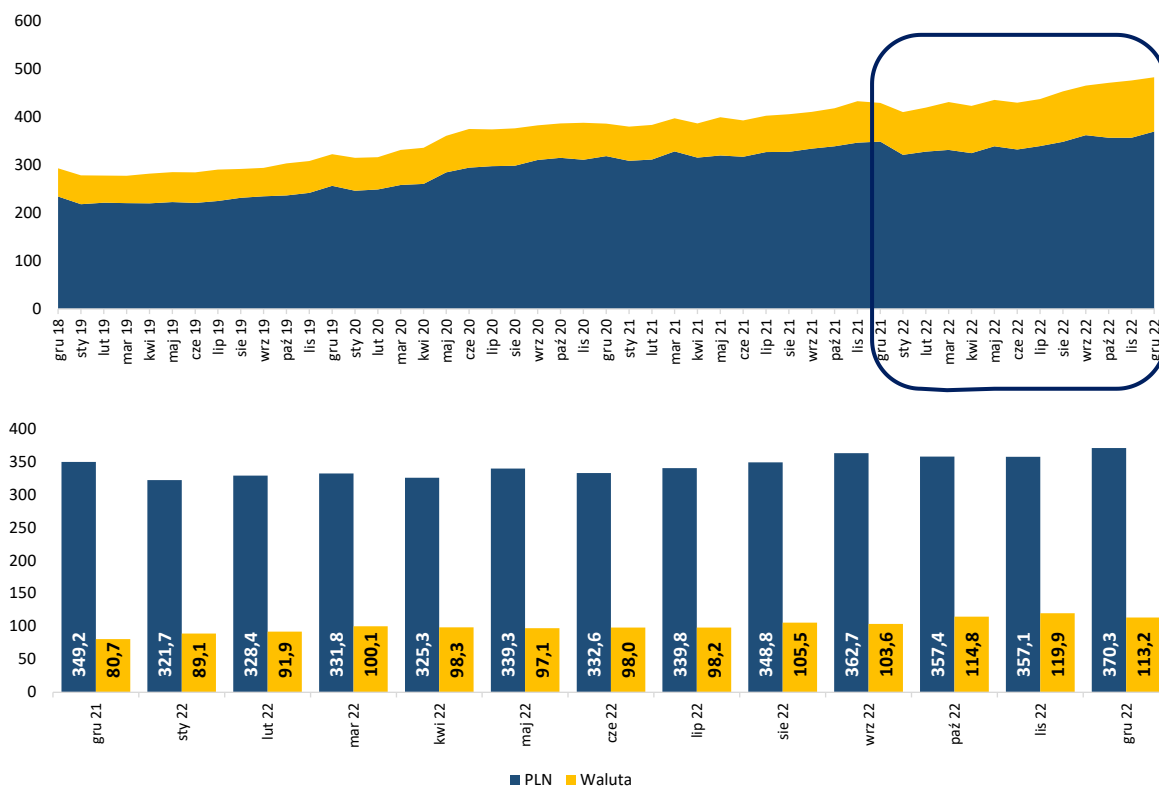
Wykres 51 Depozyty bieżące i terminowe (mld zł)

Wykres 52 Depozyty gospodarstw domowych (mld zł)

Wykres 53 Depozyty przedsiębiorstw (mld zł)

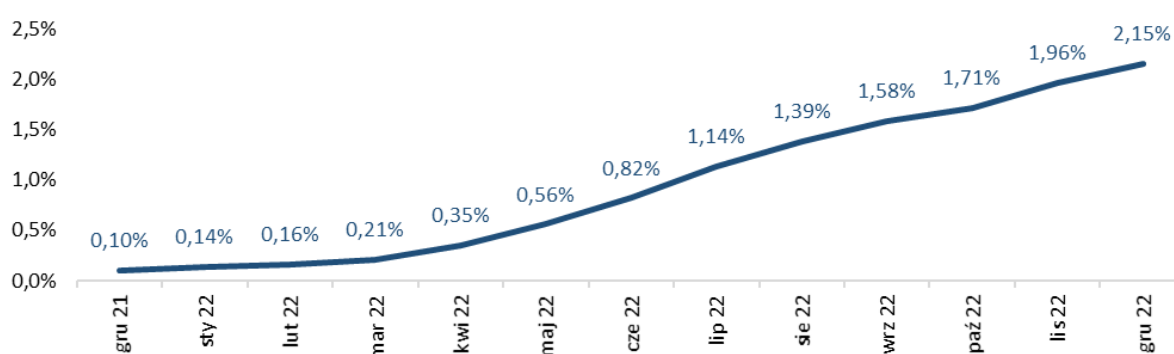
5.2.2. Oprocentowanie depozytów

5.2.2.1. Osoby prywatne

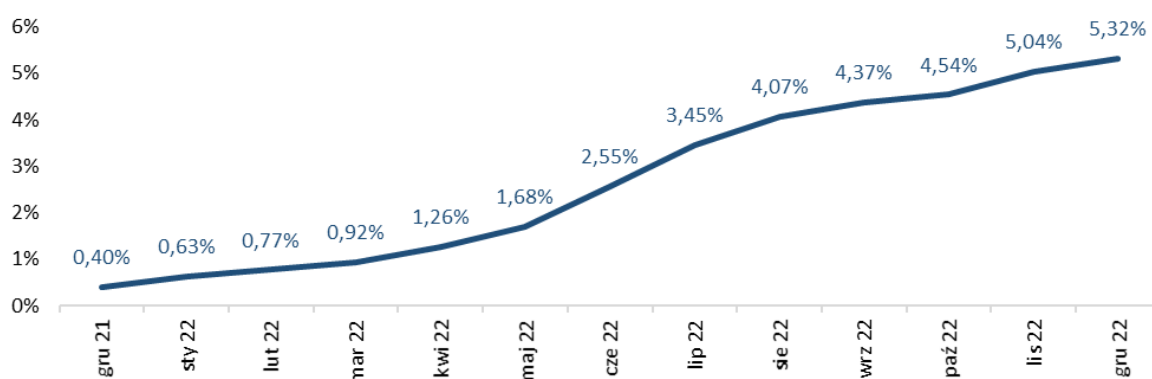
Od kwietnia 2022 r. pojawił się trend rosnący stawek oprocentowania ogółem (depozyty terminowe i bieżące). Stawki depozytów terminowych rosły szczególnie intensywnie w czerwcu i lipcu. Klienci banków w coraz większym stopniu zamieniali depozyty bieżące na depozyty terminowe, wraz z rosnącym oprocentowaniem.

Trend rosnący dotyczy wysokości oprocentowania nowych i renegocjowanych umów depozytowych (według danych miesięcznie sprawozdawanych przez banki). W ostatnim kwartale 2022 r. najbardziej wzrosły stawki oprocentowania nowych i renegocjowanych umów na termin do miesiąca. W drugiej połowie roku nowe depozyty na termin powyżej roku charakteryzują się istotnie niższym oprocentowaniem niż w maju i czerwcu.

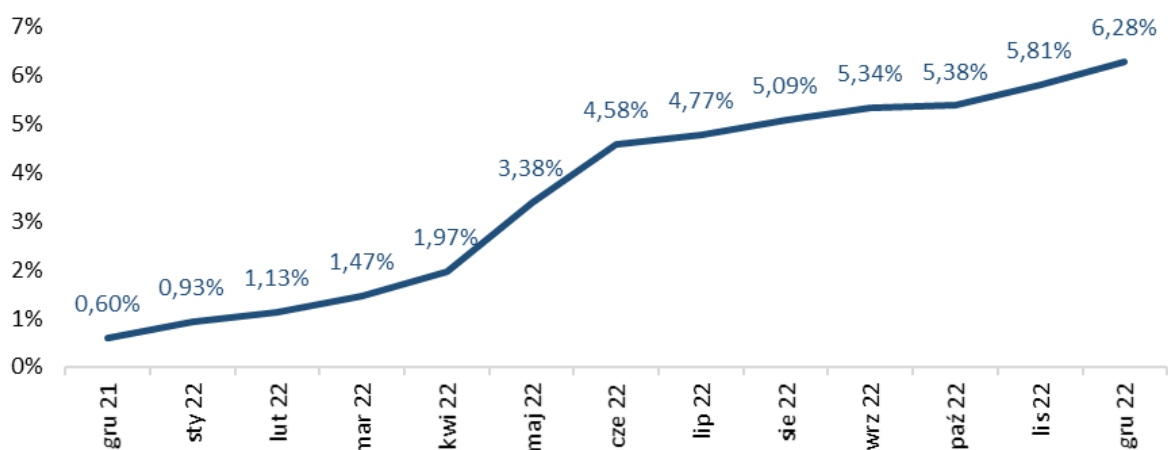
Wykres 54 Przeciętne oferowane oprocentowanie dla osób prywatnych, z depozytami bieżącymi

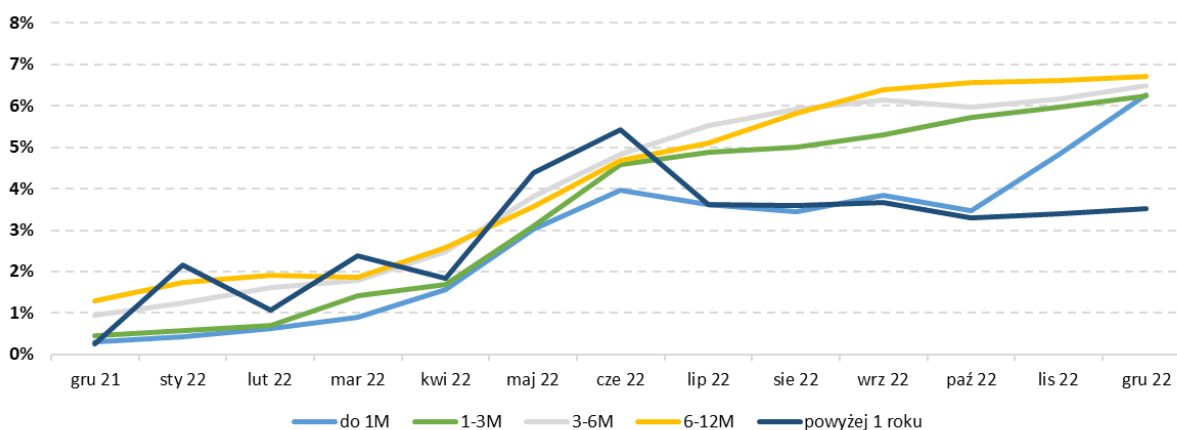
Wykres 55 Przeciętne oferowane oprocentowanie dla osób prywatnych, bez depozytów bieżących

Wykres 56 Przeciętne oferowane oprocentowanie dla osób prywatnych, nowe i renegocjowane depozyty w danym miesiącu sprawozdawczym

Wykres 57 Zmiany wysokości oprocentowania w czasie w podziale na tenory, umowy nowe i renegocjowane

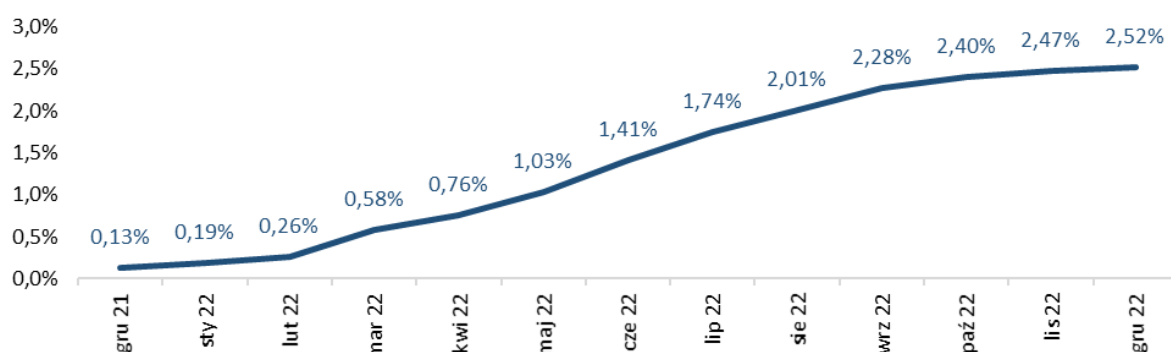

5.2.2.2. Przedsiębiorstwa

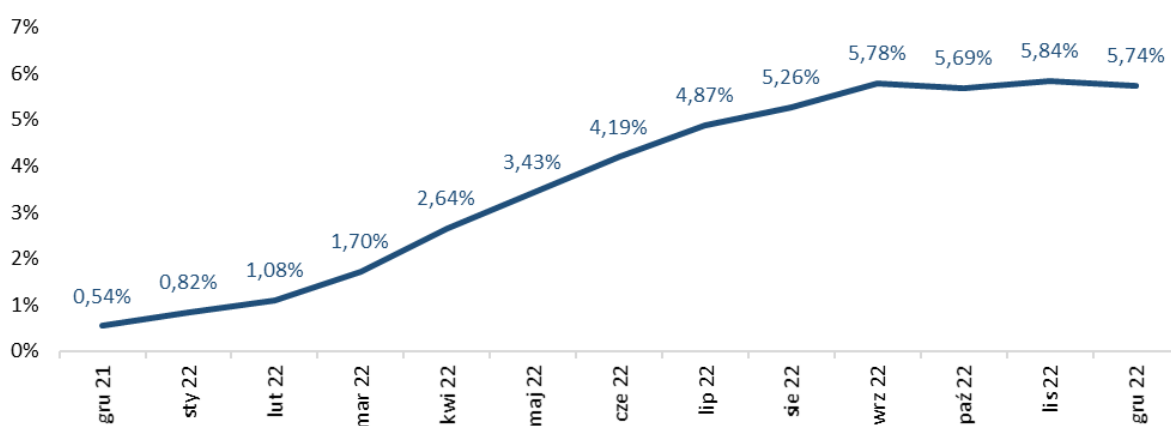
W 2022 r. oprocentowanie depozytów ogółem (depozyty terminowe i bieżące) firm charakteryzowało się trendem rosnącym, szczególnie silnym w czerwcu i lipcu. Stabilizacja wysokości oprocentowania nowych i renegocjowanych umów depozytowych wystąpiła w okresie wrzesień-listopad, przy spadku stawek w grudniu.

Systematyczny wzrost oprocentowania w okresie kwiecień-sierpień dotyczył wszystkich tenorów umów. Od września umowy na termin powyżej roku wykazywały znaczące fluktuacje. W ostatnim kwartale roku miały miejsce względnie duże wzrosty stawek (ponad 1,8 p.p.) w przypadku umów na termin 6-12 miesięcy.

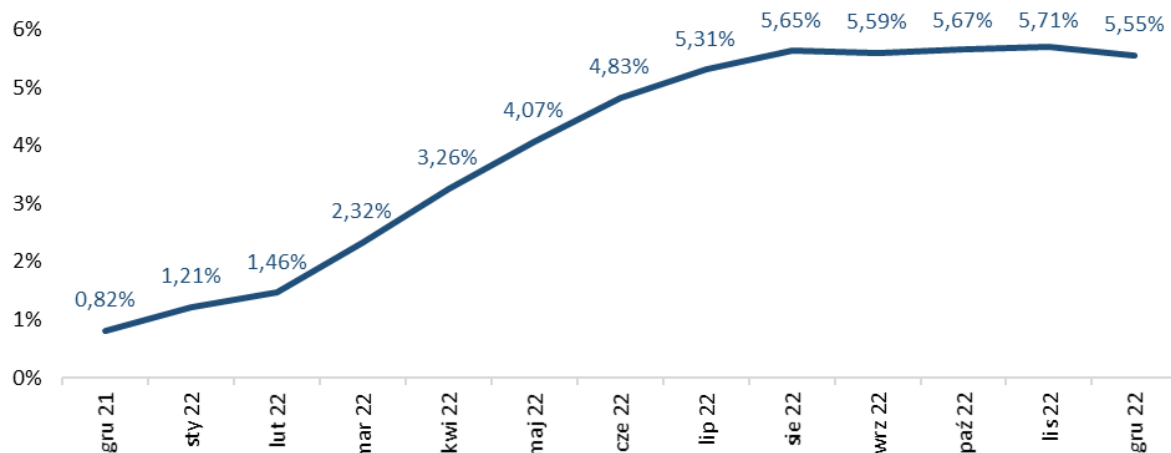
Wykres 58 Przewiętne oferowane oprocentowanie dla firm, z depozytami bieżyącymi

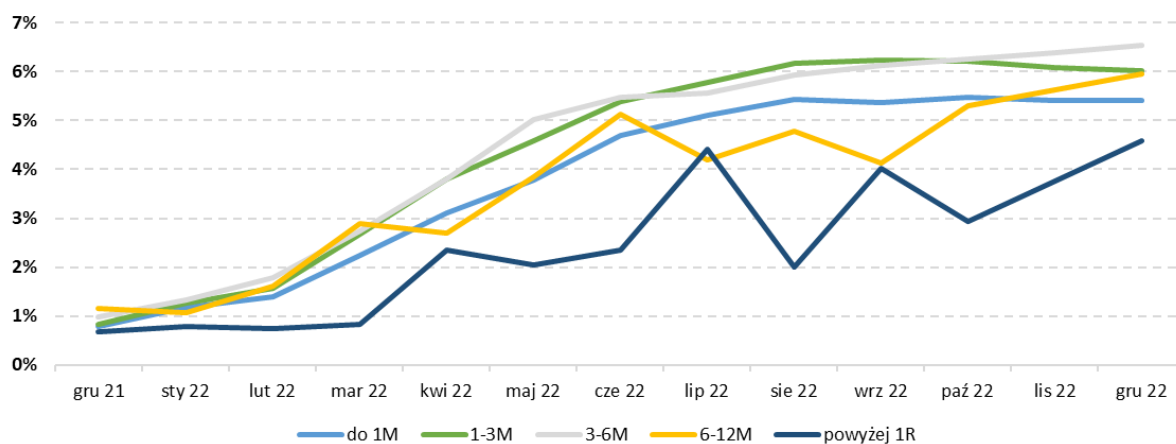
Wykres 59 Przewiętne oferowane oprocentowanie dla firm, bez depozytów bieżyących

Wykres 60 Przewiętne oferowane oprocentowanie dla firm, nowe i renegotjowane depozyty w danym miesiącu sprawozdawczym

Wykres 61 Zmiany wysokości oprocentowania w czasie w podziale na tenory, umowy nowe i reneocjowane

6. Adekwatność kapitałowa

W 2022 r. sytuacja kapitałowa sektora bankowego pozostawała stabilna. Wartość funduszy własnych sektora na koniec 2022r. wynosiła 221,5 mld zł (+1,0% r/r). Kapitał Tier I stanowił 90,5% funduszy własnych.

Kwota ekspozycji na ryzyko kredytowe w sektorze bankowym zmniejszyła się o 3,7% r/r. Kwota ekspozycji na ryzyko operacyjne wzrosła o 20,3% r/r. Łączna kwota ekspozycji na ryzyko spadła o 1,0% r/r.

Tabela 23 Fundusze własne, kwota ekspozycji na ryzyko

	Wartość (mld zł)		Zmiana r/r	
	gru 22	gru 21	mld zł	proc.
Fundusze własne				
sektor bankowy	221,5	219,3	2,1	1,0%
banki komercyjne	207,7	206,1	1,5	0,7%
banki spółdzielcze	13,8	13,2	0,6	4,3%
Kapitał Tier I				
sektor bankowy	200,5	197,0	3,6	1,8%
banki komercyjne	187,1	184,1	3,0	1,6%
banki spółdzielcze	13,4	12,8	0,6	4,6%
Kapitał Tier II				
sektor bankowy	20,9	22,4	-1,4	-6,4%
banki komercyjne	20,6	22,0	-1,4	-6,4%
banki spółdzielcze	0,4	0,4	0,0	-6,3%
Łączna kwota ekspozycji na ryzyko				
sektor bankowy	1 120,7	1 132,0	-11,3	-1,0%
banki komercyjne	1 048,8	1 060,7	-11,9	-1,1%
banki spółdzielcze	71,9	71,3	0,7	0,9%
Kwota ekspozycji - ryzyko kredytowe				
sektor bankowy	975,0	1 012,5	-37,5	-3,7%
banki komercyjne	914,5	950,0	-35,6	-3,7%
banki spółdzielcze	60,6	62,5	-1,9	-3,0%
Kwota ekspozycji - ryzyko operacyjne				
sektor bankowy	124,7	103,6	21,1	20,3%
banki komercyjne	113,4	94,8	18,6	19,6%
banki spółdzielcze	11,4	8,8	2,5	28,5%
Kwota ekspozycji - pozostałe rodzaje ryzyka				
sektor bankowy	21,0	15,8	5,1	32,5%
banki komercyjne	21,0	15,8	5,1	32,4%
banki spółdzielcze	0,0	0,0	0,0	335,1%

Nieznaczny wzrost wartości funduszy własnych, przy jednoczesnym spadku łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko, skutkowało wzrostem łącznego współczynnika kapitałowego (TCR) o 0,4 p.p. r/r. Współczynnik TCR na koniec 2022 r. wynosił dla całego sektora bankowego 19,8% – dla banków komercyjnych 19,8%, a dla banków spółdzielczych 19,2%.

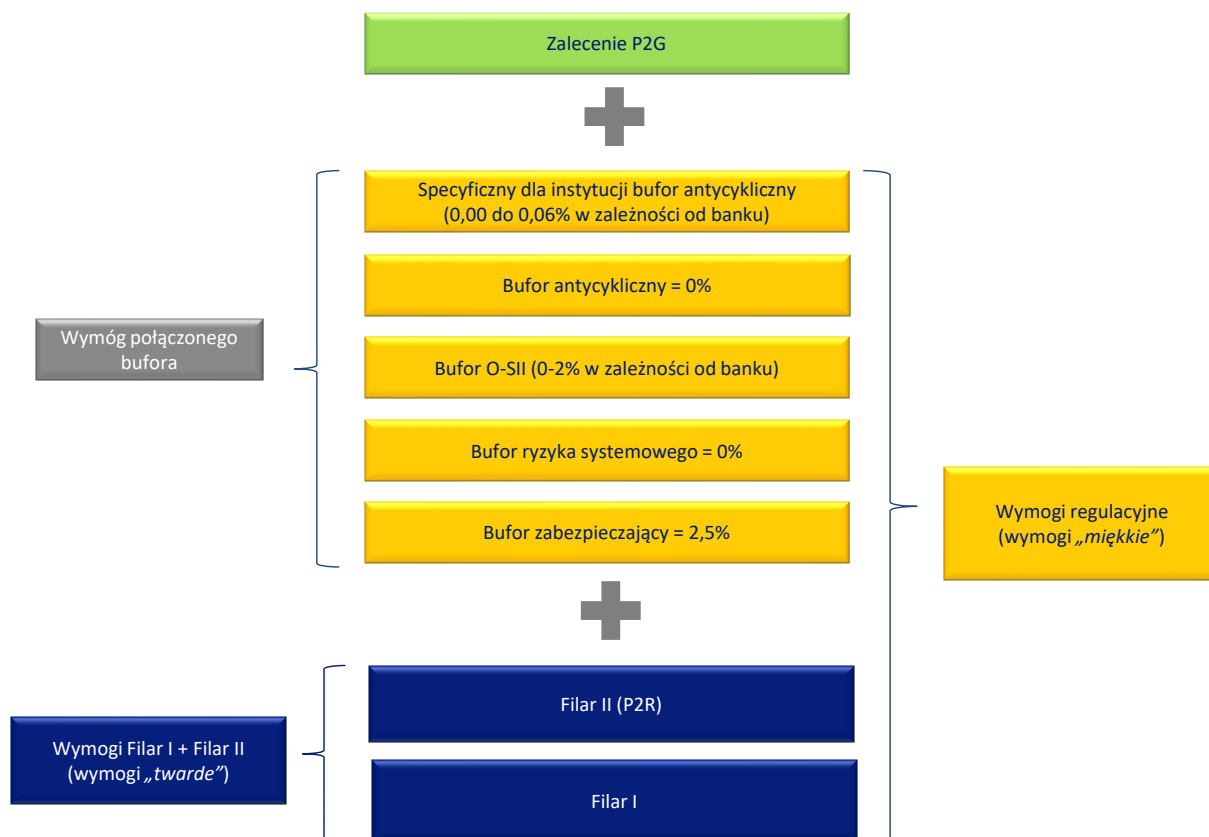
Tabela 24 Współczynniki kapitałowe (%)

	gru 22	gru 21	Zmiana r/r (p.p.)
TCR - łączny współczynnik kapitałowy			
sektor bankowy	19,8%	19,4%	0,4
banki komercyjne	19,8%	19,4%	0,4
banki spółdzielcze	19,2%	18,5%	0,6
T1 - współczynnik kapitału Tier I			
sektor bankowy	17,9%	17,4%	0,5
banki komercyjne	17,8%	17,4%	0,5
banki spółdzielcze	18,7%	18,0%	0,7
CET1 - współczynnik kapitału podstawowego Tier I			
sektor bankowy	17,9%	17,4%	0,5
banki komercyjne	17,8%	17,4%	0,5
banki spółdzielcze	18,7%	18,0%	0,7

Nadwyżka kapitałowa banków ponad minimum regulacyjne powiększone o połączony bufor wynosiła na koniec 2022 r. 91,4 mld zł (na koniec 2021 r.: 90,4 mld zł).

Na koniec 2022 r. wszystkie banki komercyjne oraz wszystkie banki spółdzielcze spełniały wymogi regulacyjne w zakresie minimalnych poziomów współczynników kapitałowych, powiększonych o wymóg połączonego bufora.

Na poniższej grafice zaprezentowane zostały składowe wymogów kapitałowych z uwzględnieniem dodatkowego narzutu kapitałowego P2G.

Pillar II Requirement (P2R) – dodatkowy regulacyjny wymóg kapitałowy

Wartości dodatkowego wymogu kapitałowego powiększają wartość minimalnych regulacyjnych współczynników kapitałowych.

W 2022 r. dodatkowy wymóg kapitałowy został nałożony z tytułu walutowych kredytów hipotecznych dla gospodarstw domowych, na banki komercyjne, które spełniają następujące progi istotności:

- a) kredyty walutowe udzielone kredytobiorcom niezabezpieczonym (z kategorii gospodarstw domowych) stanowią co najmniej 10% całego portfela kredytów banku dla sektora niefinansowego oraz
- b) portfel kredytów dla sektora niefinansowego stanowi co najmniej 25% sumy aktywów banku.

Wysokość P2R wyznaczana jest dla konkretnego banku na podstawie następujących informacji pochodzących z badania pozasprawozdawczego:

- sposobu zarządzania portfelem zabezpieczonych hipotecznie kredytów/pożyczek walutowych gospodarstw domowych w EUR i w CHF;
- sposobu uwzględnienia ryzyka tego portfela w wewnętrznych procedurach ICAAP;
- wyników testów wrażliwości portfela zabezpieczonych hipotecznie kredytów walutowych gospodarstw domowych w EUR i w CHF na zadane zmiany kursów i stóp procentowych;
- ryzyka prawnego związanego z ekspozycjami znajdującymi się w portfelu kredytów/pożyczek walutowych;
- koncentracji portfela kredytów/pożyczek walutowych pod względem geograficznym i wolumenowym.

Pillar II Guidance (P2G) – zalecenia kapitałowe w ramach filara II

Zalecenie kapitałowe w ramach filara II dotyczy dodatkowego poziomu kapitału CET1 (narzutu kapitałowego), do utrzymywania którego banki powinny dążyć, aby być lepiej przygotowanymi na ewentualną materializację scenariuszy stresowych wpływających na poziom funduszy własnych i ekspozycji na ryzyko. Zalecenie kapitałowe P2G zostało włączone do polityki dywidendowej banków komercyjnych na 2023 r., stanowiskiem KNF z dnia 6 grudnia 2022 r.

Narzut kapitałowy P2G może składać się z dwóch elementów – narzutu podstawowego oraz narzutu dodatkowego. Narzut podstawowy wyznaczany jest na podstawie wyników testu warunków skrajnych, dotyczących ogólnej sytuacji makroekonomicznej. Narzut dodatkowy wyznaczany jest w sytuacji, gdy zostały zidentyfikowane dodatkowe ryzyka nieujęte, lub ujęte w niewystarczającym stopniu, w scenariuszu makroekonomicznym, a które, ze względu na swoją istotność, powinny zostać uwzględnione oddzielnie. Narzut dodatkowy może zostać wyznaczony na podstawie jednego lub kilku scenariuszy dodatkowych.

Maksymalna wartość narzutu kapitałowego wynosi 4,5%. W 2022 r. nie zidentyfikowano dodatkowego ryzyka, które nie zostało ujęte w wystarczającym stopniu w ramach makroekonomicznego scenariusza szokowego. Narzut dodatkowy nie był zatem wyznaczany, a narzut kapitałowy składał się jedynie z narzutu podstawowego.

Inne instytucje o znaczeniu systemowym (O-SII) w Polsce w 2022 r.

Decyzją KNF z 16 grudnia 2022 r. dziesięć banków zostało zidentyfikowanych jako O-SII i wyznaczono im z tego tytułu następujące bufory:

I.p.	Nazwa Banku	Wskaźnik bufora O-SII po decyzji	Wskaźnik bufora O-SII przed decyzją
1	PKO BP	2,00%	1,00%
2	Santander BP	1,00%	0,75%
3	Pekao	1,00%	0,75%
4	ING BSK	0,50%	0,75%
5	mBank SA	0,50%	0,50%
6	B. Handlowy	0,25%	0,25%
7	BNP Paribas	0,25%	0,25%
8	Bank Millennium	0,25%	0,25%
9	Bank Polskiej Spółdzielczości	0,25%	0,10%
10	SGB-Bank	0,25%	0,10%

Lista banków zidentyfikowanych jako O-SII nie zmieniła się w stosunku do poprzedniego roku.

7. Ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej – banki komercyjne

Na potrzeby analizy ryzyka IRRBB w bankach komercyjnych przeprowadzono badanie pozasprawozdawcze uwzględniające analizę na poziomie nadzorczym wyników testów warunków skrajnych wymaganą w Wytycznych EBA/GL/2018/02.

Wszystkie banki uznają ryzyko stopy procentowej w księdze bankowej za istotne i wyznaczają kapitał wewnętrzny na pokrycie tego ryzyka.

Kapitał wewnętrzny banków nie zawsze jest wystarczający do pokrycia potencjalnych strat wynikających z testów warunków skrajnych (TWS) i testów wartości odstających (SOT) wyznaczanych na podstawie ww. Wytycznych. Wrażliwość dochodu odsetkowego w przypadku większości banków jest umiarkowana (średnia dla sektora to ok. -6% w przypadku zmian stóp procentowych o 100 p.b.).

Banki identyfikują ryzyko wcześniejszych spłat kredytów.

Wytyczne EBA oraz stosowane narzędzia zarządzania i pomiaru IRRBB

Wytyczne EBA określają trzy najważniejsze aspekty ryzyka IRRBB:

- Ryzyko niedopasowania terminów, które wynika ze zmiennej struktury terminowej instrumentów wrażliwych na zmianę stóp procentowych.
- Ryzyko bazowe, które wynika z niedoskonałej korelacji w dostosowaniu stóp procentowych uzyskiwanych i płaconych od różnych instrumentów wrażliwych na zmiany stóp procentowych, które w innym przypadku miałyby podobne cechy w zakresie zmian oprocentowania.
- Ryzyko opcji klienta, które wynika z opcji (wbudowanych i jawnych) w przypadku, gdy instytucja lub jej klient może zmienić poziom i terminy swoich przepływów pieniężnych.

W sektorze banków komercyjnych wszystkie banki identyfikują ryzyko niedopasowania terminów, natomiast pojedyncze banki nie identyfikują ryzyka bazowego i ryzyka opcji – w tym ryzyka przedpłaty zobowiązań.

Większość banków wykorzystuje szeroki zakres dostępnych miar i narzędzi do zarządzania ryzykiem stopy procentowej w księdze bankowej. Banki deklaruje stosowanie analizy luki, analizy duracji, badanie wrażliwości dochodu odsetkowego na zmiany poziomu stóp procentowych oraz analizę zmian wartości ekonomicznej kapitału (EVE) przy stosowaniu różnych analiz scenariuszowych. Banki komercyjne wskazują na stosowanie większej liczby scenariuszy testowych niż wynikałoby to wyłącznie z wytycznych EBA dotyczących IRRBB oraz uwzględniają w realizowanych scenariuszach testowych korelację z innymi typami ryzyka bankowego (m.in. ryzykiem kredytowym i ryzykiem płynności).

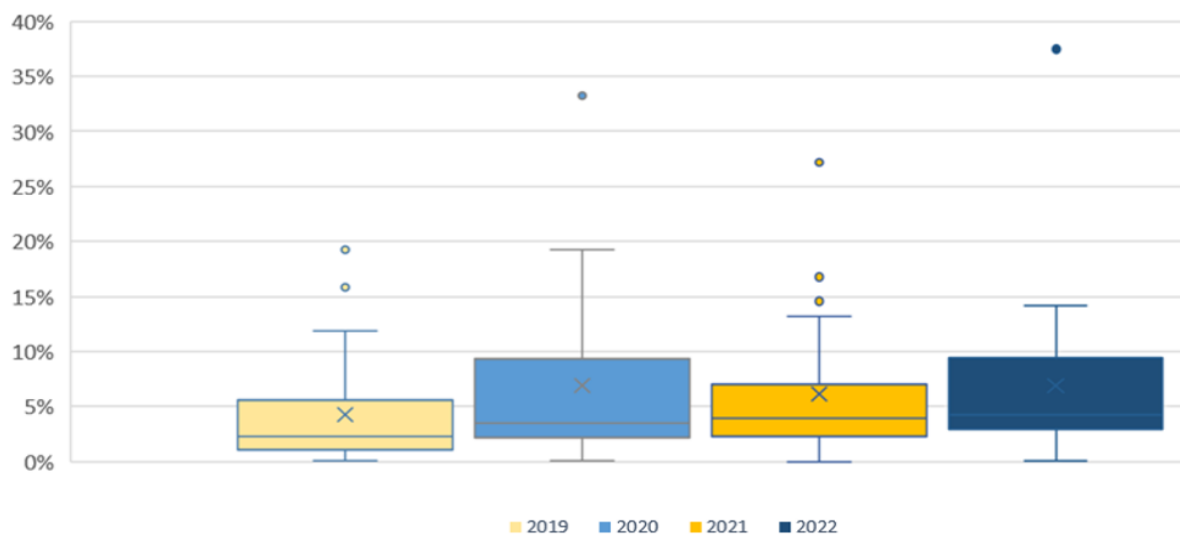
Banki potwierdzają w zdecydowanej większości spełnienie wymagań stawianych w wytycznych EBA w zakresie jakości zarządzania ryzykiem stopy procentowej w księdze bankowej (w tym uwzględnienie w procesie ICAAP) oraz regularne przeprowadzanie testów warunków skrajnych.

Uwzględnienie ryzyka stopy procentowej w księdze bankowej w procesie ICAAP

Prawie wszystkie banki utrzymują kapitał wewnętrzny na pokrycie ryzyka stopy procentowej proporcjonalny do poziomu tego ryzyka oraz apetytu na to ryzyko. Większość banków na potrzeby wyznaczania kapitału wewnętrznego na pokrycie ryzyka IRRBB uwzględnia potencjalną zmianę wartości ekonomicznej kapitału, zmianę dochodów albo wartość zagrożoną (VaR).

W roku 2020 (dane wg stanu na 06.2020, tj. w czasie pandemii oraz krótko po obniżeniu stóp procentowych decyzją RPP) nastąpił wyraźny wzrost relacji utrzymywanego przez banki kapitału wewnętrznego na IRRBB w relacji do ich funduszy własnych.

Wykres 62 Rozkład relacji kapitału wewnętrznego na IRRBB do funduszy własnych w poszczególnych latach (sektor)

Kropki na wykresie oznaczają wartości odstające, linia dolna i górna wykresu oznacza minimum i maksimum (z pominięciem wartości odstających), linia w zamalowanym prostokącie oznacza medianę, dolna i górna linia prostokąta oznacza kwartył pierwszy i kwartył trzeci a krzyżyk na wykresie oznacza wartość średnią.

8. Wymóg MREL dla banków komercyjnych

Metoda wyznaczenia wymogu MREL zaproponowana przez BFG

Zgodnie z Ustawą z dnia 10 czerwca 2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, systemie gwarantowania depozytów oraz przymusowej restrukturyzacji (ustawa o BFG) Bankowy Fundusz Gwarancyjny (Fundusz, BFG) jest zobowiązany do określenia dla każdego banku minimalnego poziomu funduszy własnych i zobowiązań kwalifikowalnych (wymóg MREL), które banki są zobowiązane utrzymywać. Wymóg ten jest nakładany w formie komunikowanej bankowi informacji o wspólnej decyzji podjętej w ramach kolegium przymusowej restrukturyzacji (dla banków zależnych od banków z siedzibą w UE) albo przekazującej streszczenie planu przymusowej restrukturyzacji (pozostałe banki).

Poziom wymogu zależy od wyników analizy wpływu upadłości danego banku na sektor bankowy. W przypadku uznania, że upadłość nie będzie miała wpływu na sektor, wymóg MREL jest równy wymogom w zakresie funduszy własnych (tzw. wymóg MREL na pokrycie strat). W przeciwnym przypadku bank zostaje zobowiązany do spełniania oprócz wymogu MREL na pokrycie strat, także wymogu MREL na rekapitalizację. Wymóg MREL na rekapitalizację ma służyć odbudowie kapitałów w ramach procesu przymusowej restrukturyzacji: zakłada się, że instrumenty służące spełnianiu tego wymogu zostaną zamienione (skonwertowane) na instrumenty kapitałowe, co pozwoli spełnić warunki określone w art. 92 Rozporządzenia 575/2013.

W praktyce oznacza to, że banki są zobowiązane do spełniania wymogu MREL wyznaczonego jako % łącznej kwoty ekspozycji na ryzyko (%RWA) oraz jako % miary ekspozycji całkowitej (tj. mianownika wskaźnika dźwigni, %TEM). Fundusze własne wykorzystywane dla spełnienia

wymogu MREL nie mogą być jednocześnie wykorzystywane dla spełnienia wymogu połączonego bufora (WPB), co oznacza, że faktyczne zapotrzebowanie banków na fundusze własne i zobowiązania kwalifikowalne jest równe sumie wymogu MREL i WPB.

W przypadku banków, dla których Fundusz wyznaczył wymóg MREL w części rekapitalizacyjnej, zależy on od oceny czy rekapitalizacja ma dotyczyć całej sumy bilansowej, czy też do realizacji celów przymusowej restrukturyzacji wystarczy odbudować część działalności banku. Banki, dla których BFG wyznaczył wymóg MREL w części rekapitalizacyjnej są co do zasady zobowiązane do spełniania tego wymogu na poziomie skonsolidowanym, przy czym z RWA skonsolidowanego wyłączone są RWA banków hipotecznych należących do grupy. W przypadku banków należących do europejskich grup bankowych uznanych za globalne instytucje o znaczeniu systemowym, dla wymogu MREL istotne jest zastosowane podejście do przymusowej restrukturyzacji w ramach całej grupy. W przypadku zastosowania podejścia jednego punktu kontaktowego (Single Point of Entry, SPE) proces przymusowej restrukturyzacji uruchomiany jest dla wszystkich podmiotów jednocześnie przez grupowy organ przymusowej restrukturyzacji. Banki należące do grupy mają wyznaczony wymóg MREL na poziomie jednostkowym, a instrumenty służące spełnieniu tego wymogu powinny być obejmowane przez podmiot dominujący lub inne podmioty z grupy. W przypadku przyjęcia podejścia wielu punktów kontaktowych (Multiple Point of Entry, MPE) zakłada się, że proces przymusowej restrukturyzacji będzie prowadzony dla każdego podmiotu oddzielnie przez lokalny organ przymusowej restrukturyzacji. W takim przypadku wszystkie banki należące do grupy kapitałowej (o ile organ przymusowej restrukturyzacji uzna, że niekontrolowana upadłość będzie miała negatywne skutki dla sektora) są zobowiązane do spełniania, oprócz wymogu MREL, także wymogu TLAC, który wynosi 18% RWA i 6,75% TEM. W praktyce oznacza to, że banki są zobowiązane do spełnienia wyższego z tych wymogów.

W przypadku banków, których upadłość jest dopuszczalna, wymóg MREL powinien być spełniony na poziomie jednostkowym.

W 2023 roku wszystkie banki, którym BFG wyznaczył wymóg MREL są zobowiązane do jego przestrzegania, przy czym dla banków z wyznaczoną częścią rekapitalizacyjną wymogu MREL Fundusz wyznaczył okresy przejściowe. Pierwotnie zakładały one stopniowy – począwszy od 2022 r. – wzrost wymogu MREL zarówno wyznaczanego jako %RWA jak i %TEM, jednakże we wrześniu 2022 r. Fundusz podjął decyzję o rezygnacji z drugiego okresu przejściowego dla wymogu MREL jako %RWA – wymóg obowiązujący w roku 2023 jest na takim samym poziomie jak w 2022 roku.

Należy przypomnieć, iż w przypadku banków należących do europejskich instytucji G-SII wymóg iMREL (MREL wewnętrzny) powinien być spełniony przede wszystkim przez instrumenty objęte przez akcjonariusza lub inne podmioty z grupy. Pozostałe banki powinny pozyskać fundusze własne lub zobowiązania kwalifikowalne od podmiotów trzecich.

Struktura instrumentów służących spełnieniu wymogu MREL

Zdecydowana większość wymogu MREL (92%, przy 95% rok temu) jest spełniana poprzez fundusze własne. Banki najczęściej rozważają emisję podporządkowanych zobowiązań uprzywilejowanych (senior non-preferred debt) ze względu na relatywnie niższy koszt w stosunku do instrumentów zaliczanych do funduszy własnych.

Plany banków w zakresie pozyskania instrumentów MREL

Emisje instrumentów służących spełnieniu wymogu MREL planowane są na 2023 r. Jednocześnie BFG dopuszcza także możliwość czasowego niespełnienia wymogu MREL także w 2024 r. pod warunkiem przedstawienia planu osiągnięcia zgodności.

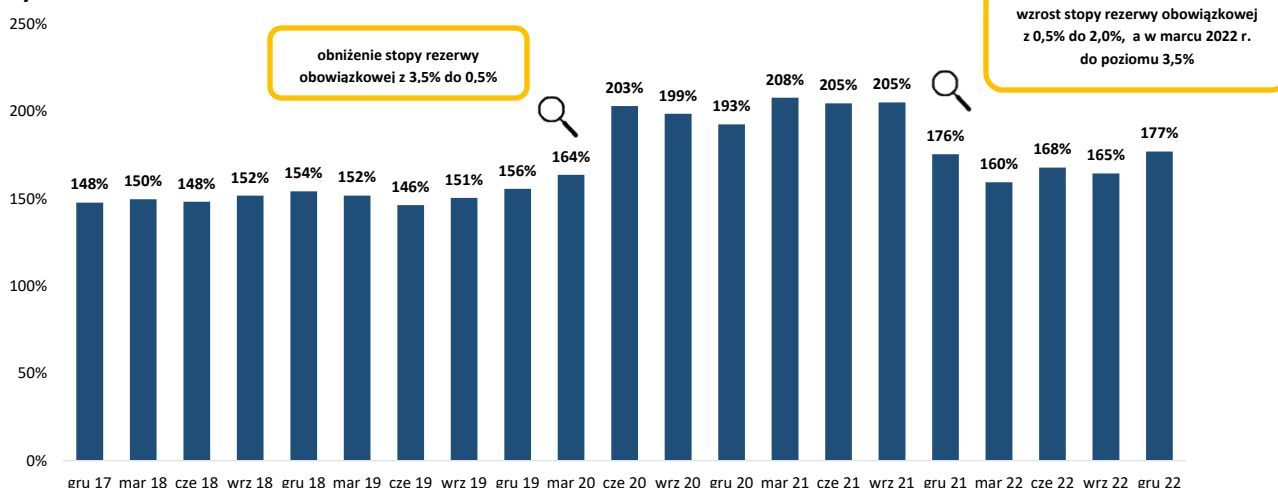
Potencjalne przeszkody dla spełnienia docelowego poziomu MREL:

- potencjalne wysokie koszty ryzyka prawnego związanego z kredytami frankowymi mogą zniechęcać potencjalnych nabywców instrumentów emitowanych przez banki,
- konieczność przeprowadzania emisji na rynku międzynarodowym (wyższe koszty emisji, ryzyko kursowe),
- koniec okresu przejściowego dla rozliczania MSSF9, COVID – wzrost pomniejszeń funduszy własnych.

9. Płynność

Na koniec 2022 r. wszystkie banki spełniały obowiązującą normę płynności krótkoterminowej – LCR (banki komercyjne i banki spółdzielcze działające poza systemami ochrony instytucjonalnej (IPS) – indywidualnie, a banki uczestniczące w IPS – na poziomie IPS). Średnia wartość tego wskaźnika od lat kształtuje się powyżej wymaganego minimum w wysokości 100%, a na koniec 2022 r. osiągnęła wartość 177% w sektorze banków komercyjnych i 314% w sektorze banków spółdzielczych (uwzględniono IPS).

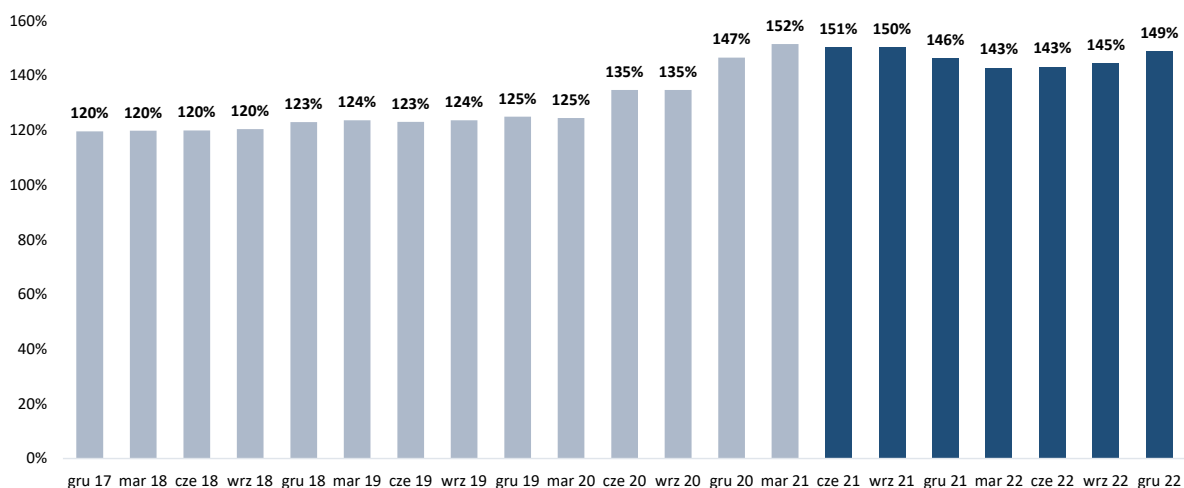
Wykres 63 Wskaźnik LCR

Na początku 2022 r. zmalała wartość obligacji skarbowych uwzględnianych w aktywach płynnych, co głównie wynika ze zmiany ich wyceny w związku z dynamicznym wzrostem oczekiwanej rentowności.

Poziom wskaźnika stabilnego finansowania – NSFR – od kiedy stał się normą regulacyjną obowiązującą banki (od 28 czerwca 2021 r.) przewyższa wymagany poziom 100%. Na koniec 2022 r. wskaźnik ten osiągnął wartość 149% w sektorze banków komercyjnych i 183% w sektorze banków spółdzielczych (uwzględniono IPS).

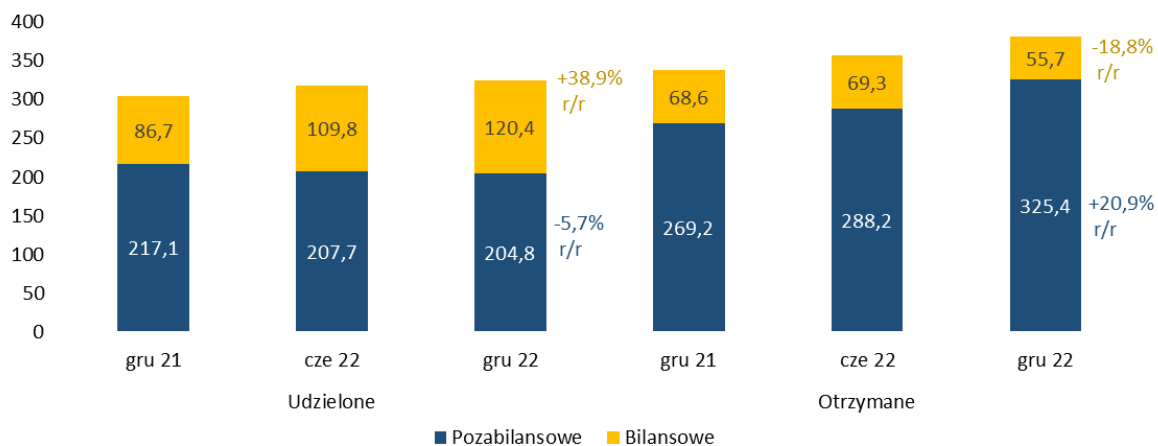
Wykres 64 Wskaźnik NSFR

10. Finansowanie w ramach transakcji z podmiotami powiązanyymi

W grudniu 2022 r. banki komercyjne udzieliły podmiotom powiązanym kapitałowo finansowania w wysokości 325,8 mld zł (wzrost o 7,0% r/r), z czego 63,0% stanowiło finansowanie pozabilansowe. Z kolei banki komercyjne otrzymały finansowanie w wysokości 381,8 mld zł (wzrost r/r o 12,8%), z czego 79,7% stanowiło finansowanie pozabilansowe. Na szczególną uwagę zasługuje wzrost finansowania bilansowego udzielonego (38,9% r/r), przy równie znaczącym spadku finansowania bilansowego otrzymanego (-18,8% r/r). Saldo finansowania ogółem wyniosło 55,9 mld zł w 2022 r. i wzrosło o 21,9 mld zł r/r., głównie poprzez znaczący wzrost finansowania pozabilansowego otrzymanego.

Wykres 65 Struktura finansowania (mld zł)

Finansowanie bilansowe

Wielkość finansowania bilansowego otrzymanego wyniosła 55,7 mld zł i spadła o 12,9 mld zł r/r. W przypadku finansowania bilansowego udzielonego jego wartość wzrosła o 33,7 mld zł r/r, tj. znacząco więcej niż roczny wzrost w 2021 r. (17,8 mld zł).

W 2022 r. saldo finansowania bilansowego pozostawało negatywne i deficyt pogłębiał się w ciągu roku. Najniższy poziom salda odnotowano w listopadzie (-68,2 mld zł).

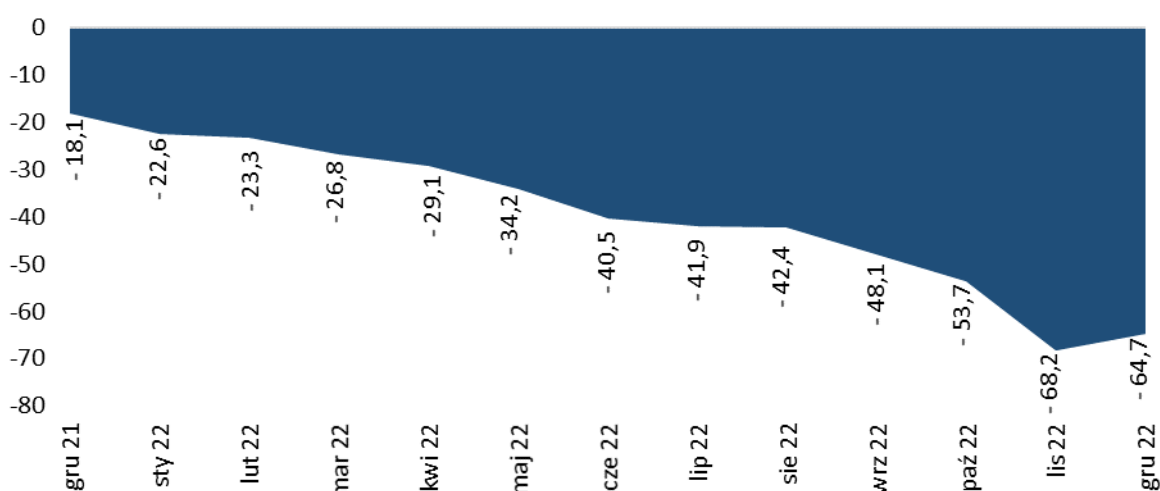
Przyczyną obniżenia salda były:

- wzrost kosztu swapowania PLN na waluty obce, w szczególności na EUR;
- poszukiwanie optymalnej alokacji nadwyżki kapitału (wzrost wartości transakcji reverse repo zawieranych z m.in. bankami-matkami).

Tabela 25 Finansowanie bilansowe udzielone i otrzymane (mld zł)

Rodzaj finansowania	gru 21	gru 22	zmiana r/r	zmiana r/r (%)
Udzielone	86,7	120,4	33,7	38,9%
Otrzymane	68,6	55,7	-12,9	-18,8%
Saldo	-18,1	-64,7	-46,6	

Wykres 66 Saldo finansowania bilansowego w ujęciu miesięcznym (mld zł)

Nierezydenci stanowią główne źródło finansowania bilansowego w ramach powiązań w grupie (55,7%, spadek o 4,6 p.p. r/r, kontynuacja trendu spadkowego,). Banki otrzymały od nierezydentów 31,0 mld zł według stanu na grudzień 2022 r. (spadek o 10,3 mld zł r/r). 81,6% finansowania bilansowego pochodzi od banków-matek (wzrost o 7,2 p.p. r/r), jednak kwotowo jest to spadek o 5,5 mld zł r/r.

Rezydenci z kolei dominują jako odbiorcy finansowania bilansowego udzielonego przez banki, otrzymując od banków 96,9 mld zł według stanu na grudzień 2022 r. (wzrost o 12,7 mld zł r/r). Nierezydenci otrzymali od banków 23,5 mld zł (wzrost 10-krotny r/r).

Rośnie finansowanie udzielane bankom-matkom z 0,9 mld zł na grudzień 2021 r. do 21,6 mld zł na grudzień 2022 r. To może wskazywać na rosnącą rolę niektórych polskich banków jako jednostki finansujące swoje banki-matki.

Finansowanie pozabilansowe

Na grudzień 2022 r. wartość finansowania pozabilansowego udzielonego spadła r/r o 12,3 mld zł do 204,8 mld zł. Rosło finansowanie pozabilansowe otrzymane – o 56,2 mld zł r/r.

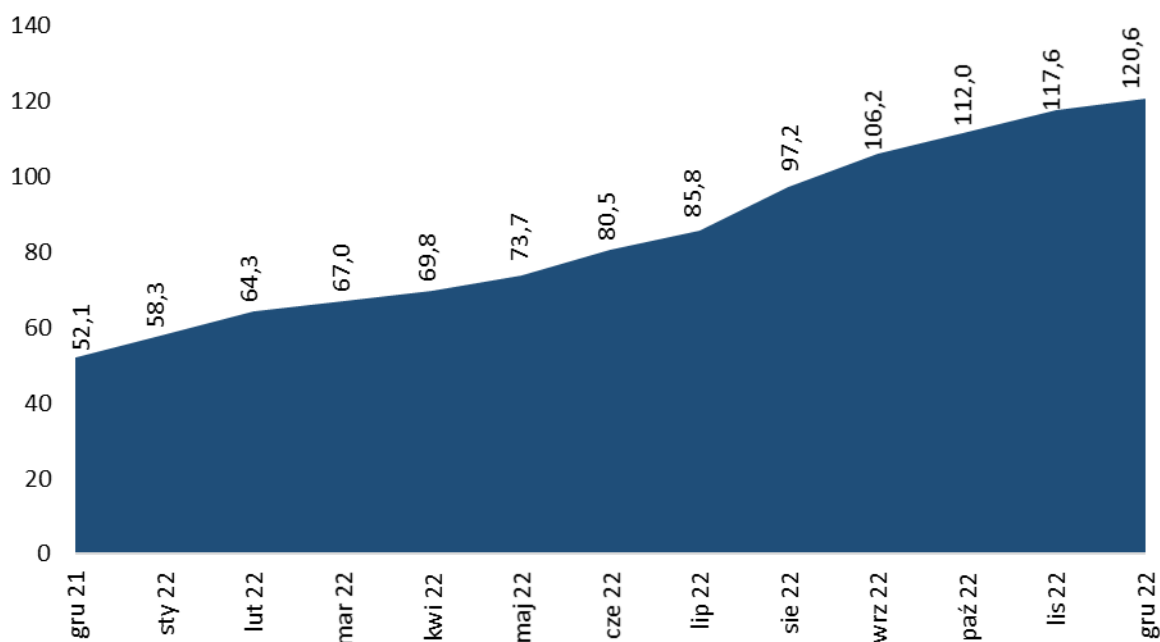
Tabela 26 Finansowanie pozabilansowe udzielone i otrzymane (mld zł)

Rodzaj finansowania	gru 21	gru 22	zmiana r/r	zmiana r/r (%)
Udzielone	217,1	204,8	-12,3	-5,7%
Otrzymane	269,2	325,4	56,2	20,9%
Saldo	52,1	120,6	68,5	131,5%

Następuje kontynuacja trendu wzrostowego w zakresie nadwyżki finansowania otrzymanego nad udzielonym, wskutek znaczącego wzrostu wartości tej pierwszej pozycji. Jednocześnie nadwyżka odnotowana w grudniu była największą w ciągu roku. Nadwyżka na koniec grudnia 2022 r. wyniosła 120,6 mld zł i była ponad dwukrotnie większa niż rok wcześniej.

Wykres 67 Saldo finansowania pozabilansowego w ujęciu miesięcznym (mld zł)

Nierezydenci na koniec grudnia 2022 r. stanowili główne źródło finansowania pozabilansowego w ramach powiązań w grupie. Banki otrzymały od nierezydentów 94,5% finansowania, tj. 307,5 mld zł. Udział nierezydentów w całości finansowania pozabilansowego otrzymanego jest stabilny. Z kolei w przypadku rezydentów banki otrzymały 17,9 mld zł (wzrost r/r o 3,6 mld zł). 262,0 mld zł finansowania pozabilansowego pochodzi od banków-matek (wzrost o 64,7 mld zł r/r).

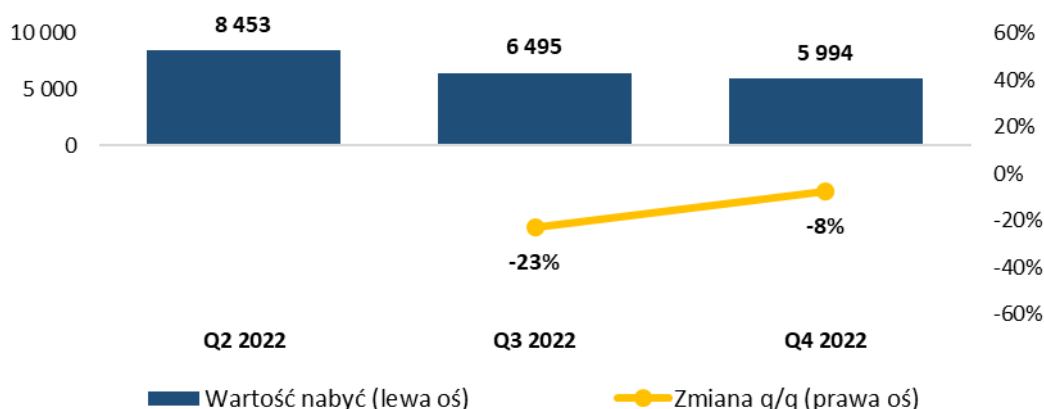
Banki udzieliły finansowania pozabilansowego rezydentom na kwotę 67,3 mld zł (wzrost r/r o 3,5 mld zł) a nierezydentom na kwotę 137,5 mld zł (spadek r/r o 15,8 mld zł). 89,8 mld zł finansowania pozabilansowego banki udzieliły bankom-matkom (spadek o 8,3 mld zł r/r).

11. Działalność sprzedażowa banków, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi – klienci detaliczni

W czwartym kwartale 2022 r. klienci detaliczni banków, o których mowa w art. 70 ust. 2 ustawy o obrocie instrumentami finansowymi nabyli instrumenty finansowe (bez instrumentów pochodnych) na kwotę 6,0 mld zł, tj. o 29,1% mniej niż w drugim kwartale 2022 r.² W 2022 r. utrzymywała się tendencja spadkowa wartości nabyć, spowodowana utrzymywaniem się wysokich stóp procentowych.

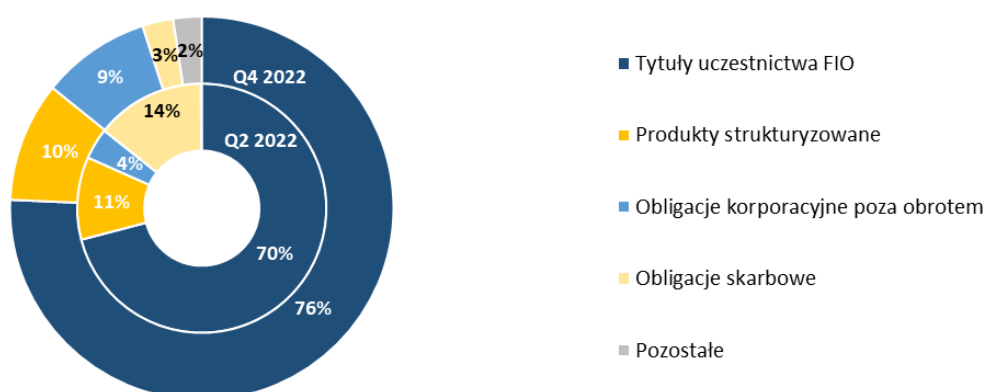
² W drugim kwartale 2022 r. wprowadzono nowy formularz sprawozdawczy do raportowania działalności sprzedażowej. Zakres zmian, w tym definicji, a także związany z tym proces uzgadniania z bankami charakterystyki danych (m.in. w formie szkolenia CEDUR, nowych instrukcji), w znaczący sposób wpłynął na wykazywane wartości przed i po wprowadzeniu zmian. W związku z powyższym, w raporcie są analizowane dane wyłącznie od pierwszego okresu objętego nowym formularzem sprawozdawczym, tj. od drugiego kwartału 2022r.

Wykres 68 Wartość nabyć instrumentów finansowych przez klientów detalicznych w okresie Q2–Q4 2022 r. (mln zł)

Za spadek ogólnej wartości nabywanych przez klientów detalicznych instrumentów finansowych w analizowanym okresie odpowiadał spadek wartości nabyć tytułów uczestnictwa FIO (o 1,4 mld zł) oraz obligacji skarbowych (o 1,0 mld zł). Tytuły uczestnictwa FIO pozostają niezmiennie dominującym instrumentem finansowym w zakresie nabyć.

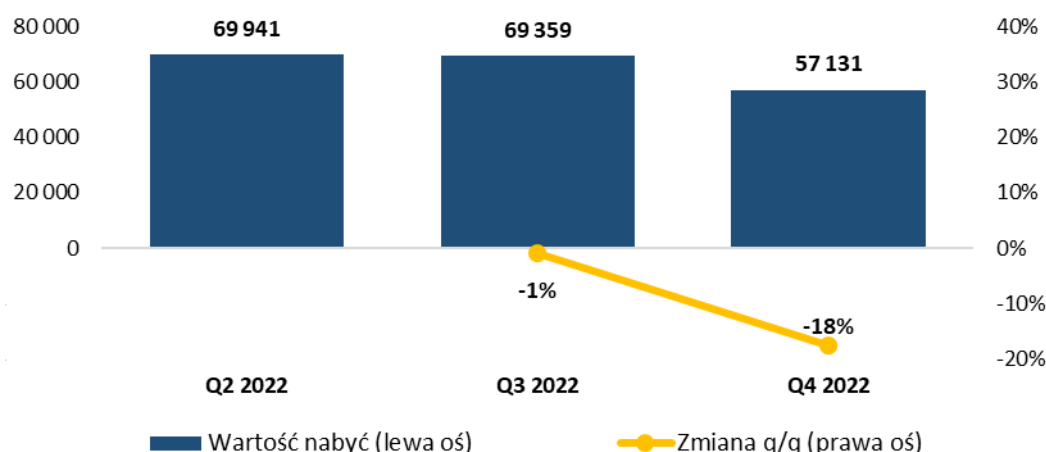
Wykres 69 Struktura nabyć instrumentów finansowych przez klientów detalicznych w okresie Q2–Q4 2022 r.

Choć występuje spadkowa tendencja wartości nabyć instrumentów finansowych, następuje stopniowe zmniejszenie negatywnego salda nabyć netto.

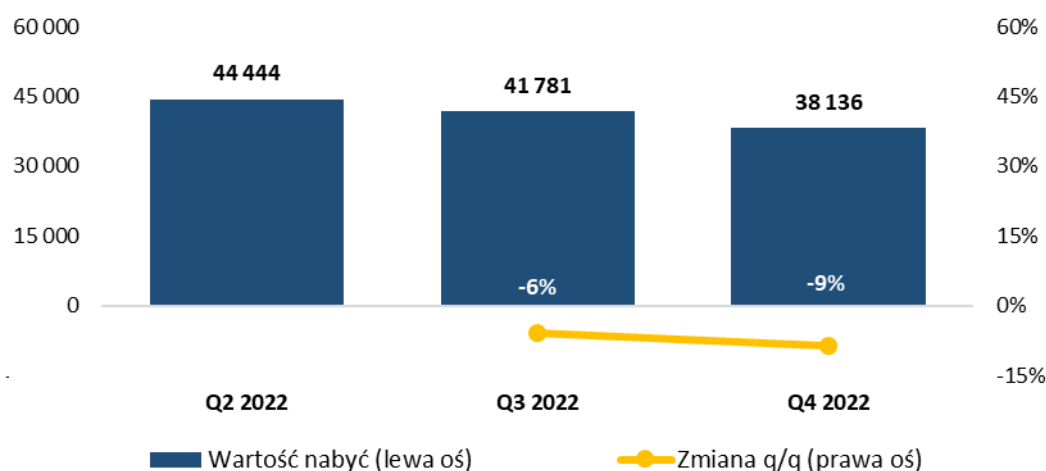
W przypadku obrotu instrumentami pochodnymi, zauważalna jest systematycznie spadająca aktywność klientów detalicznych, zarówno pod względem zmniejszającej się wartości nominalnej transakcji jak i pod względem wartości ekspozycji klientów.

Wykres 70 Wartość ekspozycji instrumentów pochodnych klientów detalicznych w Q2–Q4 2022 r. (mld zł)

Spadająca aktywność klientów w obrocie instrumentami pochodnymi jest również widoczna w przypadku wartości nominalnej transakcji w ostatnim kwartale. Duży udział w wartości nominalnej transakcji derywatów stanowiły kontrakty forward.

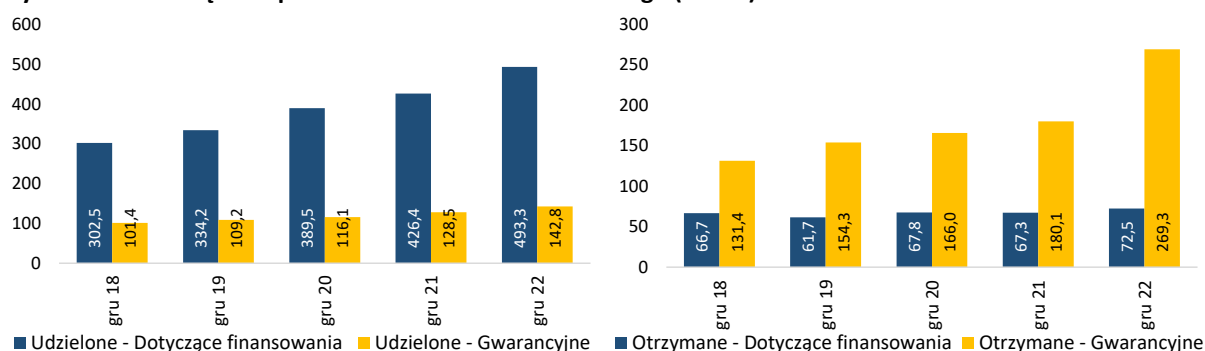
Wykres 71 Wartość nominalna transakcji na instrumentach pochodnych klientów detalicznych w Q2–Q4 2022 r. (mln zł)

12. Zobowiązania pozabilansowe

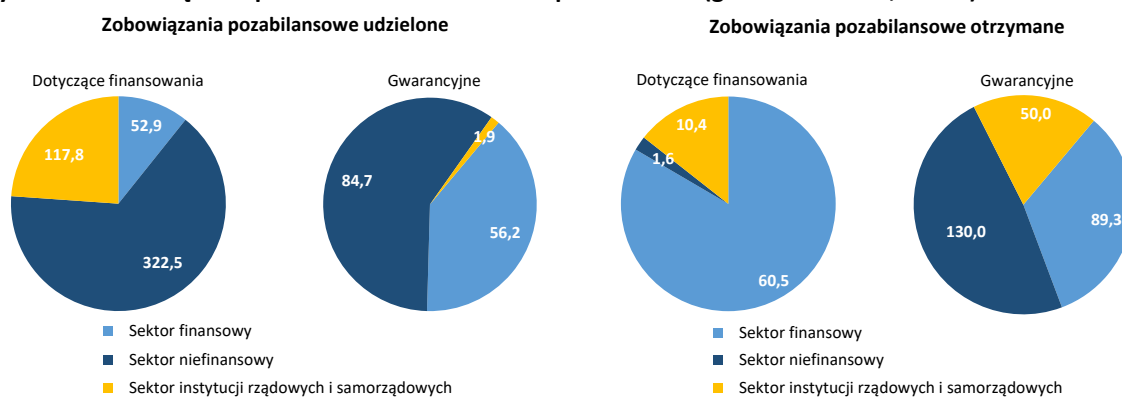
W 2022 r. w sektorze bankowym, podobnie jak w poprzednich latach, utrzymany został trend wzrostu wolumenu zobowiązań pozabilansowych udzielonych dotyczących finansowania oraz otrzymanych zobowiązań gwarancyjnych. W przypadku zobowiązań udzielonych dotyczących finansowania około 60% stanowiły linie kredytowe, natomiast w przypadku gwarancji otrzymanych połowę stanowiły gwarancje spłaty kredytów.

Wykres 72 Zobowiązania pozabilansowe sektora bankowego (mld zł)

Podobnie jak w poprzednich latach, struktura podmiotowa zobowiązań pozabilansowych nie uległa zmianie. Nadal dominowały zobowiązania udzielone dotyczące finansowania oraz gwarancje dla sektora niefinansowego. W przypadku zobowiązań otrzymanych, gwarancje były udzielane ze strony sektora niefinansowego, natomiast większość zobowiązań dotyczących finansowania pochodziła od sektora finansowego.

Wykres 73 Zobowiązania pozabilansowe – struktura podmiotowa (grudzień 2022 r., mld zł)

13. Sekurytyzacja aktywów

W 2022 roku banki zawarły 8 transakcji sekurytyzacji aktywów o łącznej wartości 22 mld zł. Wszystkie te transakcje miały charakter prywatny tzn. były to transakcje przeprowadzone bez wymogu sporządzenia prospektu emisyjnego, skierowane do wąskiej grupy profesjonalnych inwestorów. 7 z 8 transakcji stanowiły transakcje syntetyczne, których celem jest obniżenie

ryzyka, a w konsekwencji wymogów kapitałowych dla wybranych portfeli aktywów i w ten sposób poprawa współczynników kapitałowych. Jedną transakcją była transakcją tradycyjnej sekurytyzacji, w przypadku której bank pozyskał finansowanie w wyniku sprzedaży aktywów do spółki specjalnego przeznaczenia.

Na koniec 2022 r. nadzorem było objętych łącznie 9 transakcji sekurytyzacji aktywów przeprowadzonych przez banki komercyjne o łącznej wartości wyjściowej 23,8 mld zł. Wszystkie te transakcje były transakcjami o charakterze prywatnym. Rok 2022, w którym zawarto 8 transakcji, był więc rokiem rekordowym dla sekurytyzacji w sektorze bankowym.

14. Transakcje płatnicze i transakcje oszukańcze w bankach komercyjnych w 2022 r.³

Sposób korzystania z usług bankowych podlega ciągłym zmianom wynikającym przede wszystkim z dynamicznego rozwoju sektora innowacji finansowych (FinTech), ale również nowych regulacji prawnych i wzrastających potrzeb klientów, którzy oczekują odpowiedniej jakości i dostępności usług finansowych w wygodnym dla nich miejscu i czasie. Znaczące przeobrażenia można zauważyć w formie komunikacji klienta z bankiem, gdzie tradycyjna wizyta w oddziale banku w wielu przypadkach może zostać zastąpiona kontaktem wirtualnym, w szczególności z wykorzystaniem urządzeń mobilnych, m.in. smartfonów. Kluczowym bodźcem dla rozwoju nowych rozwiązań na bazie tradycyjnych usług bankowych jest druga dyrektywa o usługach płatniczych zwana PSD2 (ang. Payment Services Directive 2). Spowodowała ona zmianę dotychczasowej działalności dostawców usług płatniczych, w tym banków, w kierunku modelu Otwartej Bankowości (ang. open banking) z wykorzystaniem interfejsów dostępowych API (ang. Application Programming Interface).

W ciągu ostatnich kilku lat nastąpiły istotne zmiany w obszarze płatności detalicznych pod względem innowacji technologicznych. Doprowadziło to do wzrostu płatności elektronicznych (w szczególności w obszarze bankowości mobilnej).

Nie bez znaczenia pozostaje również pojawienie się na rynku nowych rodzajów usług płatniczych, tzw. usług dostępu do rachunku. Do tej pory zasadniczo tylko klienci banków mieli bezpośredni dostęp do swoich rachunków płatniczych i możliwość zlecenia transakcji płatniczych. Zgodnie z dyrektywą PSD2 filozofia dostępu do rachunków płatniczych zmieniła się znacząco, ponieważ uprawnione podmioty trzecie mogą w imieniu klienta uzyskać dostęp do informacji o jego rachunku lub zlecać realizację płatności. W konsekwencji rok 2022 to również kolejny etap w budowie Otwartej Bankowości rozumianej jako nowy rynek płatności obsługiwany zarówno przez banki krajowe, jak i innych niebankowych dostawców usług płatniczych, który może być w przyszłości podstawą tworzenia aplikacji inteligentnych finansów.

---

³ Dane podlegają bieżącej aktualizacji przez dostawców usług płatniczych, aktualne na I kwartał 2023 r.

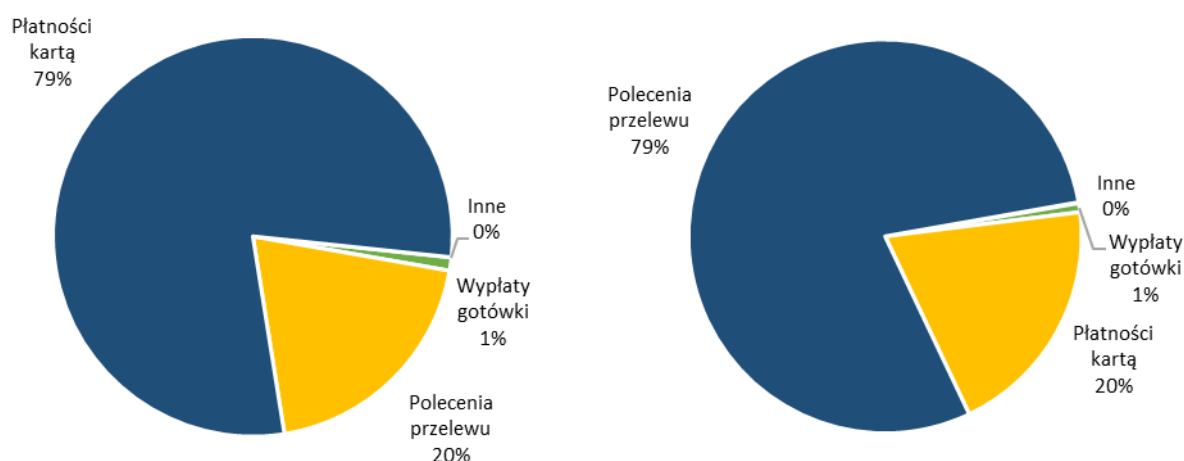
Informacje ogólne

Ogólna liczba zrealizowanych transakcji płatniczych przez banki komercyjne w 2022 r. to 17,7 mld (wzrost o 11,32% r/r) operacji na łączną kwotę 40,4 bln zł (wzrost o 25,08% r/r). Średnia wartość zrealizowanej transakcji płatniczej wyniosła 2,3 tys. zł (wzrost o 13,3% r/r). 5 podmiotów nadzorowanych zrealizowało w sumie więcej niż 75% transakcji płatniczych dla całego sektora bankowego.

Transakcje oszukańcze

Ogólna liczba zrealizowanych oszukańczych transakcji płatniczych przez banki komercyjne w 2022 r. wyniosła 322,5 tys. (wzrost 10,94% r/r) operacji na łączną kwotę 401,0 mln zł (wzrost o 9,89% r/r). Średnia wartość zrealizowanej oszukańczej transakcji płatniczej wyniosła 1,4 tys. zł (wzrost o 12% r/r).

Wykres 74 Liczba (lewa strona) i wartość (prawa strona) transakcji oszukańczych w 2022 r.

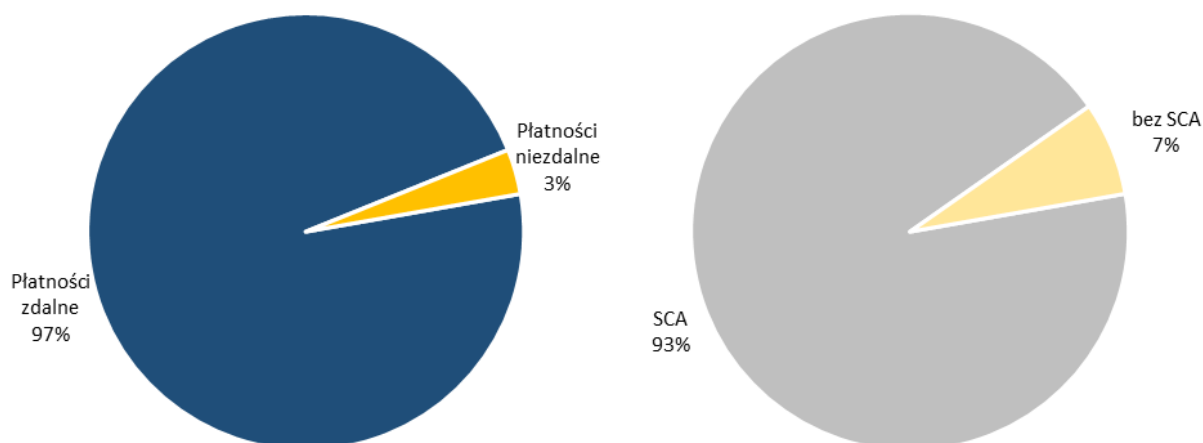

Największą grupę oszukańczych transakcji płatniczych stanowią płatności kartą: 79% (spadek o 2,83 p.p. r/r) wszystkich transakcji płatniczych, co wynika głównie z powiązania tego typu oszustw z rynkiem e-commerce. Jednak według wartości poszczególnych rodzajów transakcji oszukańczych stanowią one jedynie 20% (spadek o 6,1 p.p. r/r) wszystkich tego typu oszustw. Płatności kartowe (oszukańcze) mają charakter raczej incydentalny, a organizacje płatnicze zapewniają również odpowiednią ochronę w postaci postępowania *chargeback*. Równocześnie dostęp do środków za pośrednictwem karty płatniczej jest ograniczony, albowiem pozyskanie danych kartowych nie umożliwia modyfikacji ustawień użytkownika bankowości elektronicznej oraz dostępu do interfejsu tego klienta.

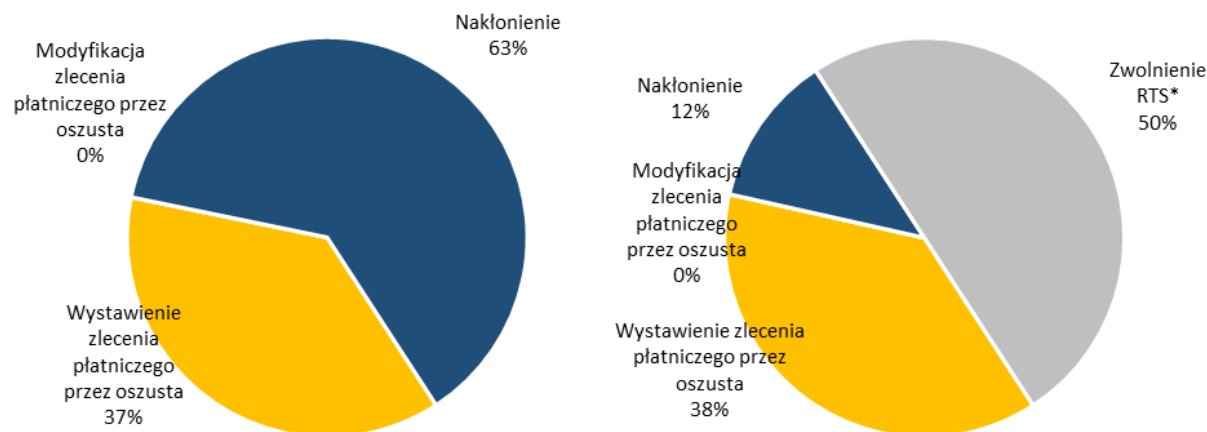
Pomimo, iż polecenia przelewu to tylko 20% (wzrost o 29,87 p.p. r/r) transakcji oszukańczych to jednocześnie stanowią one aż 79% (wzrost o 2,3 p.p. r/r.) wartości wszystkich transakcji oszukańczych. Wynika to z możliwości wyprowadzenia znacznie większych kwot aniżeli w przypadku płatności kartowych: zwiększenie limitów transakcyjnych z poziomu bankowości elektronicznej, ustawienie odbiorcy zaufanego, wykonanie różnych innych uprawnień

w bankowości elektronicznej. Wśród innych rodzaju transakcji oszukańczych należy wskazać również transakcje płatnicze inicjowane przez dostawców świadczących usługi inicjowania płatności, nabyte płatności kartą, polecenia zapłaty, transakcje płatnicze z użyciem pieniądza elektronicznego oraz usługi przekazu pieniężnego.

Wykres 75 Oszukańcze transakcje płatnicze 2022 r. – przelewy (lewa strona) oraz przelewy, zdalne (prawa strona)

Wykres 76 Oszukańcze transakcje płatnicze 2022 r. – przelewy zdalne z SCA (lewa strona) oraz przelewy zdalne bez SCA (prawa strona)

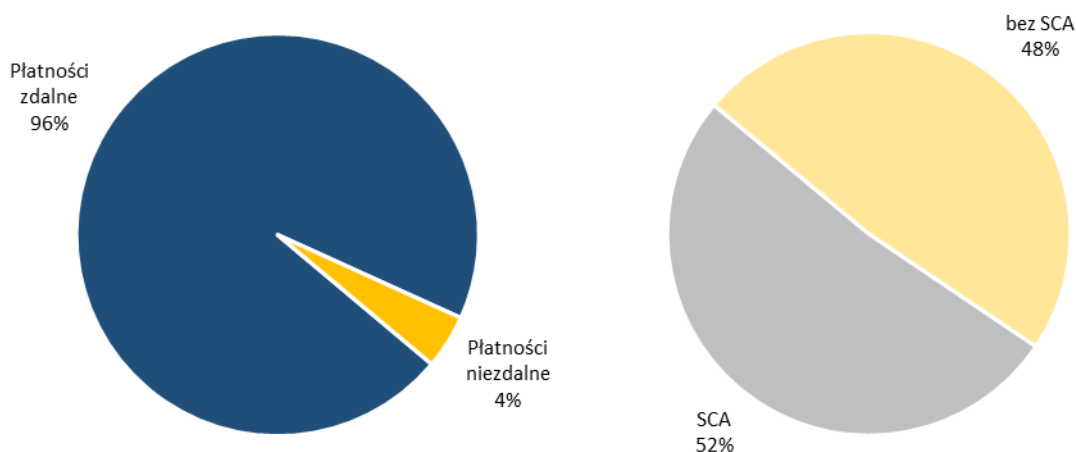

* Zwolnienie z obowiązku stosowania silnego uwierzytelnienia klienta przewidzianego w rozporządzeniu delegowanym Komisji (UE) 2018/389 z dnia 27 listopada 2017 r. uzupełniającym dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2366 w odniesieniu do regulacyjnych standardów technicznych dot. silnego uwierzytelniania klienta oraz wspólnych i bezpiecznych standardów komunikacji.

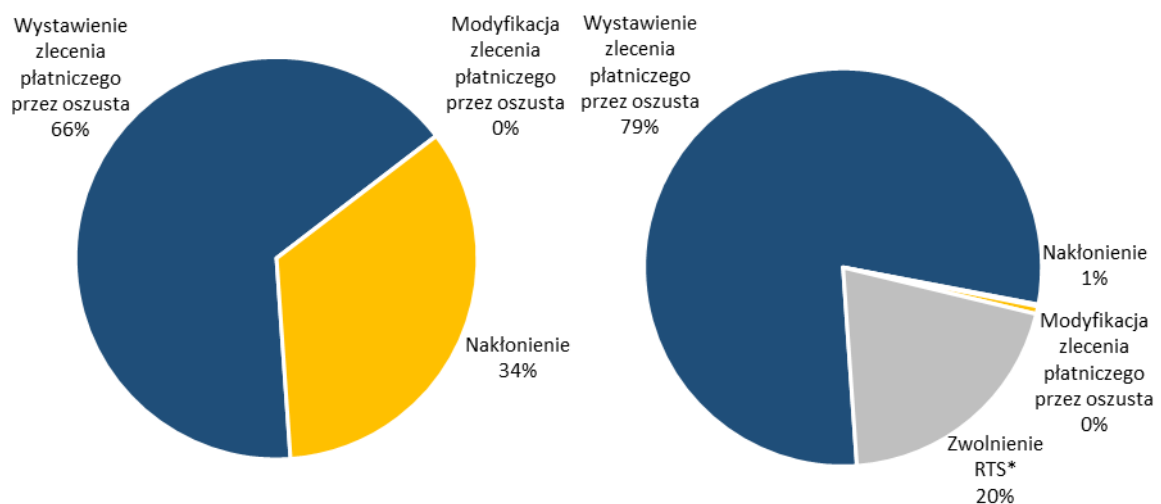
W zakresie poleceń przelewów dominują transakcje oszukańcze realizowane w ramach płatności zdalnych. Podobnie, w zakresie płatności kartą dominują transakcje oszukańcze realizowane również w ramach płatności zdalnych, jednak w mniejszym stopniu niż dla przelewów ze względu na mobilny charakter tego instrumentu płatniczego. Zgodnie z dyrektywą PSD2 „zdalna transakcja płatnicza” oznacza transakcję płatniczą zainicjowaną za

pośrednictwem Internetu lub urządzenia, które może być wykorzystywane do porozumiewania się na odległość. Dominują w tym przypadku transakcje zrealizowane przy pomocy Silnego Uwierzytelnienia Klienta (SCA), w ramach którego najczęstszym *modus operandi* jest wystawienie zlecenia przez oszusta samodzielnie lub nakłonienie do tego płatnika. Również w przypadku braku stosowania SCA dominują analogiczne metody działania. Dla tego typu transakcji nie zaobserwowano istotnej liczby fraudów dla transakcji zwalnianych z SCA na mocy przepisów rozporządzenia delegowanego i dyrektywy⁴.

Wykres 77 Oszukańcze transakcje płatnicze 2022 r. – płatności kartą (lewa strona) oraz zdalne płatności kartą (prawa strona)

Wykres 78 Oszukańcze transakcje płatnicze 2022 r. – karty, zdalne, SCA (lewa strona) oraz karty, zdalne, bez SCA (prawa strona)

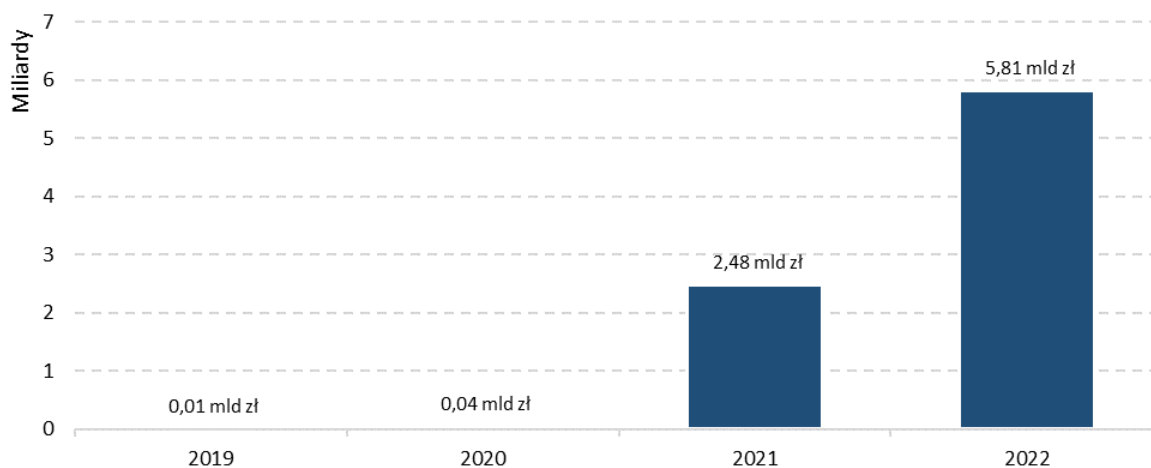
⁴ Niska wartość, zaufany odbiorca, transakcja cykliczna, stosowanie bezpiecznych procesów lub protokołów dotyczących płatności przedsiębiorstw, analiza ryzyka transakcji

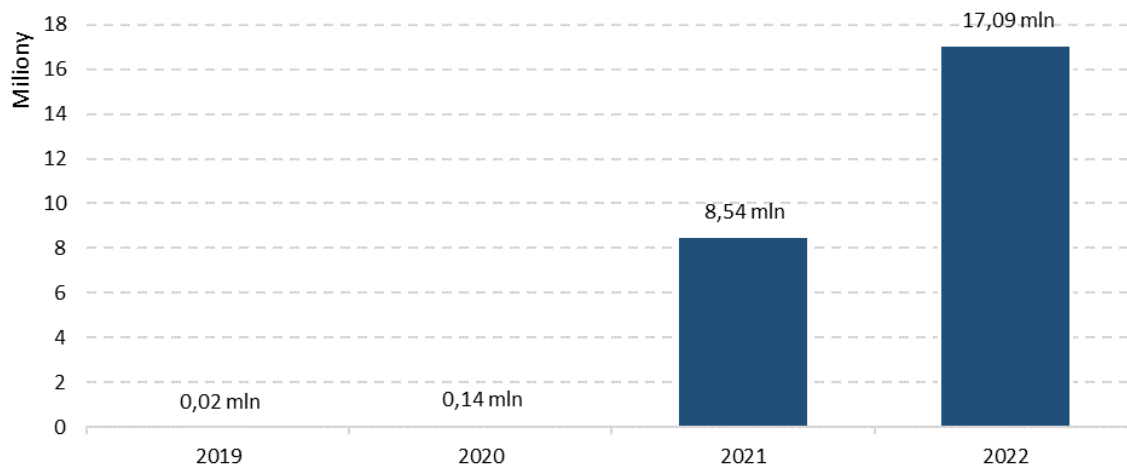
Open Banking

Rok 2022 był rokiem istotnego wzrostu pod względem wykorzystania przez banki interfejsów dostępowych API oraz świadczenia usług inicjowania płatności.

Wykres 79 Banki jako dostawcy usług inicjowania płatności (wartość)

Wykres 80 Banki jako dostawcy usług inicjowania płatności (liczba)

Usługa inicjowania płatności (ang. Payment Initiation Service – PIS) polega na zainicjowaniu przez podmiot uprawniony do świadczenia tej usługi, na polecenie i w imieniu użytkownika, zlecenia płatniczego (polecenia przelewu) z rachunku płatniczego użytkownika dostępnego online. W praktyce usługa PIS wykorzystywana jest w handlu elektronicznym, gdzie TPP (ang. Third Party Provider – TPP) jako dostawca świadczący usługę inicjowania płatności (ang. Payment Initiation Service Provider – PISP) wspomaga użytkownika w procesie dokonywania płatności w Internecie, nie wchodząc jednocześnie w posiadanie środków pieniężnych.

W przypadku chęci skorzystania z usługi PIS użytkownik, rozumiany jako płatnik, po złożeniu zamówienia w sklepie internetowym (określanym akceptantem) zostaje przekierowany na stronę PISP, gdzie jest poproszony o wskazanie dostawcy prowadzącego jego rachunek (ang. Account Servicing Payment Service Provider – ASPSP, bank płatnika), z którego będzie

inicjowana płatność. Następnie PISP, za wyraźną zgodą użytkownika, uzyskuje dostęp do konta bankowości elektronicznej użytkownika, gdzie uzupełnia wszystkie dane niezbędne do zlecenia płatności, po czym prosi użytkownika o zatwierdzenie dyspozycji wykonania przelewu na rachunek odbiorcy płatności (akceptanta). Po zatwierdzeniu realizacji transakcji przez bank płatnika PISP informuje niezwłocznie akceptanta, że płatność została zainicjowana, po czym akceptant rozpoczyna proces realizacji zamówienia i dostarcza użytkownikowi zamawiany towar lub usługę.

W ostatnim czasie kolejne banki komercyjne zaczęły wdrażać biznesowo rozwiązania PISP poprzez dostosowywanie swoich regulaminów oraz oferowanie inicjowania płatności w banku B, za pośrednictwem bankowości elektronicznej banku A. Rozwiązanie to otwiera możliwości związane z realizacją przelewów natychmiastowych. Łączna wartość transakcji zaraportowanych jako zrealizowane przez banki jako PIS wyniosła już 5,8 mld złotych, co stanowi znaczny wzrost w porównaniu do lat ubiegłych.

15. Ryzyka ESG

Monitorowanie ryzyk ESG

W IV kwartale 2022 r. na reprezentatywnej próbie wybranych banków komercyjnych zostało przeprowadzone badanie pozasprawozdawcze, dotyczące przestrzegania przepisów w zakresie zarządzania ryzykami ESG.

Badanie dotyczyło również stopnia upowszechnienia wśród banków dobrych praktyk w zakresie zarządzania ryzykami ESG, wskazanych przez Europejski Urząd Nadzoru Bankowego w publikacji *EBA Report on management and supervision of ESG risks for credit institutions and investment firms*⁵.

Wnioski z badania pozasprawozdawczego pozwalały stwierdzić, że wytypowane do próby krajowe banki komercyjne posiadały na datę przeprowadzenia badania wysoki stopień świadomości w zakresie przepisów prawa obowiązujących w obszarze ESG oraz były relatywnie dobrze przygotowane do spełniania wymogów z nich wynikających. Niespełnianie niektórych obowiązków odnotowano w przypadku pojedynczych podmiotów.

Jednocześnie badanie uwidocznilo trudności niektórych banków związane z gromadzeniem i przetwarzaniem danych na temat oferowanych przez nie produktów finansowych zrównoważonych środowiskowo. W zakresie części badania dotyczącej danych ilościowych, w przypadku niektórych podmiotów pojawił się problem braku danych.

---

⁵https://www.eba.europa.eu/sites/default/documents/files/document_library/Publications/Reports/2021/1015656/EBA%20Report%20on%20ESG%20risks%20management%20and%20supervision.pdf

Wynagrodzenia i zróżnicowanie wynagrodzenia ze względu na płeć⁶

W 2022 r. łącznie 5 osób z kadry zarządzającej banków komercyjnych i oddziałów instytucji kredytowych⁷ otrzymało całkowite wynagrodzenie powyżej 1 mln euro.

Wzrost o dwie osoby w tej kategorii w porównaniu do 2021 r. W przypadku pracowników banków komercyjnych średnie wynagrodzenie było nieznacznie wyższe w relacji do 2021 r. (1,16 mln euro vs 1,1 mln euro).

W 2022 r. w obszarze zróżnicowania wynagrodzenia ze względu na płeć stosunek średniego całkowitego wynagrodzenia kobiet do średniego całkowitego wynagrodzenia mężczyzn wyniósł:

- 91% w subsektorze banków komercyjnych;
- 83% w subsektorze oddziałów instytucji kredytowych.

Wykres 81 Stosunek średniego wynagrodzenia kobiet do średniego wynagrodzenia mężczyzn

Poziom zróżnicowania ukształtował się na poziomie zbliżonym do 2021 r. (odpowiednio 91% i 85%).

W odniesieniu do zagadnienia zróżnicowania wynagrodzenia ze względu na płeć banki i oddziały przekazywały informacje w sposób niejednorodny (zarówno informacje jakościowe jak i/lub ilościowe, które w części uzupełnione zostały wyliczeniami własnymi UKNF w oparciu o informacje przedstawione przez banki/oddziały). Na datę Raportu przepisy prawa nie precyzowały sposobu raportowania zróżnicowania wynagrodzenia ze względu na płeć.⁸

⁶ W zestawieniu nie zostały ujęte podmioty, które nie przekazały danych ilościowych lub takie, które nie posiadają reprezentatywnej próbki pracowników w tym zakresie.

⁷ Zgodnie z ustawą Prawo bankowe banki i OIK raportują w powyższym zakresie w odniesieniu do osób, których działalność zawodowa ma istotny wpływ na profil ryzyka banku/OIK

⁸ Ustawa Prawo bankowe / art. 9ca.5 / wskazuje jedynie, że Bank przekazuje *informacje o zróżnicowaniu wynagrodzenia ze względu na płeć*.

SPIS TABEL

Tabela 1 Liczba podmiotów sektora bankowego	5
Tabela 2 Wybrane pozycje z rachunku zysków i strat (mln zł)	8
Tabela 3 Wybrane pozycje kosztów administracyjnych	9
Tabela 4 Poziom efektywności w poszczególnych subsektorach (%).....	12
Tabela 5 Wskaźniki obciążenia przychodów operacyjnych sektora bankowego kosztami (C/I) oraz rezerwami i odpisami (R/I) (%)	13
Tabela 6 Bilans sektora bankowego	13
Tabela 7 Struktura bilansu sektora bankowego – AKTYWA	14
Tabela 8 Struktura bilansu sektora bankowego – PASYWA	14
Tabela 9 Struktura podmiotowa kredytów i zaliczek	15
Tabela 10 Struktura portfela papierów dłużnych – wg wyceny bilansowej.....	16
Tabela 11 Należności od sektora niefinansowego – portfel B (mld zł)	16
Tabela 12 Jakość należności od sektora niefinansowego (udział należności zaliczanych do fazy 3/z utratą wartości) – portfel B	17
Tabela 13 Pokrycie odpisami należności fazy 3/ z utratą wartości – sektor niefinansowy – portfel B ..	17
Tabela 14 Należności od przedsiębiorstw sektora niefinansowego – portfel B.....	18
Tabela 15 Należności od gospodarstw domowych brutto – portfel B	20
Tabela 16 Jakość należności od gospodarstw domowych (udział fazy 3/z utratą wartości) – podmioty; portfel B.....	21
Tabela 17 Pokrycie odpisami należności (faza 3/z utratą wartości) od gospodarstw domowych – podmioty; portfel B	21
Tabela 18 Jakość należności od gospodarstw domowych (udział fazy 3/ z utratą wartości) – produkty; portfel B.....	21
Tabela 19 Pokrycie odpisami należności (faza 3/ z utratą wartości) od gospodarstw domowych – produkty; portfel B	22
Tabela 20 Wartość bilansowa brutto kredytów konsumpcyjnych, kredytów konsumpcyjnych w fazie 3 (mld zł) i udział kredytów w fazie 3 w kredytach konsumpcyjnych (wg wartości bilansowej brutto) w podziale na pierwotny okres spłaty oraz wartość nominalną kredytu w momencie udzielenia	33
Tabela 21 Depozyty sektora niefinansowego – struktura sektorowa	38
Tabela 22 Depozyty sektora niefinansowego – struktura walutowa i terminowa (bez depozytów zablokowanych).....	39
Tabela 23 Fundusze własne, kwota ekspozycji na ryzyko	45
Tabela 24 Współczynniki kapitałowe (%)	45
Tabela 25 Finansowanie bilansowe udzielone i otrzymane (mld zł)	55
Tabela 26 Finansowanie pozabilansowe udzielone i otrzymane (mld zł)	56

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1 Zmiana struktury sektora bankowego.....	5
Wykres 2 Pochodzenie kapitału (udział w aktywach – grudzień 2022 r. i grudzień 2021 r.)	6
Wykres 3 Kraj pochodzenia kapitału (udział w aktywach – grudzień 2022 r. i grudzień 2021 r.)	6
Wykres 4 Sieć bankowa i zatrudnienie w sektorze bankowym.....	7
Wykres 5 Wskaźniki koncentracji	7
Wykres 6 Wynik finansowy netto sektora bankowego (mld zł)	9
Wykres 7 Sektor bankowy – wynik finansowy netto na koniec okresu (narastająco, mln zł).....	9
Wykres 8 Sektor bankowy – składowe wyniku finansowego na koniec grudnia 2022 r. (mln zł)	10
Wykres 9 Sektor bankowy – składowe wyniku finansowego na koniec grudnia 2021 r. (mln zł)	10
Wykres 10 Sektor bankowy – zmiana wyniku r/r (mln zł)	10
Wykres 11 Podział zysku banków komercyjnych z dodatnim wynikiem finansowym (mld zł)	11
Wykres 12 Podział zysku w poszczególnych latach	11
Wykres 13 Wskaźniki efektywności w sektorze bankowym (%)	12
Wykres 14 Struktura produktowa bilansu – sektor bankowy; grudzień 2022 (mld zł)	14
Wykres 15 Struktura portfelowa bilansu sektora bankowego – zmiana w 2022 r.	15
Wykres 16 Należności od sektora niefinansowego brutto – portfel B (mld zł).....	16
Wykres 17 Jakość należności od sektora niefinansowego – portfel B	17
Wykres 18 Należności od przedsiębiorstw sektora niefinansowego – portfel B (mld zł)	18
Wykres 19 Jakość należności (udział należności zaliczanych do fazy 3/z utratą wartości) od przedsiębiorstw sektora niefinansowego – portfel B.....	18
Wykres 20 Stopień pokrycia odpisami należności (zaliczanych do fazy 3/z utratą wartości) od przedsiębiorstw sektora niefinansowego – portfel B.....	19
Wykres 21 Należności od gospodarstw domowych brutto – portfel B (mld zł).....	19
Wykres 22 Jakość należności od gospodarstw domowych (udział należności zaliczanych do fazy 3/ z utratą wartości); sektor bankowy – podmioty; portfel B.....	20
Wykres 23 Jakość należności od gospodarstw domowych (udział należności zaliczanych do fazy 3/ z utratą wartości); sektor bankowy – produkty; portfel B.....	21
Wykres 24 Struktura portfela kredytów mieszkaniowych wg waluty kredytu na koniec 2022 (wartość bilansowa brutto w mld zł, udział wg wartości bilansowej brutto)	22
Wykres 25 Rozkład mieszkaniowych kredytów złotych i frankowych względem wartości bilansowej brutto kredytów w bilansach banków na koniec 2022 r. Rozkład przedstawiony wg udziału kredytów z danego przedziału odpowiednio we wszystkich mieszkaniowych kredytach złotych i frankowych (udział wg wartości bilansowej brutto)	23
Wykres 26 Rozkład kredytów mieszkaniowych złotych i walutowych względem poziomu LTV; rozkład wg wartości bilansowej brutto na koniec 2022 r. (mld zł).....	23
Wykres 27 Rozkład kredytów mieszkaniowych złotych i walutowych względem poziomu DSTI wg wartości bilansowej brutto na koniec 2022 r. (mld zł)	24
Wykres 28 Łączna wartość nominalna udzielonych kredytów (mld zł) i średnia wartość udzielonego kredytu (tys. zł) w latach 2006-2022 oraz prognoza na 2023 r.	25
Wykres 29 Kredyty mieszkaniowe na zmienną stopę – popyt i podaż, wartość nominalna (mld zł), procentowy udział w wartości wnioskowanych kredytów.....	26
Wykres 30 Kredyty mieszkaniowe na tymczasowo stałą stopę – popyt i podaż, wartość nominalna (mld zł), procentowy udział w wartości wnioskowanych kredytów.....	26

Wykres 31 Rozkład łącznej wartości wynikającej z umowy kredytów udzielonych w 2022 i 2021 r. (%) wg wartości nominalnej udzielonego kredytu (lewy wykres) oraz wg pierwotnego okresu kredytowania (prawy wykres)	27
Wykres 32 Rozkład łącznej wartości wynikającej z umowy kredytów udzielonych w 2022 i 2021 r. (%) wg wartości LTV (lewy wykres) oraz wg wartość DSTI (prawy wykres).....	27
Wykres 33 Wartość nominalna (mld zł) oraz średnia marża dla kredytów o zmiennym oprocentowaniu udzielonych w okresie styczeń – grudzień 2022 r.	28
Wykres 34 Wartość nominalna (mld zł) oraz średnie oprocentowanie dla kredytów o tymczasowo stałej stopie udzielonych w okresie styczeń – grudzień 2022 r.....	28
Wykres 35 Średnie oprocentowanie w momencie udzielenia, ważone wartością nominalną udzielonych kredytów	29
Wykres 36 Liczba kredytów objętych sporem – Banki razem	30
Wykres 37 Wartość przedmiotu sporu (WPS) i rezerw – Banki razem	30
Wykres 38 Liczba zawartych ugód – Banki razem	31
Wykres 39 Struktura portfela kredytów konsumpcyjnych na koniec 2022 r., wartość bilansowa brutto (mld zł), udział w kredytach konsumpcyjnych ogółem wg wartości bilansowej brutto (%); Klasyfikacja wg FINREP (prawy wykres)	32
Wykres 40 Wartość bilansowa brutto (mld zł) i liczba (mln sztuk) kredytów konsumpcyjnych w podziale ze względu na wartość nominalną kredytów w momencie udzielenia	32
Wykres 41 Rozkład w czasie spłaty aktualnego na koniec 2022 r. portfela kredytów konsumpcyjnych o wartości początkowej przekraczającej 50 tys. zł, przy założeniu spłat zgodnie z harmonogramem. Rozkład dotyczy wartości bilansowej brutto (mld zł), w podziale wg początkowej wartości nominalnej kredytów (zł).....	33
Wykres 42 Rozkład wartości bilansowej brutto kredytów konsumpcyjnych wg DSTI na koniec 2021 i 2022 r.	34
Wykres 43 Łączna wartość nominalna udzielonych kredytów (mld zł), średnia wartość udzielonego kredytu (tys. zł) w latach 2006–2022 i prognoza na 2023 r.	34
Wykres 44 Kredyty konsumpcyjne - popyt i podaż, wartość nominalna (mld zł), procentowy udział udzielonych kredytów w wartości wnioskowanych kredytów	35
Wykres 45 Wartość nominalna (mld zł) kredytów udzielonych w 2022 r. na stałą i zmienną stopę procentową w podziale na pierwotny okres trwania kredytu	35
Wykres 46 Łączna wartość nominalna (mld zł) kredytów konsumpcyjnych udzielonych w 2022 r. w podziale wg wartości nominalnej kredytu (zł).....	36
Wykres 47 Kredyty konsumpcyjne konsolidacyjne, opóźnienia w spłacie, wartość bilansowa brutto (mld zł) na koniec 2022 r.	36
Wykres 48 Struktura sektorowa zobowiązań z tytułu depozytów i kredytów otrzymanych (mld zł) ...	37
Wykres 49 Depozyty i kredyty otrzymane od sektora finansowego (mld zł)	37
Wykres 50 Depozyty sektora niefinansowego na koniec grudnia 2022 r. (mld zł)	38
Wykres 51 Depozyty bieżące i terminowe (mld zł)	39
Wykres 52 Depozyty gospodarstw domowych (mld zł)	40
Wykres 53 Depozyty przedsiębiorstw (mld zł)	40
Wykres 54 Przeciętne oferowane oprocentowanie dla osób prywatnych, z depozytami bieżącymi ...	41
Wykres 55 Przeciętne oferowane oprocentowanie dla osób prywatnych, bez depozytów bieżących	41
Wykres 56 Przeciętne oferowane oprocentowanie dla osób prywatnych, nowe i renegocjowane depozyty w danym miesiącu sprawozdawczym.....	42

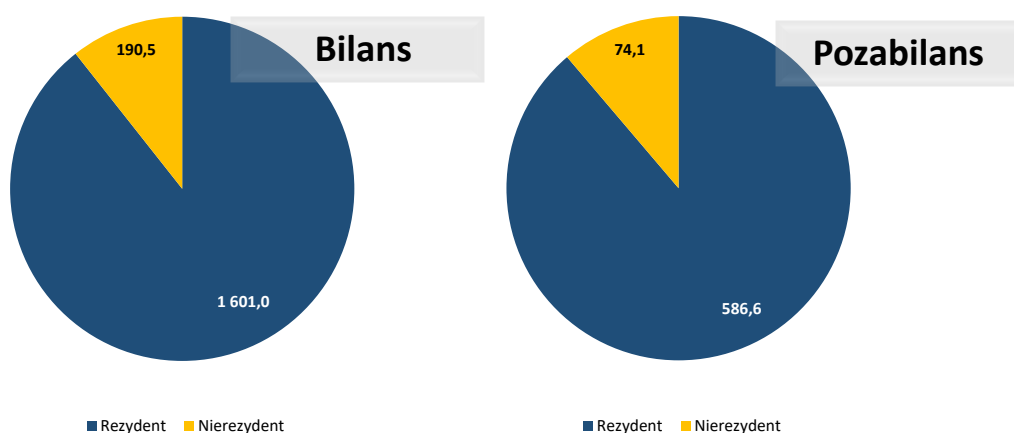
Wykres 57 Zmiany wysokości oprocentowania w czasie w podziale na tenory, umowy nowe i renegocjowane.....	42
Wykres 58 Przeciętne oferowane oprocentowanie dla firm, z depozytami bieżącymi	43
Wykres 59 Przeciętne oferowane oprocentowanie dla firm, bez depozytów bieżących	43
Wykres 60 Przeciętne oferowane oprocentowanie dla firm, nowe i renegocjowane depozyty w danym miesiącu sprawozdawczym	43
Wykres 61 Zmiany wysokości oprocentowania w czasie w podziale na tenory, umowy nowe i renegocjowane.....	44
Wykres 62 Rozkład relacji kapitału wewnętrznego na IRRBB do funduszy własnych w poszczególnych latach (sektor).....	51
Wykres 63 Wskaźnik LCR.....	53
Wykres 64 Wskaźnik NSFR	54
Wykres 65 Struktura finansowania (mld zł)	55
Wykres 66 Saldo finansowania bilansowego w ujęciu miesięcznym (mld zł)	56
Wykres 67 Saldo finansowania pozabilansowego w ujęciu miesięcznym (mld zł).....	57
Wykres 68 Wartość nabyć instrumentów finansowych przez klientów detalicznych w okresie Q2–Q4 2022 r. (mln zł).....	58
Wykres 69 Struktura nabyć instrumentów finansowych przez klientów detalicznych w okresie Q2–Q4 2022 r.	58
Wykres 70 Wartość ekspozycji instrumentów pochodnych klientów detalicznych w Q2–Q4 2022 r. (mld zł).....	59
Wykres 71 Wartość nominalna transakcji na instrumentach pochodnych klientów detalicznych w Q2–Q4 2022 r. (mln zł).....	59
Wykres 72 Zobowiązania pozabilansowe sektora bankowego (mld zł)	60
Wykres 73 Zobowiązania pozabilansowe – struktura podmiotowa (grudzień 2022 r., mld zł)	60
Wykres 74 Liczba (lewa strona) i wartość (prawa strona) transakcji oszukańczych w 2022 r.	62
Wykres 75 Oszukańcze transakcje płatnicze 2022 r. – przelewy (lewa strona) oraz przelewy, zdalne (prawa strona).....	63
Wykres 76 Oszukańcze transakcje płatnicze 2022 r. – przelewy zdalne z SCA (lewa strona) oraz przelewy zdalne bez SCA (prawa strona)	63
Wykres 77 Oszukańcze transakcje płatnicze 2022 r. – płatności kartą (lewa strona) oraz zdalne płatności kartą (prawa strona)	64
Wykres 78 Oszukańcze transakcje płatnicze 2022 r. – karty, zdalne, SCA (lewa strona) oraz karty, zdalne, bez SCA (prawa strona).....	64
Wykres 79 Banki jako dostawcy usług inicjowania płatności (wartość).....	65
Wykres 80 Banki jako dostawcy usług inicjowania płatności (liczba)	65
Wykres 81 Stosunek średniego wynagrodzenia kobiet do średniego wynagrodzenia mężczyzn.....	67

Załącznik 1. Informacja na temat zaangażowania banków⁹ w finansowanie poszczególnych branż według stanu na koniec grudnia 2022 r. oraz ewolucja tego zaangażowania w latach 2017-2022

Dane użyte w analizie pochodzą z formularza NB300 o znaczących zaangażowaniach, w którym wykazuje się kredyty o wartości powyżej 500 tys. zł w przypadku banków komercyjnych oraz 100 tys. zł. w przypadku zrzeszonych banków spółdzielczych.

Na koniec 2022 r. całkowite zaangażowanie sektora banków wyniosło 2 452,2 mld zł, co oznacza roczny wzrost o 14,6%. Wzrost dotyczył zarówno zaangażowania bilansowego (+12,8%), jak i pozabilansowego (+19,8%).

Wykres 1 Zaangażowanie wobec branż sektora niefinansowego (mld zł – grudzień 2022 r.)

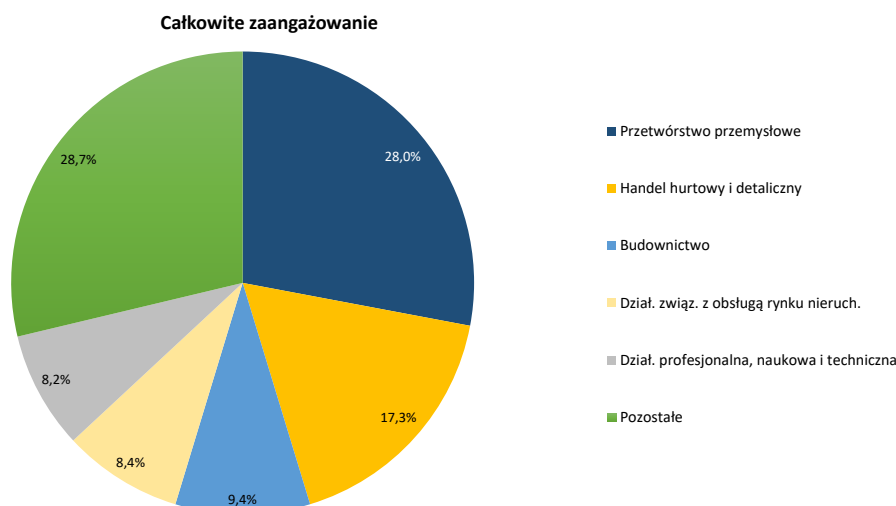

Finansowanie podmiotów sektora budżetowego i sektora finansowego charakteryzuje się dobrą jakością z uwagi na niższą ekspozycję na ryzyko (na koniec 2022 r. udział należności fazy 3 wyniósł odpowiednio 0,23% i 0,11%) – dlatego dalsza analiza skupia się na finansowaniu sektora niefinansowego.

⁹ Rozumianych jako banki komercyjne, oddziały instytucji kredytowych oraz oddziały banków zagranicznych.

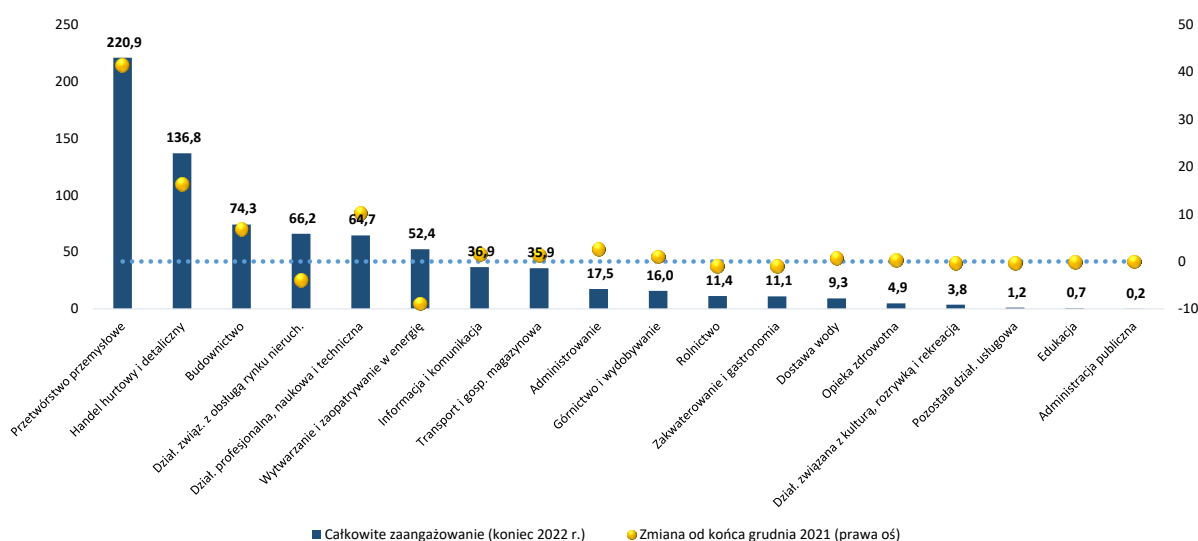

Wykres 2 Zaangażowanie wobec branż sektora niefinansowego (mld zł – grudzień 2022 r.)

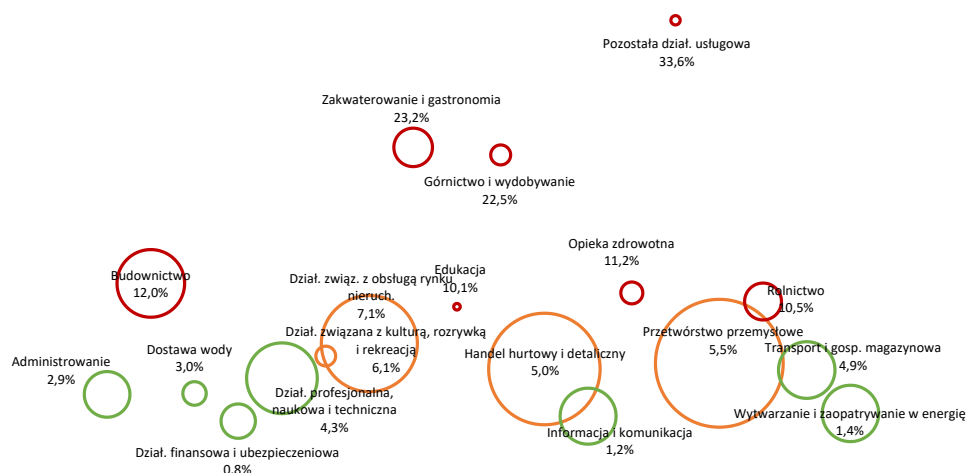
Na koniec 2022 r. najwyższe zaangażowanie środków wobec sektora niefinansowego dotyczyło przetwórstwa przemysłowego (220,9 mld zł). Ta sekcja odnotowała również największy przyrost finansowania (r/r +41,5 mld zł, tj. 23,2%), istotny wzrost miał miejsce również w finansowaniu branży działalności profesjonalnej (r/r +10,3 mld zł, tj. 18,9%).

Wykres 3 Zaangażowanie wobec branż sektora niefinansowego – wartość na koniec 2022 r. i roczna zmiana (mld zł)

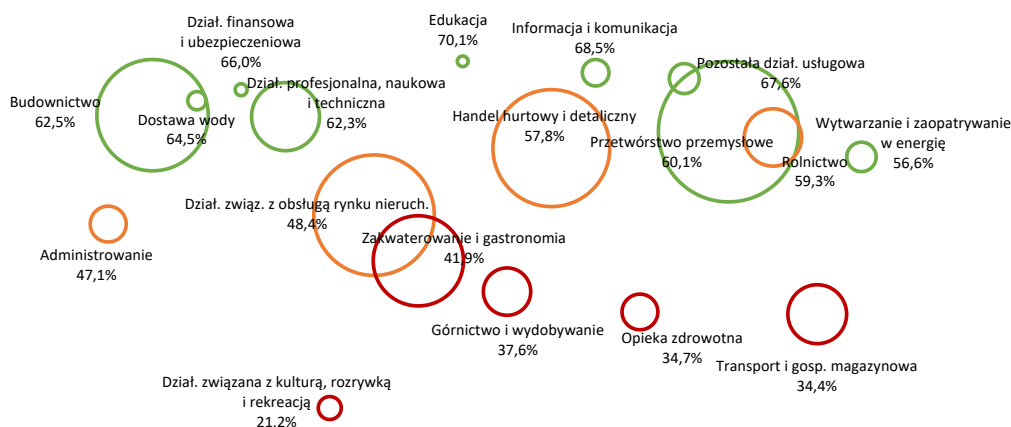
Pod względem jakości należności najgorzej wypadają branże zakwaterowanie i gastronomia oraz górnictwa, w których udział należności w fazie 3 przekracza 20%. Zaobserwowano istotne pogorszenie jakości ekspozycji na pozostałą działalność usługową (należy jednak wziąć pod uwagę niską kwotę łącznego zaangażowania). Średni udział należności w fazie 3 we wszystkich branżach wynosi 6,1%, uwagę jednak zwraca poziom oscylujący około 5-6% w branżach z najwyższą kwotą ekspozycji.

Wykres 4 Wartość kredytów oraz udział kredytów w fazie 3 (grudzień 2022 r.)

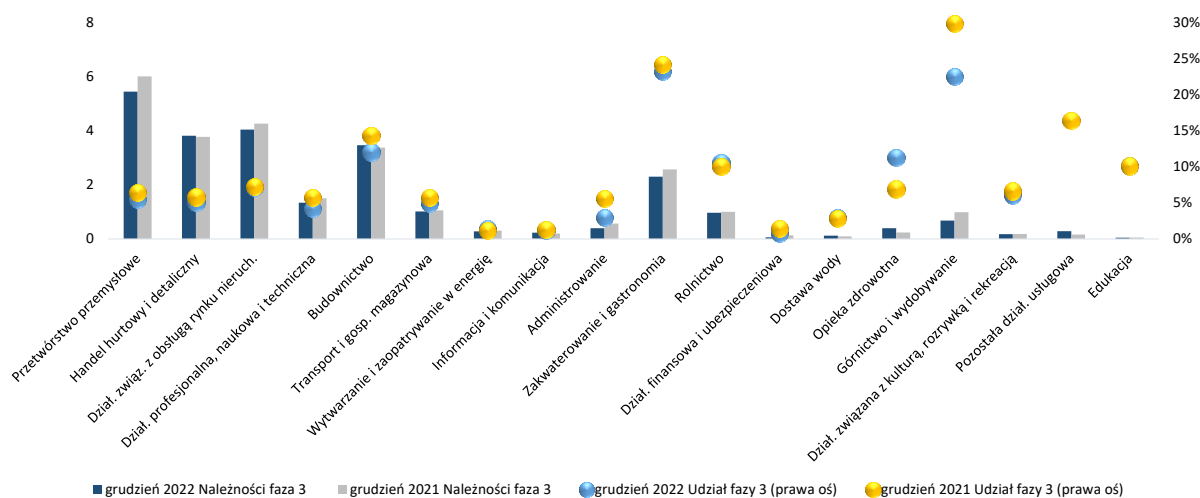
Średnie pokrycie odpisami należności w fazie 3 na koniec 2022 r. wyniosło 54%, przy czym uwagę zwraca dość niski stopień pokrycia odpisami w sektorze transportu i gospodarki magazynowej (34,4%), w górnictwie i wydobywaniu (37,6%) oraz w zakwaterowaniu i gastronomii (41,9%). Wysokim pokryciem charakteryzuje się budownictwo (62,5%), działalność profesjonalna (62,3%) oraz przetwórstwo przemysłowe (60,1%).

Wykres 5 Kredyty w fazie 3 i ich pokrycie odpisami (grudzień 2022 r.)

W 2022 r. zaobserwowano nieznaczny spadek wartości i udziału fazy 3 dla największych branż. Uwagę zwraca istotna poprawa jakości należności w sektorze górnictwa i wydobywania oraz poprawa w sektorze zakwaterowania i gastronomii.

Wykres 6 Wartość i udział należności w fazie 3 (mld zł i %)

W dalszej części zaprezentowano ewolucję stopnia finansowania poszczególnych branż oraz jakość ich należności w ostatnich 5 latach. Z uwagi na specyfikę klasyfikowanych podmiotów do sekcji działalność finansowa i ubezpieczeniowa oraz administracja publiczna, sekcje te nie zostały uwzględnione w poniższym zestawieniu, a analizę ograniczono do podmiotów sektora niefinansowego. Na wykresach przedstawiono łączną wartość bilansową kredytów i innych należności poszczególnych branż oraz jakość portfela kredytowego mierzoną udziałem wartości ekspozycji zakwalifikowanych do fazy 3 w ogóle ekspozycji¹⁰. Różnice wartości prezentowanych na poniższych wykresach w stosunku do danych prezentowanych na poprzednich stronach wynikają z uwzględnienia banków spółdzielczych, podczas gdy wykresy 1-6 odnosiły się do banków komercyjnych, oddziałów instytucji kredytowych oraz oddziałów banków zagranicznych.

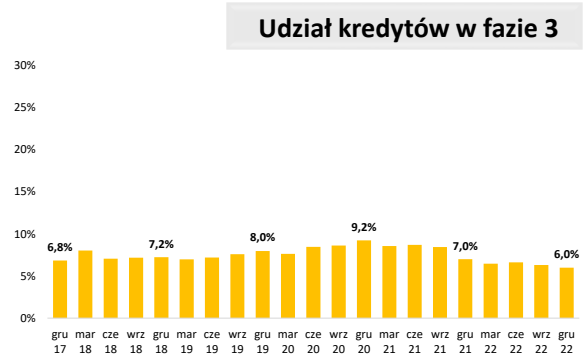
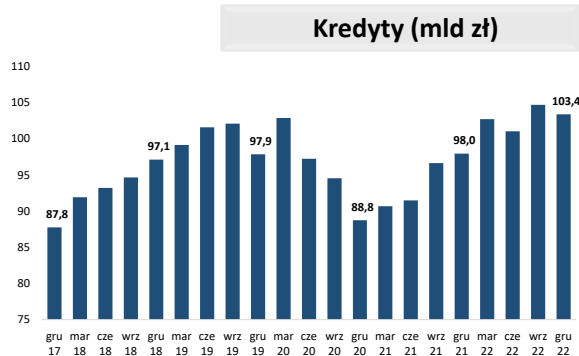
W analizowanym okresie hierarchia branż pod względem wartości ekspozycji pozostawała stabilna. Pomiędzy końcem grudnia 2017 r. a końcem grudnia 2022 r. najszybszy wzrost wartości ekspozycji odnotowano wobec podmiotów z sekcji administrowania. Wartość ekspozycji sektora bankowego wobec podmiotów z tej branży wzrosła o 62,8%, z 8,8 mld zł na początku okresu do 14,3 mld zł na końcu okresu. W trzech branżach odnotowano spadek finansowania w ostatnich 5 latach: w górnictwie (-55,9%), edukacji (-4,8%) oraz w pozostałej działalności usługowej (-3,5%).

W analizowanym okresie hierarchia branż pod względem jakości kredytów pozostawała stabilna, chociaż z pewnymi wyjątkami. Do branż o najniższej jakości kredytów niezmiennie

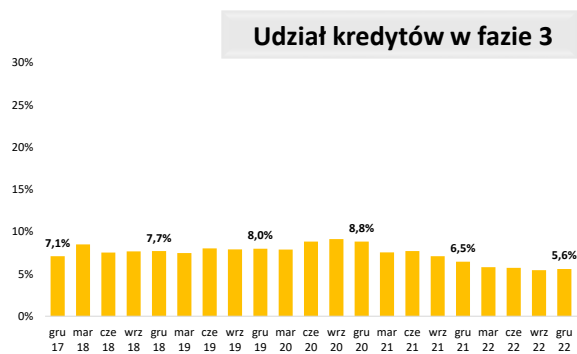
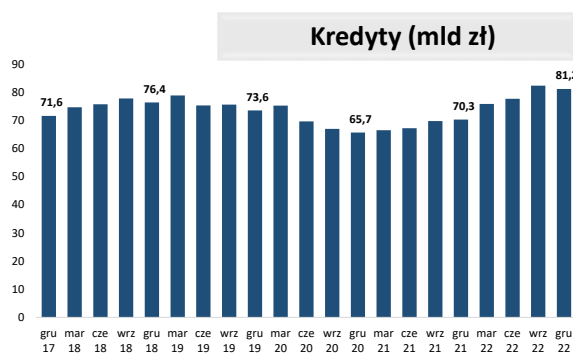
¹⁰ Ze względu na różną wartość ekspozycji wobec poszczególnych branż na wykresach przedstawiających wartość ekspozycji zastosowano różne skale. W celu ułatwienia porównań poziomu jakości kredytowej w poszczególnych branżach na wykresach prezentujących udział fazy trzeciej zastosowano jednolitą skalę (0-30%).

należało górnictwo i wydobywanie, zakwaterowanie i gastronomia, istotnie poprawiła się natomiast jakość ekspozycji wobec podmiotów z branży budownictwa, wytwarzania i zaopatrywania w energię, a także jakość kredytów udzielonych podmiotom z branży działalność profesjonalna, naukowa i techniczna, co związane jest m.in. z najszybszym wzrostem akcji kredytowej wobec tej branży.

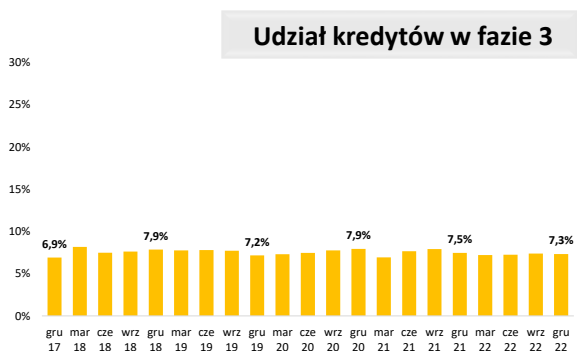
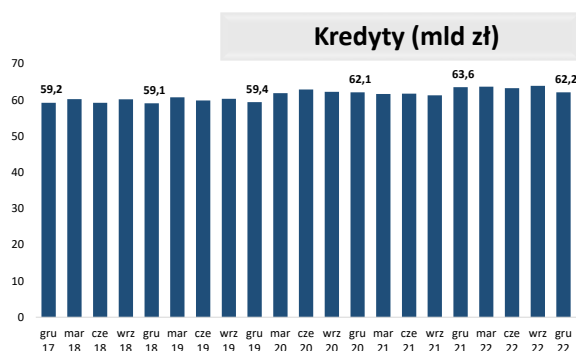
Przetwórstwo przemysłowe

Handel hurtowy i detaliczny

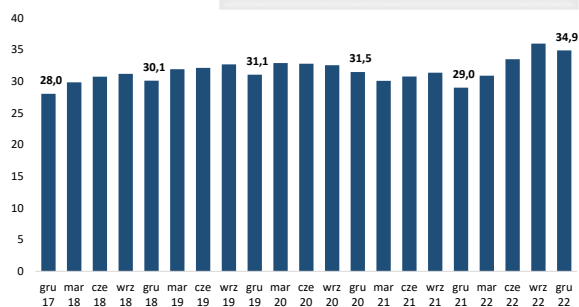

Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości

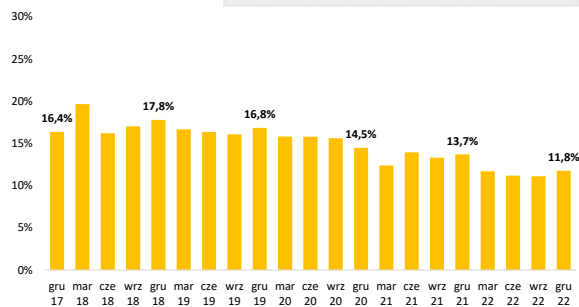

Budownictwo

Kredyty (mld zł)

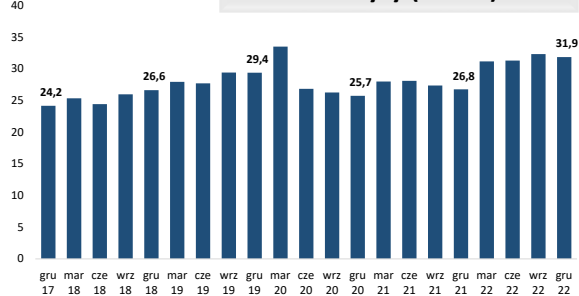

Udział kredytów w fazie 3

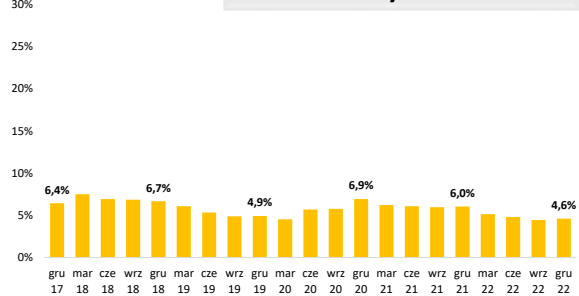

Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna

Kredyty (mld zł)

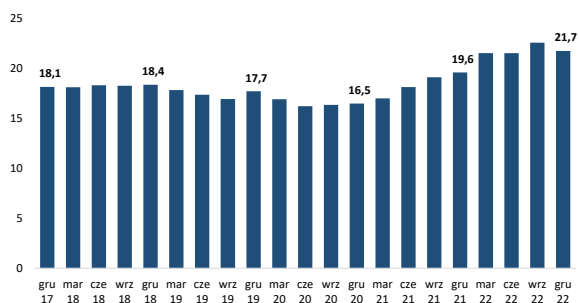

Udział kredytów w fazie 3

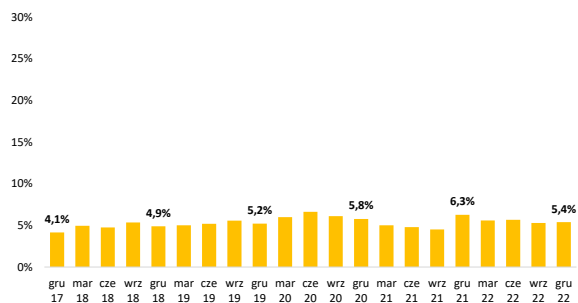

Transport i gospodarka magazynowa

Kredyty (mld zł)

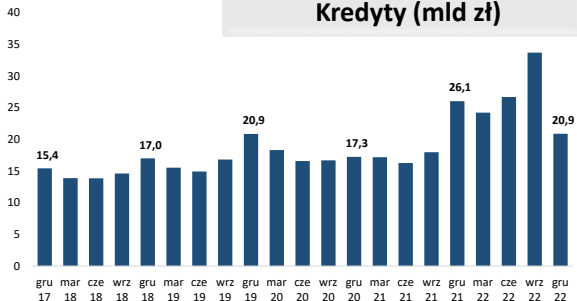

Udział kredytów w fazie 3

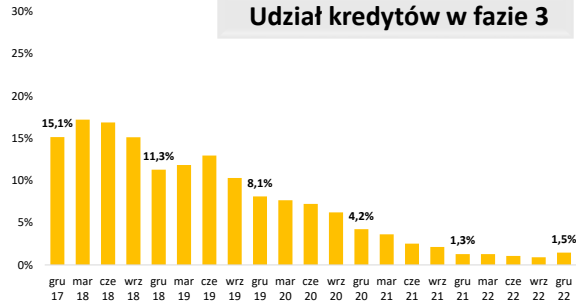

Wytwarzanie i zaopatrzenie w energię

Kredyty (mld zł)

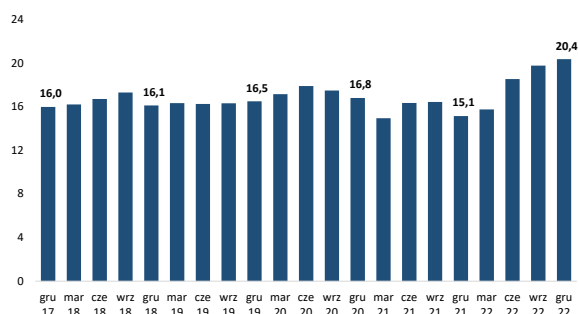

Udział kredytów w fazie 3

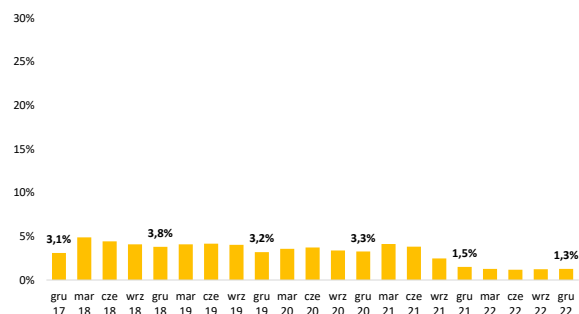

Informacja i komunikacja

Kredyty (mld zł)

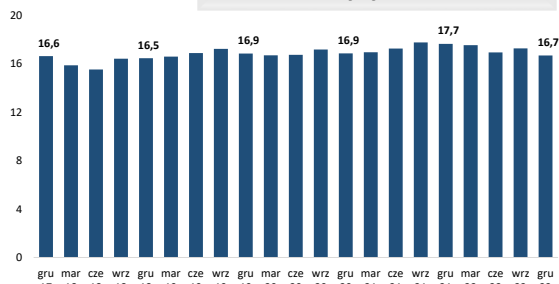

Udział kredytów w fazie 3

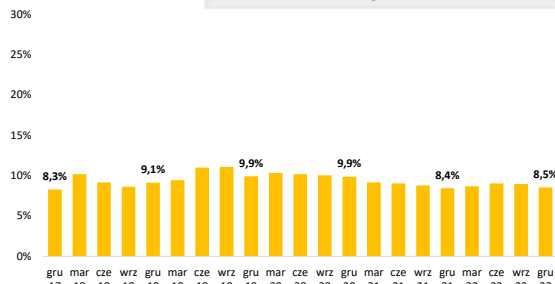

Rolnictwo

Kredyty (mld zł)

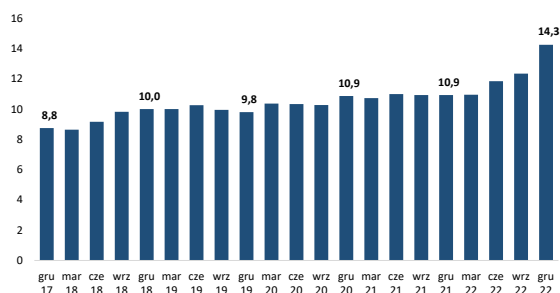

Udział kredytów w fazie 3

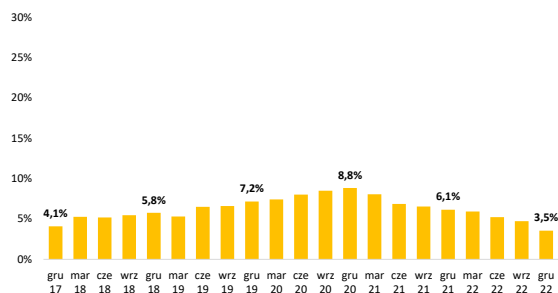

Administrowanie

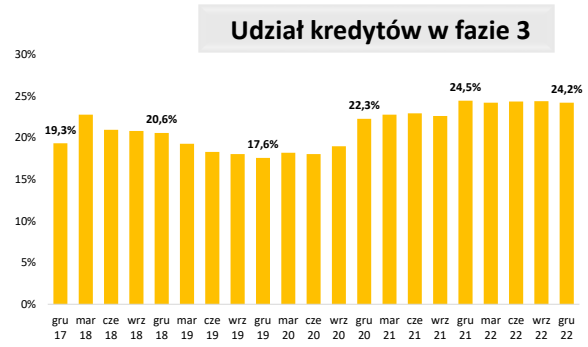
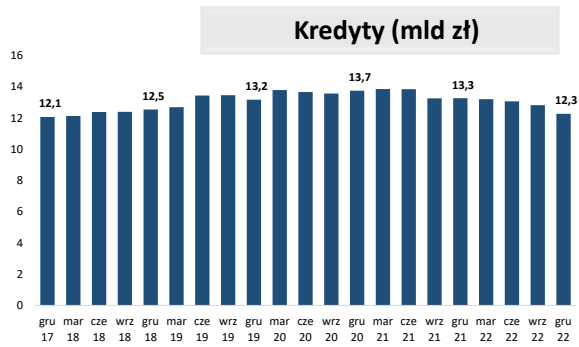
Kredyty (mld zł)

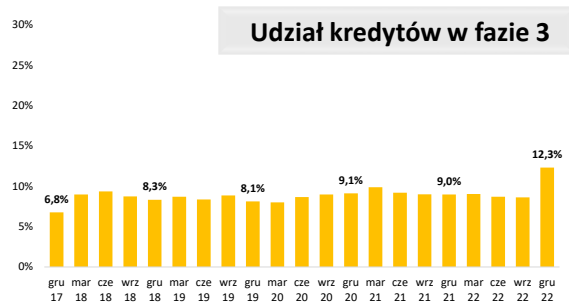
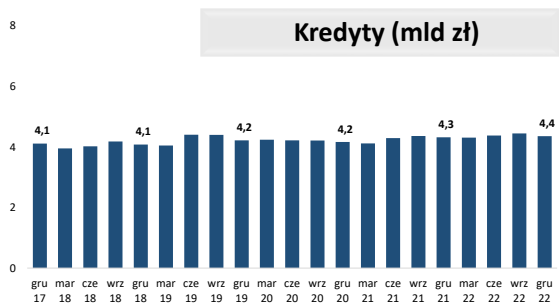
Udział kredytów w fazie 3

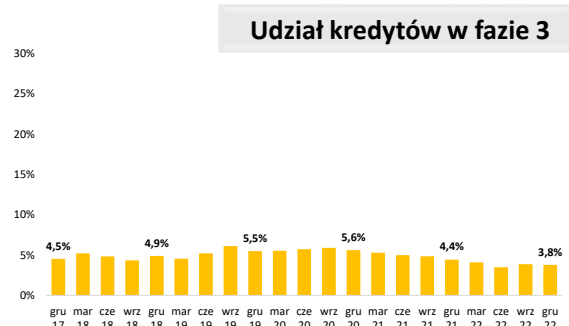
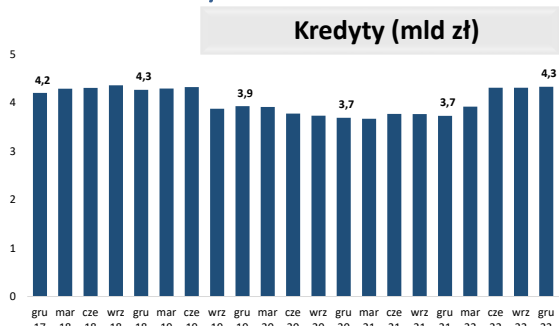
Zakwaterowanie i gastronomia

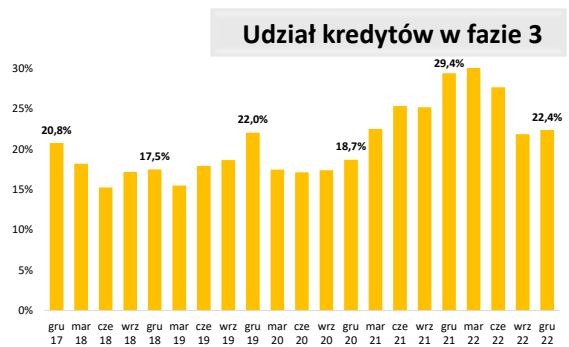
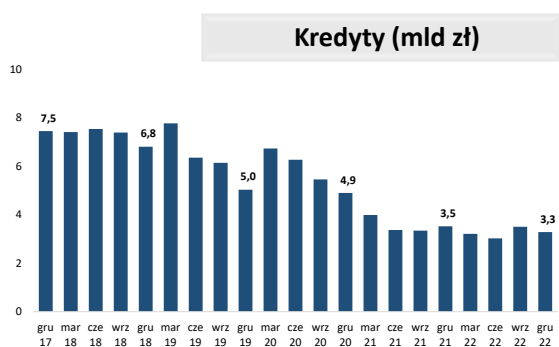
Opieka zdrowotna

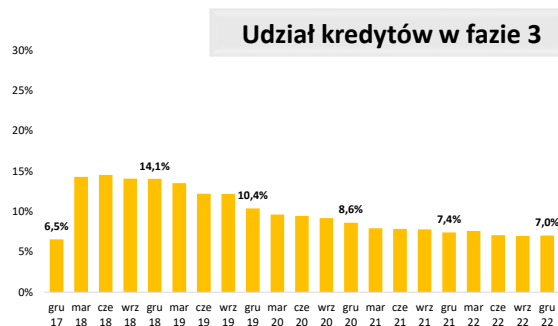
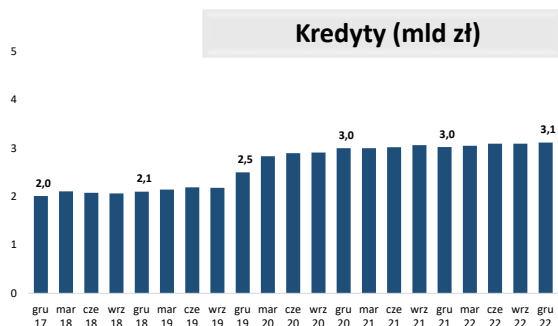
Dostawa wody

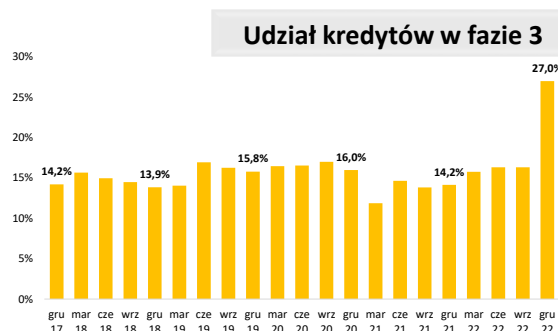
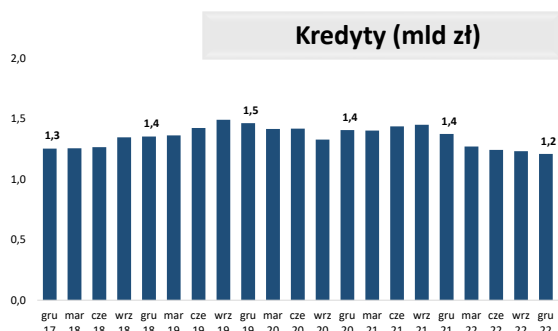
Górnictwo i wydobywanie

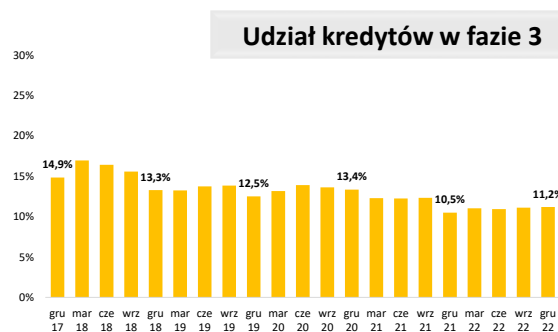
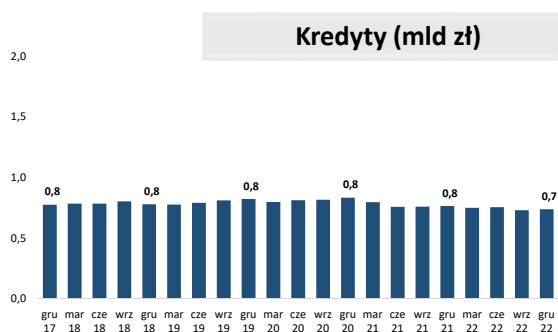
Dział. związana z kulturą, rozrywką i rekreacją

Pozostała działalność usługowa

Edukacja

Urząd Komisji Nadzoru Finansowego

ul. Piękna 20, Warszawa

www.knf.gov.pl

